

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการเสริมสร้างอัตมโนทัศน์
และแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

Effects of Neo-Humanism Learning Activities on Enhancing Self-Concept
and Continuing Motivation of Grade Seven Students

ไอริสา พรหมจรรย์

Irisa Prommachan

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Psychology
Prince of Songkla University
2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการเสริมสร้าง
อัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ผู้เขียน นางสาว ไอรินา พรหมจรรย์
สาขาวิชา จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริยา คูหา)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดร.วัน เดชพิชัย)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริยา คูหา)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เชิงเขาว์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เชิงเขาว์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพัทธ์ ทองแท้)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริยา คูหา)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เขิงเขาว์)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ลงชื่อ .....

(นางสาวไอริสา พรหมจรรย์)
นักศึกษา

Prince of Songkhro University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ .....

(นางสาวไอริสา พรหมจรรย์)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการเสริมสร้าง อัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ผู้เขียน	นางสาวไอริสา พรหมจรรย์
สาขาวิชา	จิตวิทยา
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ 2) เปรียบเทียบแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ 3) เปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ในการเสริมสร้างอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 4) เปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ในการเสริมสร้างแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบสองกลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ แบบวัดอัตมโนทัศน์ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 และแบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .72 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแตกต่างอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหาขนาดอิทธิพลของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม (Effect Size) วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น (Gained Score) ของอัตมโนทัศน์ และแรงจูงใจต่อเนื่องระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance: MANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

ภายหลังการทดลองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มีอัตมโนทัศน์ที่สูงขึ้นแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่แรงจูงใจต่อเนื้อหาที่สูงขึ้นแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่, แรงจูงใจต่อเนื้อหา, อัตมโนทัศน์

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Thesis Title Effects of Neo-Humanism Learning Activities on Enhancing Self-Concept and Continuing Motivation of Grade Seven Students
Author Miss Irisa Prommachan
Major Program Psychology
Academic Year 2015

ABSTRACT

The purpose this study to 1) compare the Self-Concept of grade seven students before and after the event to Neo-Humanism learning activities and learning activities methods 2) compare the Continuing Motivation of grade seven students before and after the event to Neo-Humanism learning activities and learning activities methods 3) compare the Neo-Humanism learning activities and learning activities methods on enhancing Self-Concept of grade seven students 4) compare the Neo-Humanism learning activities and learning activities methods on enhancing Continuing Motivation of grade seven students. Using two experimental groups before and after the experimental (Pretest-Posttest Control Group Design), the sample under study devised into 2 groups, experimental and a control group of 30 each, the experiment was in the second semester of 2558 Academic year in Dechapattanayanukul School of Pattani Province. The tools used in the experiment were the Learning Activities of Neo-Humanism and learning activities methods, Self-Concept test with Reliability of .87 while Continuing Motivation test was .72. Data were analyzed by using mean, standard deviation and analysis of different Self-Concept and Continuing Motivation as before and after treatment between the experimental group and the control group. Sizing influence of variables that affect the dependent variable (Effect Size) analysis rising (Gained Score) of Self-Concept and Continuing Motivation between the experimental group and the control group. Multivariate Analysis of Variance: MANOVA. The result indicated that after the experiment the students who received the Neo-Humanism learning activities have higher Self-Concept than those who received learning activities methods at the level of significant .01 and the students who received the Neo-Humanism learning activities have higher Continuing motivation difference than those who received learning activities methods at the level significant .01

Keywords: Neo-Humanism Learning Activities, Continuing motivation, Self-Concept

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ ความช่วยเหลือดูแล และให้คำแนะนำเป็นอย่างดีจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อริยา คุณา และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. ชิตชนก เชิงเขาว์ ในการแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขให้ข้อเสนอแนะข้อบกพร่องต่างๆตลอดจนกระตุ้นเตือน ติดตามความก้าวหน้า และให้กำลังใจจนผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยได้สำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา ธรรมชาติ สำหรับความกรุณาในการให้คำปรึกษา แนะนำซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาฟีฟี ลาเต๊ะ สำหรับคำแนะนำอันมีประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และชี้แนะแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัยอย่างมีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วัน เดชพิชัย ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ ทองแท้ และกรรมการสอบทุกท่าน ในการชี้แนะแนวทางและข้อเสนอแนะที่ดีในการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล รวมทั้งนักเรียนสำหรับความร่วมมือในการทดลองและเก็บข้อมูลวิจัย จนทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการตามแบบแผนการวิจัยได้อย่างลุล่วง ขอขอบพระคุณคณะศึกษาศาสตร์ที่ให้การสนับสนุนทุนการศึกษา (ทุนตรี-โท) และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่สนับสนุนทุนอุดหนุนในการวิจัยครั้งนี้

ขอน้อมรำลึกถึงพระคุณ บิดา มารดาผู้ซึ่งให้ความสำคัญกับการศึกษามาโดยตลอด และเป็นกำลังใจ กำลังทรัพย์สำคัญในการบรรลุการศึกษา และขอน้อมรำลึกถึงพระคุณ ครูอาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้จนทำให้ผู้วิจัยนำความรู้มาใช้ต่อยอดในการทำวิจัยครั้งนี้

คุณค่า ความสำเร็จ และประโยชน์ใดๆที่เป็นผลจากการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ไอริสา พรหมจรรย์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	(6)
ABSTRACT.....	(7)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
สารบัญ.....	(10)
รายการตาราง.....	(13)
รายการภาพประกอบ.....	(14)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่.....	11
ความหมายของการศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่.....	11
ความเป็นมาของแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่.....	13
ปรัชญาการศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่.....	13
หลักการของแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่.....	14
การศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่.....	17
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่.....	24
บทบาทของครูผู้สอนตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์.....	32
ความหมายของอัตมโนทัศน์.....	34
ลักษณะของอัตมโนทัศน์.....	34
องค์ประกอบของอัตมโนทัศน์.....	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
โครงสร้างของอัครมนทัศน์.....	40
ทฤษฎีอัครมนทัศน์.....	44
การเปลี่ยนแปลงอัครมนทัศน์.....	45
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัครมนทัศน์.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจต่อเนื่อง.....	54
ความหมายของแรงจูงใจต่อเนื่อง.....	54
แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจต่อเนื่อง.....	55
องค์ประกอบของแรงจูงใจต่อเนื่อง.....	56
ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง.....	57
การวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
แบบแผนการวิจัย.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
วิธีการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	79
4 ผลการวิจัย.....	80
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
5 การอภิปรายผลการวิจัย.....	97
สรุปผลการวิจัย.....	101
การอภิปรายผล.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	106
บรรณานุกรม.....	113

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	114
ก. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	115
ข. แบบวัดอัตมโนทัศน์.....	118
ค. ค่าความเที่ยงตรงของแบบวัดอัตมโนทัศน์.....	120
ง. แบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง.....	122
จ. ค่าความเที่ยงตรงของแบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง.....	123
ฉ. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (Neo-Humanism) และแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.....	143
ประวัติผู้เขียน.....	144

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1.	ความแตกต่างระหว่างหลักการตามแนวคิดมนุษยนิยม (Humanism) และมนุษยนิยมแนวใหม่ (Neo-Humanism).....	14
2.	ความสอดคล้องระหว่างหลักการการจัดการศึกษาและกระบวนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่.....	20
3.	แบบแผนการวิจัย.....	64
4.	องค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ในการสร้างแบบวัด.....	71
5.	องค์ประกอบวัดแรงจูงใจต่อเนื่องในการสร้างแบบวัด.....	72
6.	กำหนดการดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	75
7.	จำนวนและร้อยละลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	81
8.	ผลการเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ (ด้านการเรียน) ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	82
9.	ผลการเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ (ด้านสังคม) ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	83
10.	ผลการเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ (ด้านอารมณ์) ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	85
11.	ผลการเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ (ด้านกายภาพ) ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	86
12.	ผลการเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ (โดยภาพรวม) ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	88
13.	ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อเนื่อง (การผูกมัดทางวาจา) ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	89
14.	ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อเนื่อง (การสำรวจแนวโน้มการกระทำ) ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	91
15.	ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อเนื่อง (โดยภาพรวม) ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	92

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
16.	ทดสอบค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น (Gained Score) ระหว่างอัตมโนทัศน์และ แรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	92
17.	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของอัตมโนทัศน์และ แรงจูงใจต่อเนื่องของค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น (Gained Score) ระหว่าง กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีปกติ.....	93
18.	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับประเด็นองค์ประกอบ ของการวัดอัตมโนทัศน์.....	120
19.	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับประเด็นองค์ประกอบ ของการวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง.....	123

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1. การทำงานของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก.....	15
2. โครงสร้างอัทมโนทัศน์ตามแนวคิด Shavelson, Hubner and Stanton.....	37
3. โครงสร้างของอัทมโนทัศน์ตามแนวคิดของ Marsh and Shavelson.....	38
4. โครงสร้างของอัทมโนทัศน์ตามแนวคิดของ Wylie.....	39
5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัทมโนทัศน์.....	49
6. แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยอัทมโนทัศน์ด้านการเรียนของนักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (กลุ่มทดลอง) และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ (กลุ่มควบคุม).....	82
7. แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยอัทมโนทัศน์ด้านสังคมของนักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (กลุ่มทดลอง) และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ (กลุ่มควบคุม).....	83
8. แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยอัทมโนทัศน์ด้านอารมณ์ของนักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (กลุ่มทดลอง) และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ (กลุ่มควบคุม).....	84
9. แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยอัทมโนทัศน์ด้านกายภาพของนักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (กลุ่มทดลอง) และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ (กลุ่มควบคุม).....	86
10. แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยอัทมโนทัศน์ โดยภาพรวมของนักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (กลุ่มทดลอง) และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ (กลุ่มควบคุม).....	87
11. แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยแรงจูงใจต่อเนื่อง (การผูกมัดทางวาจา) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (กลุ่มทดลอง) และ ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ (กลุ่มควบคุม).....	89
12. แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยแรงจูงใจต่อเนื่อง (การสำรวจแนวโน้มการกระทำ) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (กลุ่มทดลอง) และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ (กลุ่มควบคุม).....	90
13. แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยแรงจูงใจต่อเนื่อง (โดยภาพรวม) ของนักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (กลุ่มทดลอง) และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ (กลุ่มควบคุม).....	91
14. แผนภูมิแท่งแสดงค่าที่เพิ่มขึ้น (Gained Score) ของอัทมโนทัศน์และ แรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (กลุ่มทดลอง) และได้รับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ (กลุ่มควบคุม).....	93

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ย่อมนำมาซึ่งความก้าวหน้าของประเทศ (ฐิตียา อัลอิตรีซี, 2552) ดังความหมายของการศึกษา หมายถึงกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม สร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 อ้างถึงใน เกียรติวรรณ อมาตยกุล และคณะ, 2557)

ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) จึงได้จัดระบบการศึกษาของประเทศไทยให้มีกระบวนการจัดการเรียนรู้และกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ในทุกด้าน เช่น สติปัญญา ความคิด ทักษะของการปฏิบัติงาน คุณธรรมฯลฯ นอกจากนี้แนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) ที่มีการกำหนดมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2549) ซึ่งแนวทางดังกล่าวข้างต้นยังมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ที่ได้กำหนดความสามารถในการคิด เป็นสมรรถนะที่สำคัญที่ผู้เรียนพึงเกิดขึ้นตามจุดหมายของหลักสูตร เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้เพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสม (วรณัน ขุนศรี, 2552) เพราะฉะนั้นการศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสังคมโดยองค์รวม โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือบุคคลผ่านการหล่อหลอมโดยสถาบันการศึกษาที่มีความคาดหวังและวางระบบแบบแผนไปในรูปแบบหรือทิศทางที่มุ่งมั่นและเป็นรากฐานสำคัญในการนำพาประเทศสู่ความเจริญก้าวหน้า หากย้อนมองถึงจุดเริ่มต้นของการ

พัฒนามนุษย์นอกจากสถาบันครอบครัวจะมีส่วนสำคัญในการดูแลขัดเกลาบุคคล สถาบันการศึกษาที่เป็นอีกส่วนสำคัญในการวางรากฐานให้กับผู้เรียนในการบ่มเพาะ ขัดเกลาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในการจัดการเรียนการสอน หรือกิจกรรมต่างๆ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน และสะท้อนถึงความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนย่อมต้องอาศัยองค์ประกอบที่หลากหลายด้วยกัน ซึ่งองค์ประกอบที่ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพของผู้เรียนซึ่งจากการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยต่างพบว่า อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) เป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่สำคัญที่โดยพื้นฐานอัตมโนทัศน์มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับความเข้าใจตนเองที่มีต่อประสบการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมาจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางต่างๆ นอกจากนี้ผลการวิจัย พบว่าหนึ่งในสามของความแปรปรวนที่เกิดขึ้นกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นผลมาจากอัตมโนทัศน์เชิงวิชาการ (Academic Self-Concept) (Lyon, 1993 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพานิช, 2550) และกระบวนการการศึกษา ซึ่งเชื่อว่าผู้เรียนที่รับรู้ความสามารถของตนในเชิงบวก (Positive Self-Concept) และมีความสามารถ มักจะประสบความสำเร็จด้านการเรียน ในทางกลับกันผู้เรียนที่รับรู้ความสามารถของตนในเชิงลบ (Negative Self-Concept) ก็มักจะประสบความล้มเหลวทางการเรียน และก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมต่างๆ ตามมา ดังพบในงานวิจัยต่างๆ อาทิเช่น จิรุตถ์ ภูเจริญ (2551) ศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่า ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มมีผลให้นักศึกษามีอัตมโนทัศน์ที่สูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ทำให้สมาชิกเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงตนเอง ส่งผลให้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความเจริญงอกงาม และเกิดอัตมโนทัศน์ต่อตนเองในทางที่ดีขึ้น น้ำฝน มีศิลป์ (2557) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงมโนคติทางวิทยาศาสตร์ และความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับการเปลี่ยนแปลง มโนคติ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและด้านการปรับตัวทางอารมณ์ กับการเปลี่ยนแปลงมโนคติมีความสัมพันธ์ทางบวกมีอัตมโนทัศน์ด้านค่านิยมเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการเปลี่ยนแปลงมโนคติ นอกจากนี้อัตมโนทัศน์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการการเรียนรู้แล้ว อีกตัวแปรทางจิตวิทยาทางการศึกษาที่น่าสนใจและมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนคือ แรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนขวนขวายที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ทำให้มีความรู้ทันยุคสมัยรวมทั้งสร้างความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น โดยแรงจูงใจต่อเนื่องทางการเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ควรส่งเสริมให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากจะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้สอดคล้องกับสภาพสังคมแห่งการเรียนรู้ในปัจจุบัน เพราะฉะนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงควรได้รับการส่งเสริมไปในทิศทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาหรือปรับปรุงการ

เรียนรู้พร้อมทั้งรักษาระดับความสนใจในการเรียนให้คงอยู่ตลอดไป ดังเช่น สุวรรณิ แสงวงศ์ (2542) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาแรงจูงใจต่อเนื่องสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามโปรแกรมพัฒนาแรงจูงใจต่อเนื่องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีแรงจูงใจต่อเนื่องสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติ ในขณะที่ Juta Tammachart and Monton Pholboon (2014) ศึกษาแรงจูงใจต่อเนื่องในการเรียนระบบการศึกษาและพัฒนานักเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยจังหวัดชายแดนภาคใต้ สะท้อนให้เห็นว่าแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนในการทำกิจกรรมที่นอกเหนือจากบริบทห้องเรียน ซึ่งนักเรียนมีความสนใจและเลือกกระทำหรือปฏิบัติเมื่อมีเวลาว่างทั้งนี้เป็นผลจากแรงจูงใจต่อเนื่อง และ Ron Blonder and Merav Dinur (2011) ศึกษาการสอนนาโนเทคโนโลยี โดยการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อเพิ่มแรงจูงใจต่อเนื่องของผู้เรียนต่างก็พบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจต่อเนื่องในการเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นสัญญาณที่ดีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจต่อเนื่องในการเรียนของผู้เรียนโดยเริ่มต้นจากผู้เรียนเป็นผู้กำหนดทิศทางการจัดการตนเองผ่านสิ่งที่ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องพยายามสร้างสิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

จึงแสดงให้เห็นว่าตัวแปรทางจิตวิทยาทั้งสอง คือ อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) และแรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) ต่างก็เป็นตัวแปรทางการศึกษาที่มีความสำคัญและน่าสนใจอย่างยิ่งในการนำมาบูรณาการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม และมีความสุข มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ดังที่ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า การพัฒนาทางการศึกษาที่แท้จริง คือการพัฒนาผู้เรียนในระดับจิตใจที่จะแผ่ขยายพฤติกรรมภายในสู่การปฏิบัติหรือพฤติกรรมภายนอก บุคคลที่มีจิตใจที่เข้มแข็งมองเห็นคุณค่าและศักยภาพของตนเอง (Self-Concept) ย่อมส่งผลทางบวกในการเรียนรู้ตลอดจนในการดำเนินชีวิต ซึ่งในบริบทของการเรียนรู้หากผู้เรียนมีแรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) แล้วก็จะยิ่งจะเป็นทิศทางที่ดีต่อการพัฒนาทางการศึกษาของตนเอง อย่างไรก็ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (Neo-Humanism) ก็อาจเป็นอีกหนึ่งของแนวคิดทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ดังนี้ 1) มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีร่างกายที่สมดุล มีความสัมพันธ์ของอวัยวะต่างๆในร่างกาย มีความคล่องแคล่วว่องไว 2) มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีจิตใจที่ดีงาม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์สูง มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดี 3) ให้ความสำคัญกับความรู้ทางวิชาชีพ หรือความรู้ทางวิชาการตามช่วงวัย 4) บุคคลที่สมบูรณ์ควรมีความคิดที่เปิดกว้าง ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน มีน้ำใจและให้โอกาสผู้อื่น เป็นบุคคลที่เติบโต และมีความปรารถนาดีต่อสิ่งรอบข้าง 5) เน้นเรื่องการใช้ชีวิตให้เป็น สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมให้

ได้ตลอดจนการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสังคม (เกียรติวรรณ อมาตยกุล และคณะ, 2557) ซึ่งการจัดการศึกษาแห่งชาติ และเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ถือว่ามีความสอดคล้องกันเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และผนวกกับการประมวลเอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ อาทิเช่น สวิตตา ทองเยื้อน (2554) ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้วิธีการสอนแบบสองภาษาร่วมกับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ พบว่า ความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการสอนแบบสองภาษาร่วมกับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่อยู่ในระดับดี และสูงขึ้นหลังการทดลอง ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการเขียนสูงขึ้น เนื่องจากเป็นระบบที่เรียนรู้จากรูปธรรมไปสู่นามธรรมที่ส่งเสริมทักษะทางสมองให้เด็กเรียนรู้จากสิ่งที่ยากไปสู่สิ่งที่ยากผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิเช่น กิจกรรมศิลปะ เกมต่างๆ ส่งผลให้เด็กไม่เครียดกับการเรียนรู้ทักษะที่เป็นวิชาการ และ เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ (2553) ศึกษาการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ นักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน เนื่องจากกิจกรรมเสริมประสบการณ์ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีความสนใจ เรียนรู้การให้ความรักความอบอุ่นแก่กัน มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมด้วยความรักตลอดจนเด็กมีอิสระในการเรียนรู้ เกิดความคิดรวบยอด และความคิดสร้างสรรค์ในการจินตนาการการเรียนรู้ ส่งผลให้พัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กเพิ่มขึ้นด้วยกระบวนการดังกล่าว

จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพของผู้เรียน ในรอบด้าน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ด้วยเหตุผลที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลักษณะดังกล่าวสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนครบในทุกมิติ และผนวกกับในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีเป้าประสงค์ให้ผู้เรียนได้พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน กล่าวคือ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม และ ประเทศชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) และแรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) เพื่อข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู ผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้ปกครองอันที่จะได้พัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อเนื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ในการเสริมสร้างอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
4. เพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ในการเสริมสร้างแรงจูงใจต่อเนื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มีแรงจูงใจต่อเนื้อแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีความสำคัญและประโยชน์ในด้านต่างๆดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ได้ทราบถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่เพื่อเป็นพื้นฐานในการนำองค์ความรู้จากผลการวิจัยไปประยุกต์หรือบูรณาการในศาสตร์แขนงอื่นๆ

1.2 นำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาและใช้ในการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆเพื่อเสริมสร้างอัตมโนทัศน์ของนักเรียนต่อไป

1.3 นำผลจากการวิจัยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจต่อเนื้อให้นักเรียนในด้านการเรียนและกิจกรรมอื่นๆต่อไป

2. ด้านการนำไปใช้

- 2.1 เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำผลการวิจัยไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือวิชาอื่นๆตลอดจนในระดับชั้นอื่นๆ
- 2.2 เป็นแนวทางให้กับโรงเรียนในการวางแผนระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาหรือส่งเสริม อัจฉริยะ และแรงจูงใจต่อเนื่องสำหรับนักเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ
- 2.3 เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติม ตลอดจนเป็นแนวทางในการต่อยอด การทำวิจัยครั้งต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ในการเสริมสร้างอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการนำแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ Sarkar (1984) มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งส่งเสริมอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียน ซึ่งอัตมโนทัศน์ในที่นี้ ประกอบด้วย อัตมโนทัศน์เชิงวิชาการ (Academic Self-Concept) และ อัตมโนทัศน์ที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ (Nonacademic Self-Concept) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยการประยุกต์มาจากแนวคิดของ Shavelson, Hubner and Stanton (1976) สำหรับแรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) ประกอบด้วย การผูกมัดทางวาจา (Verbal Commitment) และการสำรวจแนวโน้มของการกระทำ (Survey of Action) โดยประยุกต์จากแนวคิดของ Martin L. Maehr (1976)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่

- 2.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แปรค่าเป็น 2 ระดับ ได้แก่
  - 2.1.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
  - 2.1.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ
- 2.1.2 ช่วงเวลา แปรค่าเป็น 2 ระดับ ได้แก่
  - 2.1.2.1 ก่อนการทดลอง
  - 2.1.2.2 หลังการทดลอง

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่

- 2.2.1 อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) แปรค่าเป็น 2 ระดับ ได้แก่
  - 2.2.1.1 อัตมโนทัศน์เชิงวิชาการ (Academic Self-Concept)
    - 2.2.1.1.1 อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน

- 2.2.1.2 อัตมโนทัศน์ที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ (Nonacademic Self-Concept)
  - 2.2.1.2.1 อัตมโนทัศน์ทางสังคม (Social Self-Concept)
  - 2.2.1.2.2 อัตมโนทัศน์ทางด้านอารมณ์ (Emotional Self-Concept)
  - 2.2.1.2.3 อัตมโนทัศน์ทางกายภาพ (Physical Self-Concept)
- 2.2.2 แรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) แปรค่าเป็น 2 ระดับ ได้แก่
  - 2.2.2.1 การผูกมัดทางวาจา (Verbal Commitment)
  - 2.2.2.2 การสำรวจแนวโน้มของการกระทำ (Survey of Action)

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สารความรู้จากกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เรื่อง เปิดโลก วัยใส, เรียนรู้เหตุ, ใส่ใจกับร่างกายที่เปลี่ยนไป, เราจัดการได้, ทุกคนมีดีที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน, เรียนอย่างมีความสุข, ทำอย่างไร ฉันจะเรียนได้ดี, เปลี่ยนเพื่อดีกว่าเดิม จำนวน 8 แผนกิจกรรม ระยะเวลาในการทำกิจกรรม 16 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยมี ดังนี้

1. แนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ หมายถึง กระบวนการหรือองค์ความรู้ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยอาศัยวิธีการทางบวก เพื่อส่งเสริมและพัฒนาในทุกมิติของการเรียนรู้ (Holistic Education) ให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์โดยมุ่งเน้นศักยภาพทั้ง 4 ด้าน โดยใช้แนวคิดของ Sarkar (1984) ประกอบด้วย

1.1 มีร่างกายที่แข็งแรง (Physical Fit) หมายถึง การได้ออกกำลังกาย บริหารกล้ามเนื้อ แต่ละส่วนของร่างกายอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาโดยการสอดแทรกกิจกรรมประเภท โยคะ อาสนะ เกม ศิลปะ สมาธิ เป็นต้น เพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้

1.2 มีจิตใจที่มั่นคง (Mental Strength) หมายถึง การมีความสามารถในการควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี โดยการฝึกการควบคุมความคิด จินตนาการ และการผ่อนคลายอารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำ พัฒนาโดยการสอดแทรกกิจกรรมประเภท ดนตรี สมาธิ การฟังบทควา นิทาน เป็นต้น เพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้

1.3 มีการพัฒนาจิตใจขั้นสูงสุด (Spiritual Elevation) หมายถึง การมีความรัก ความเมตตา มีจิตใจที่แผ่แผ่ และพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ พัฒนาโดยการสอดแทรกกิจกรรม การทำสมาธิ เล่นเกม ฟังนิทาน และทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น เพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้

1.4 มีความรู้ทางวิชาการ (Academic Knowledge) หมายถึง การมีความรอบรู้ รู้ลึก รู้จริงในศาสตร์วิทยาการที่ศึกษา พัฒนาโดยการสอดแทรกเนื้อหาการเรียนรู้อ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนุกสนานและเป็นธรรมชาติ

เพราะฉะนั้น การมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพทั้ง 4 ด้านของผู้เรียนมีการสอดแทรกลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในรอบด้าน ทั้งมีร่างกายที่แข็งแรง มีจิตใจที่มั่นคง มีการพัฒนาจิตใจขั้นสูงสุด และมีความรู้ทางวิชาการ

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ หมายถึง แนวปฏิบัติในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนารอบด้านของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยวิธีทางบวกตามแนวคิดของ Sarkar (1984) ดังนี้

2.1 การสร้างบรรยากาศให้คล่องตัว เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีศักยภาพสูงสุดด้วยกิจกรรม โดยใช้กิจกรรม โยคะ อาสนะ นิทาน และฝึกสมาธิ เป็นสื่อในการจัดกิจกรรม

2.2 การพัฒนาเซลล์ประสานประสาท เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาเซลล์ประสาทด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหว มือ-เท้า การออกกำลังกาย รวมทั้งการจัดกิจกรรมในสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ทั้งด้านวิชาการ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ธรรมชาติ เพื่อการพัฒนาสมองทั้งซีกซ้ายและขวา

2.3 ภาพพจน์ต่อตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยการใช้คำพูดด้านบวก ทั้งการพูดกับตนเองและบุคคลรอบข้าง

2.4 การให้ความรัก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่น มีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนและตัวผู้สอน ด้วยการสัมผัส พุดคุย ยิ้มแย้ม และการชมเชย เป็นต้น

3. อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ศักยภาพของตนเอง เช่น จุดอ่อน จุดแข็ง ทักษะ และคุณค่าแห่งบุคคลผ่านการประเมินตนเองตามการรับรู้จากประสบการณ์และสภาพแวดล้อมในด้านวิชาการ (Academic Self-Concept) และ ไม่ใช่วิชาการ (Nonacademic Self-Concept)

3.1 อัตมโนทัศน์วิชาการ (Academic Self-Concept) หมายถึง ความสามารถที่บุคคลรับรู้ศักยภาพของตนเองในกิจกรรมการเรียนการสอน ผ่านการประเมินตนเองตามสมรรถภาพหรือความสามารถที่ตนพึงมี

3.1.1 อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน หมายถึง ความสามารถที่บุคคลสามารถรับรู้ ศักยภาพของตนเองในกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาต่างๆโดยภาพรวมตามการรับรู้ของตนเอง

3.2 อัตมโนทัศน์ที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ (Nonacademic Self-Concept) หมายถึง ความสามารถที่บุคคลรับรู้ศักยภาพของตนเองในกิจกรรมต่างๆที่นอกเหนือจากบริบทการเรียนการสอน ผ่านการประเมินตนเองตามสมรรถภาพหรือความสามารถที่ตนพึงมี ประกอบด้วย

3.2.1 อัตมโนทัศน์ทางสังคม (Social Self-Concept) หมายถึง ความสามารถที่บุคคลรับรู้ศักยภาพของตนเองในการสร้างสัมพันธ์ภาพหรือมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม

3.2.2 อัตมโนทัศน์ทางด้านอารมณ์ (Emotional Self-Concept) หมายถึง ความสามารถที่บุคคลสามารถรับรู้ศักยภาพของตนเองในการควบคุมสถานการณ์ภายใต้การรับรู้และจัดการกับสภาวะทางอารมณ์ของตนเอง

3.2.3 อัตมโนทัศน์ทางกายภาพ (Physical Self-Concept) หมายถึง ความสามารถที่บุคคลสามารถรับรู้ศักยภาพของตนเองในลักษณะทั่วไปโดยรวมในการดำเนินชีวิตประจำวัน

4. แรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) หมายถึง แรงผลักดันที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความต้องการในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีลักษณะการหวนกลับมาทำกิจกรรมที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับกิจกรรมที่ผ่านมา ด้วยความสนใจต่อเนื่องไม่สิ้นสุด มิใช่ถูกบังคับหรือผลักดันจากสิ่งภายนอก และเลือกทำกิจกรรมนั้น แม้ว่าก็มีกิจกรรมอื่นๆให้เลือกทำแต่มิใช่เคยทำกิจกรรมนั้นแล้ว ล้มเหลวหรือทำค้างค้างอยู่จึงมาทำให้เสร็จลุล่วง

4.1 การผูกมัดทางวาจา (Verbal Commitment) หมายถึง การใช้คำถามที่เกี่ยวกับความปรารถนาหรือความต้องการในการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งซ้ำอีกในอนาคต

4.2 การสำรวจแนวโน้มของการกระทำ (Survey of Action) หมายถึง การใช้คำถามที่เกี่ยวกับการทบทวนพฤติกรรมของตนเอง ในการหวนกลับมาทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งซ้ำอีกในอนาคต

5. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีมัธยมศึกษาเขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยโดยนำเสนอเนื้อหาตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่

- 1.1 ความหมายของการศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
- 1.2 ความเป็นมาของแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
- 1.3 ปรัชญาการศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
- 1.4 หลักการของแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
- 1.5 การศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
- 1.6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
- 1.7 บทบาทของครูตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
- 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

- 2.1 ความหมายของอัตมโนทัศน์
- 2.2 ลักษณะของอัตมโนทัศน์
- 2.3 องค์ประกอบของอัตมโนทัศน์
- 2.4 โครงสร้างของอัตมโนทัศน์
- 2.5 ทฤษฎีอัตมโนทัศน์
- 2.6 การเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์
- 2.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจต่อเนื่อง

- 3.1 ความหมายของแรงจูงใจต่อเนื่อง
- 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจต่อเนื่อง
- 3.3 องค์ประกอบของแรงจูงใจต่อเนื่อง
- 3.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง
- 3.5 การวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง
- 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่

แนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่เป็นตัวแปรที่ได้รับความสนใจจากจิตวิทยา นักวิชาการ ตลอดจนผู้ที่สนใจอย่างต่อเนื่องและยาวนาน โดยนำแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มาประยุกต์ใช้ในด้านการศึกษา มากที่สุด นอกจากนี้เป็นแนวคิดหนึ่งที่มีการนำมาประยุกต์ใช้อย่างสอดคล้อง กับพื้นฐานความเป็นไทยที่เน้นความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์กับสรรพสิ่ง ทั้งนี้ นักวิชาการได้ให้ความหมายของการศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่อย่างหลากหลาย ดังนี้

1.1 ความหมายของการศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่

การศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ หมายถึง แนวทางการทำให้เด็กเก่ง ฉลาด แข็งแรง มีความคิด มีน้ำใจ โดยใช้วิธีการทางบวก คือ การสร้างบรรยากาศให้คลื่อนสมองต่ำ การพัฒนาเซลล์สมอง การสร้างภาพพจน์ด้านบวก และการให้ความรักทั้งตนเองและทุกสิ่ง มองเห็นคุณค่าของตนเองและทุกสิ่งซึ่งดำรงชีวิตร่วมกันด้วยวัฏจักรของการพึ่งพาอาศัย มีคุณประโยชน์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขโดยไม่มี ความหวาดกลัว แต่จะมีความรัก คอยดูแลช่วยเหลือกัน (เกียรติวรรณ อมาตยกุล ,2543 และ วรรณวิมล อภินิษฐ์, 2546) ในขณะที่ ชูลีรัตน์ สมร่าง (2553) กล่าวว่า เป็นแนวคิดแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์พร้อมทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญาและสังคม โดยพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์พร้อมในทุกด้านเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้สังคม ซึ่งสอดคล้องกับ เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ (2553) กล่าวว่า เป็นการศึกษา สำหรับคนรุ่นใหม่ มุ่งพัฒนาเด็กให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกๆด้าน ได้แก่ เก่ง ฉลาด แข็งแรง มีความคิด มีน้ำใจ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงแปลกใหม่ ซึ่งเริ่มจากพัฒนาจิตใจให้มีความรักตนเองและทุกสิ่ง และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและ สุธีรา นิमितนิวัฒน์ (2553) กล่าวว่า เป็น การพัฒนาศักยภาพที่แฝงเร้นในตัวบุคคลทุกคน โดยนำเอาหลักโยคะศาสตร์มาเป็น กระบวนการพัฒนาร่างกายและจิตใจที่มีเป้าหมายสูงสุด เพื่อชำระล้างจิตใจที่เต็มไปด้วยความรู้สึก ทางลบ ให้กลับคืนสู่จิตใจเดิมของมนุษย์ที่มีความรักความเมตตาที่ยิ่งใหญ่ให้กับทุกสรรพสิ่ง ปรับจุด ศูนย์กลางของตนเองให้เข้ากับจุดศูนย์กลางของจักรวาล และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับทุก สรรพสิ่ง

ดังนั้นสรุปได้ว่า การศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ หมายถึง วิธีการ หรือแนวทางการ จัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในทุกมิติของการเรียนรู้ (Holistic Education) โดยมุ่งเน้นวิธีการทางบวก การสร้างบรรยากาศให้คลื่อนสมองต่ำ การพัฒนาเซลล์ประสาทประสาท สร้างภาพพจน์ที่ดีต่อตนเอง และการให้ความรัก

1.2 ความเป็นมาของแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่

พ.ศ. 2525 Shrii Prabhat Rainjan Sarkar นักปราชญ์ นักจิตวิทยา นักการศึกษาชาวอินเดีย ได้ก่อตั้งมูลนิธิแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองกัลกัตตา ประเทศอินเดีย มีโรงเรียนเด็กเล็กในกลุ่มมนุษยนิยมแนวใหม่ จำนวน 719 แห่ง ศูนย์สังเคราะห์เด็กกำพร้าจำนวน 500 ศูนย์ และมีศูนย์สุขภาพอนามัยจำนวน 757 แห่ง รวมทั้งมีอาสาสมัครของมูลนิธิมนุษยนิยมแนวใหม่ จำนวนกว่า 10,000 คน ซึ่งอาสาสมัครเหล่านี้ทำหน้าที่เผยแพร่แนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายกว่า 150 ประเทศทั่วโลก (วิล องค์กรันต์คุณ, 2532 อ้างถึงใน ชูลีรัตน์ สมร่าง, 2542) ซึ่งแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (Neo-Humanism) มีความเชื่อใกล้เคียงกับแนวคิดมนุษยนิยม (Humanism) ที่ว่ามนุษย์มีจุดเริ่มต้นมาจากสิ่งเดียวกัน ดังนั้นทุกชีวิตมนุษย์ไม่ว่าจะชนชาติใด ศาสนาใด ฐานะใด ผิวพรรณใด ก็มีความสำคัญเท่าเทียมกัน และมีความสัมพันธ์ที่เหมือนกับความเป็นพี่น้องครอบครัวเดียวกัน ดังนั้นมนุษย์จึงมีสิทธิเสรีภาพที่สมบูรณ์ที่จะอยู่บนโลกนี้ด้วยศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และความเป็นอยู่ที่ใกล้เคียงกัน

ต่อมา Sarkar (1984) ได้นำศาสตร์ทางตะวันออกกับความทันสมัยแบบตะวันตกมาผสมผสานเข้าด้วยกันบนพื้นฐานของหลักโยคะศาสตร์ คือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจเพื่อเป้าหมายสูงสุดในการชำระล้างจิตใจที่เต็มไปด้วยความรู้สึกทางลบ เช่น ความโกรธ ความเกลียด ความโลภ ความอิจฉาริษยา เป็นต้น ซึ่งเกิดจากการอบรมสั่งสอนที่ไม่ถูกวิธี ให้กลับไปสู่จิตใจที่เต็มเปี่ยมด้วยความรัก ความเมตตาที่ยิ่งใหญ่ให้กับทุกสรรพสิ่ง ปรับจุดศูนย์กลางของตนเองเข้าสู่จุดศูนย์กลางของจักรวาล มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกสรรพสิ่ง หรือเกิดภาวะไร้อัตตา (Egoless) ที่มุ่งเน้นให้บุคคลเกิดปัญญาบริสุทธิ์ หรือเกิดภาวะนามยปัญญา (Intuition) ทางพุทธศาสนาถือเป็นขั้นสูงสุดของการเรียนรู้ภายในระดับของจิตใจมนุษย์ บุคคลเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน โดยแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ให้บุคคลพัฒนาปัญญาบริสุทธิ์จากการทำสมาธิ ด้วยการสร้างภาพและภาวนาคำบางคำที่มีความหมายเกี่ยวกับจุดศูนย์กลางจักรวาล ซึ่งบุคคลจะรับรู้ว่าเป็นศูนย์กลางแห่งจักรวาล จิตใจก็ย่อมเกิดความรักความเมตตา และแผ่ไปยังสรรพสิ่งทั้งปวง ซึ่งมุ่งเน้นทุกสรรพสิ่งในจักรวาลทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต (สิ่งแวดล้อม) ล้วนมีจุดเริ่มต้นมาจากสิ่งเดียวกัน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาด (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2550)

สำหรับประเทศไทยแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในปี พ.ศ. 2525 มีการนำแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ประยุกต์ใช้ในด้านการศึกษามากที่สุดโดยเน้นความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์กับสรรพสิ่ง เน้นให้เห็นถึงความรักเพื่อสิ่งที่ยิ่งใหญ่ เป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งคือ การถ่ายทอดความรู้สึกที่สวยงาม เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตาสู่การดำเนินชีวิตโดยทั่วไป การศึกษาตามแนวคิดนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งจะพัฒนา อัจฉริยภาพในตัวเด็กทุกคนให้ปรากฏ

ออกมามากที่สุด เน้นการพัฒนาเด็กให้เป็นคนสมบูรณ์ทั้ง ร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ในทุกด้าน (Holistic Education) และมีการนำมาประยุกต์ใช้อย่างสอดคล้องกับพื้นฐานความเป็นไทย

1.3 ปรัชญาการศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่

ปรัชญามนุษยนิยมแนวใหม่ ได้รับแนวความคิดจากกลุ่มมนุษยนิยมที่ให้ความสำคัญแก่ มนุษย์ เชื่อว่ามนุษย์เท่านั้นที่มีจุดเริ่มต้นมาจากสิ่งเดียวกัน มีลักษณะจิตใจที่กว้างขวางและงดงาม มีความรัก เมตตาผูกพันต่อมนุษยชาติทั่วไป (Humanist Sentiment) มิได้แก้ปัญหาคือปัญหาต่างๆทางสังคมที่เกิดขึ้นได้ (เกียรตวิวรรณ อมาตยกุล, 2531) แนวคิดของนักมนุษยนิยม มีข้อจำกัดในการมองมนุษย์ในวงแคบ โดยมองว่ามนุษย์และสิ่งที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์เท่านั้นที่มีคุณค่าโดยไม่สนใจคุณค่าของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ มองข้ามความรักความเมตตาที่ไม่มีประโยชน์โดยตรงกับตนเอง (เกศราพรพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ, 2542)

นักมนุษยนิยมแนวใหม่ มีแนวคิดที่ต่างไปจากแนวคิดมนุษยนิยมทั่วไป เพราะมนุษยนิยมแนวใหม่ เชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในจักรวาลมีจุดเริ่มต้นมาจากสิ่งเดียวกันมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง มองทุกสรรพสิ่งในโลกด้วยความรัก ความเมตตา และแผ่ขยายไปสู่ สรรพสิ่งทั้งปวงทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ดังนั้นมนุษย์จึงต้องรับผิดชอบดูแลทุกสรรพสิ่งในจักรวาล ทำหน้าที่ปลดปล่อยตนและทุกสรรพสิ่งจากความรู้สึกต่อค่า ซึ่งสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก (2539 อ้างถึงใน เอื้ออารีศรีคุ้มเหนือ, 2553) ที่กล่าวว่า มนุษย์เป็นส่วนร่วมอยู่ในการดำรงชีวิต และความสัมพันธ์ของธรรมชาติ มนุษย์พึงพัฒนาตนให้มีความสามารถยิ่งขึ้นไปในการช่วยให้มนุษย์และสรรพสิ่งทั้งหลายที่เป็นส่วนร่วมในธรรมชาตินั้น เอื้ออำนวยประโยชน์เกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีการเปียดเบียนกันน้อยลง และมองธรรมชาติของสิ่งเร้นรมย์ชื่นชมความงาม และมีความสุข

1.4 หลักการของแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่

หลักการของแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ เป็นการพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ในการคิดบวกโดยเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็กทั้งร่างกายและจิตใจโดยเฉพาะก่อนอายุ 7 ปีเป็นระยะที่เส้นใยประสาทเชื่อมโยงระหว่างสมองทั้งสองซีกยังก่อตัวไม่สมบูรณ์ สมองซีกซ้ายยังทำงานได้ไม่สมบูรณ์ ทำให้เด็กวัยนี้ไม่ชอบการคิดหรือคำสอนที่เต็มไปด้วยเหตุผล การคิดของเด็กในวัยนี้จึงเน้นการทำงานของสมองซีกขวาเป็นสำคัญ คือการใช้ความคิดแบบจินตนาการสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาการได้เร็วมากหากเนื้อหานั้นมีลักษณะเป็นรูปธรรม เช่น การจินตนาการที่ออกมาในรูปแบบของนิทาน ก็จะช่วยกระตุ้นความคิดและจินตนาการควบคู่กันทำให้สมองทั้งสองซีกทำงานอย่างสมดุลกัน เด็กที่ได้รับการฝึกหัดให้รู้จักจินตนาการอย่างถูกต้องสม่ำเสมอส่งผลให้เด็กมีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถตั้ง

รับกับเหตุการณ์ต่างๆที่เผชิญได้ดีขึ้น (ศตพร วิไลรัตน์, 2532 อ้างถึงใน สุวรรณ อินอิ, 2541) ซึ่งสอดคล้องกับ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (ม.ป.ป. อ้างถึงใน เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ, 2553) กล่าวว่า หลักการมนุษยนิยมแนวใหม่เป็นการปฏิบัติเพื่อฝึกให้จิตใจเข้มแข็ง มีความรู้ มีศีลธรรม จริยธรรมเป็นพื้นฐาน ปลูกสำนึกในจิตวิญญาณ เรียนรู้แบบบูรณาการ มองเห็นคุณค่าของทุกสรรพสิ่งและเห็นแนวทางที่ถูกต้องที่ควรปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สุขแก่ตนเองและผู้อื่นภายใต้ความรัก ความเมตตาที่ยิ่งใหญ่ โดยสามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างแนวคิดมนุษยนิยม (Humanism) มนุษยนิยมแนวใหม่ (Neo-Humanism) ได้ดังนี้

ตาราง 1 ความแตกต่างระหว่างหลักการตามแนวคิดมนุษยนิยม (Humanism)และมนุษยนิยมแนวใหม่ (Neo-Humanism)

แนวคิดมนุษยนิยม (Humanism)	มนุษยนิยมแนวใหม่ (Neo-Humanism)
1. เชื่อว่ามนุษย์มีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการ และมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนาศักยภาพของตน	1. เชื่อว่ามนุษย์เท่านั้นที่มีจุดเริ่มต้นมาจากสิ่งเดียวกัน มีลักษณะจิตใจที่กว้างขวางและงดงาม มีความรัก เมตตา ผูกพันต่อมนุษยชาติทั่วไป
2. มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มีเสรีภาพที่จะเลือกทำอะไรที่จะไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อน ซึ่งรวมทั้งตนเองด้วย มนุษย์เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและเป็นผู้สร้างสรรค์สังคม	2. เป็นการปฏิบัติเพื่อฝึกให้จิตใจเข้มแข็ง มีความรู้ มีศีลธรรม จริยธรรมเป็นพื้นฐาน ปลูกสำนึกในจิตวิญญาณ เรียนรู้แบบบูรณาการ มองเห็นคุณค่าของทุกสรรพสิ่ง และเห็นแนวทางที่ถูกต้องที่ควรปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สุขแก่ตนเองและผู้อื่นภายใต้ความรัก ความเมตตาที่ยิ่งใหญ่
3. มองมนุษย์ในวงแคบ โดยมองว่ามนุษย์และสิ่งที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์เท่านั้นที่มีคุณค่าโดยไม่สนใจคุณค่าของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ มองข้ามความรักความเมตตาที่ไม่มีประโยชน์โดยตรงกับตนเอง	3. มองทุกสิ่งทุกอย่างในจักรวาลมีจุดเริ่มมาจากสิ่งเดียวกันมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง มองทุกสรรพสิ่งในโลกด้วยความรัก ความเมตตา และแผ่ขยายไปสู่สรรพสิ่งทั้งปวงทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ดังนั้นมนุษย์จึงต้องรับผิดชอบต่อดูแลทุกสรรพสิ่งในจักรวาล ทำหน้าที่ปลดปล่อยตนและทุกสรรพสิ่งจากความรู้สึกลด้อยค่า

ดังนั้นสรุปได้ว่า หลักการของแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์รวมทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะการคิดด้านบวก มีจิตใจที่มั่นคง แผ่ขยายไปสู่การมีความรักความเมตตาต่อทุกสรรพสิ่ง มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมด้วยความหนักแน่น และสงบปราศจากความคิดที่มัวหมองทั้งความโลภ ความเกลียดชัง อิจฉาริษยา เป็นต้น

1.5 การศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่

การศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ เป็นแนวทางการศึกษาสำหรับคนรุ่นใหม่ในการนำอัจฉริยภาพที่แฝงอยู่ในตัวผู้เรียนให้ปรากฏออกมาให้มากที่สุดมุ่งเน้นพัฒนาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ในระดับต่างๆ ทั้งจิตสำนึก จิตใต้สำนึก และจิตเหนือสำนึกควบคู่กับการศึกษาทั่วไป และให้ความรู้ทางวิชาการ หรือวิชาชีพต่างๆ โดยการอธิบายธรรมชาติของมนุษย์ตามหลักการทางพระพุทธศาสนา ผ่านการเรียงร้อยถ้อยคำตามรูปแบบของนักจิตวิทยา ว่ามนุษย์ประกอบด้วยส่วนต่างๆ หลายส่วนที่มีสามารถแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด ส่วนประกอบชั้นนอกสุดของบุคคลคือร่างกายที่ประกอบด้วยอวัยวะภายนอกที่สามารถสังเกตเห็นได้ อวัยวะภายในและต่อมไร้ท่อต่างๆ และส่วนประกอบที่ลึกเข้าไปเรียกว่า จิตใจ ซึ่งประกอบด้วย 3 ระดับคือ จิตสำนึก จิตใต้สำนึก และจิตเหนือสำนึก ซึ่งเป็นส่วนที่ลึกที่สุดซับซ้อน และเป็นแหล่งของพลังงาน ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และความเป็นมนุษย์ที่เต็มเปี่ยม (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2535 อ้างถึงใน เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ, 2553) การพัฒนาส่วนต่างๆ ของมนุษย์ตามหลักพุทธศาสนาของนักจิตวิทยา มีดังนี้

1. ด้านร่างกาย การศึกษาในยุคปัจจุบันมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ออกกำลังกายให้สัดส่วนและความสำคัญกับการพัฒนาด้านพลังกำลัง การบริหารกล้ามเนื้อ ซึ่งข้อจำกัดดังกล่าวควรส่งเสริมการออกกำลังกายที่มีการบริหารทั้งอวัยวะภายนอก (กล้ามเนื้อ คอ แขน ขา) และอวัยวะภายใน (ตับ ม้าม ปอด หัวใจ และต่อมไร้ท่อต่างๆ) มีหน้าที่ควบคุมการหลั่งของฮอร์โมน ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากในการควบคุมการทำงานของร่างกาย และส่งผลต่อจิตใจ (เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ, 2553)

Sarkar (1984) ได้อธิบายโครงสร้างทางจิตของมนุษย์โดยการจำแนกออกเป็น 3 ระดับคือ จิตสำนึก จิตใต้สำนึก และจิตเหนือสำนึก ดังนี้

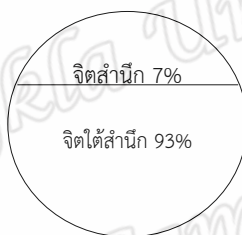
- 1.1 จิตสำนึก (Conscious Mind) เป็นจิตใจระดับที่ทำหน้าที่รับความรู้สึกจากสิ่งเร้ารอบๆ ตัวบุคคลผ่านประสาทสัมผัสและอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย เด็กจะตื่นเต้น และสนุกสนานเมื่อได้สัมผัสกับสิ่งเร้าที่แปลกใหม่โดยใช้อวัยวะรับสัมผัส รับความรู้สึกทำให้จิตสำนึกพัฒนาอย่างรวดเร็ว และยังเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาสติปัญญาและความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ของเด็ก เซลล์ประสาทที่มีหน้าที่รับความรู้สึกต่างๆ (Neo-Cortex) จะค่อยๆ พัฒนาตั้งแต่เป็นทารกแรกเกิดจนกระทั่งเมื่อมีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ความรู้สึกจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวและเซลล์ประสาทจะพัฒนาสูงสุดในช่วง 6 ปีแรกของชีวิต (เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ, 2553) เพราะฉะนั้นวัยเด็กจึงเป็นช่วงวัยที่สำคัญมากในการพัฒนา ส่งเสริม หรือขัดเกลาคุณลักษณะต่างๆ ที่สำคัญที่จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการด้านต่างๆ ในอนาคต

- 1.2 จิตใต้สำนึก (Subconscious Mind / Preconscious Mind) เป็นระดับจิตใจที่ได้รับการพัฒนาจากการรับรู้สิ่งเร้ารอบตัวที่ผ่านมาของเด็ก ซึ่งจิตใต้สำนึกทำหน้าที่บันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ผ่านเข้ามา หรือความทรงจำ และทำหน้าที่ครุ่นคิดในเรื่องราวที่เป็นนามธรรม เช่น การใช้เหตุผล

การรู้จักผิดชอบ นักปราชญ์ได้อธิบายการทำงานของจิตใต้สำนึกไว้อย่างลึกซึ้งว่ามนุษย์เปรียบเสมือนการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่รับข้อมูลผ่านจิตสำนึกทั้งสิ้น จิตใต้สำนึกทำหน้าที่เป็นศูนย์บันทึกข้อมูลจากประสบการณ์ที่เผชิญผ่านกายสัมผัส (ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง) ต่อมาจึงบันทึกภายใต้จิตใต้สำนึกของบุคคลซึ่งข้อมูลที่บันทึกไว้จะเป็นตัวกำหนดของบุคคลที่มีต่อตนเองทั้งทัศนคติ บุคลิกภาพนิสัยใจคอ และพฤติกรรมต่างๆ จิตใต้สำนึกไม่สามารถวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลที่ผ่านเข้ามาว่า ดี เลว ถูก ผิด เหมาะสม ไม่เหมาะสม (อัญชลี สาลีกานนท์, 2553)

ด้วยเหตุนี้จิตใต้สำนึกของบุคคลจึงมีหน้าที่รับข้อมูลโดยผ่านการวิเคราะห์แยกแยะตีความ และจากการศึกษาของนักจิตวิทยาตะวันตก พบว่าจิตใต้สำนึกและจิตสำนึก ของบุคคลมีบทบาทรับผิดชอบ

ภาพประกอบ 1 การทำงานของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก

ที่มา : อัญชลี สาลีกานนท์ (255: 35)

จะเห็นได้ว่า จิตใต้สำนึกของมนุษย์มีพลังมหาศาล และมีอำนาจเหนือกว่าจิตสำนึกเปรียบเสมือนส่วนของก้อนน้ำแข็งที่จมอยู่ใต้มหาสมุทร ส่วนพลังของจิตสำนึกเปรียบเสมือนก้อนน้ำแข็งเล็กๆ ที่ลอยอยู่เหนือผิวน้ำ และเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างข้อมูลจากจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก ก็พบว่า ผู้ชนะ คือ จิตใต้สำนึกเสมอ

1.3 จิตเหนือสำนึก (Superconscious Mind) ในขั้นนี้ได้แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.3.1 จิตเหนือสำนึกระดับแรก เป็นแหล่งหล่อหลอมความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการเชื่อมโยงความคิดต่างๆ ของมนุษย์จากเดิมที่ไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมารวมกันเป็นหนึ่งเป็นความคิดเดียวกัน เรียกว่า การคิดเชิงเทียบเคียง (Metaphoric Thinking) เป็นความคิดที่เกิดขึ้นที่จิตใจผ่อนคลายมากที่สุด จิตใจมิได้ทำงานภายใต้จิตสำนึกและจิตใต้สำนึก แต่ทำงานภายใต้จิตใจระดับที่เหนือขึ้นไป เรียกว่า จิตเหนือสำนึก (Superconscious Mind) เป็นการทำงานประสานกันของสมอง 2 ซีกโดยมี (Corpus Callosum) เชื่อมสมองทั้งสองให้รับรู้การทำงานซึ่งกันและกัน ซึ่งสมองทั้ง 2 ซีกโดยปกติทำหน้าที่ซึ่งแยกออกจากกันอย่างชัดเจน (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2532 อ้างถึงใน เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ, 2553)

โดยการทำงานของสมองซีกซ้าย (รูปธรรม) ทำหน้าที่ด้านการใช้ภาษา การเขียน การอ่าน ทักษะด้านตัวเลข การคิดคำนวณ การใช้เหตุผล เชิงตรรกวิทยา ทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ ควบคุมการทำงานของมือขวา ในขณะที่เดียวกันสมองซีกขวา(นามธรรม) ทำหน้าที่ด้าน ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง การเห็นภาพมิติสัมพันธ์ ศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางด้านดนตรี ควบคุมการทำงานของมือซ้าย (Hellige, J.B, 1990 อ้างถึงใน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2545)

1.3.2 จิตเหนือสำนึกระดับที่สอง การหยั่งรู้เอง (Intuition) เป็นการพัฒนาจิตเหนือสำนึกระดับสูง คือการพัฒนาให้บุคคลนำจิตใจทุกส่วนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง โดยนำพลังงานมหาศาลและอัจฉริยภาพที่แฝงเร้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากขึ้น ซึ่งเป็นจิตที่สามารถแยกความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในชีวิตได้ เป็นจิตที่พ้นจากการยึดมั่นทั้งปวง เมื่อบุคคลสามารถยกระดับจิตใจให้อยู่ในขั้นนี้ได้แล้ว แม้ว่าบุคคลจะพบความสุขหรือทุกข์ก็ย่อมสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เผชิญได้อย่างสมดุล เกิดความรู้ความเข้าใจและมองสิ่งที่ผ่านเข้ามาในชีวิตตามสภาพความเป็นจริง ไม่ยึดมั่นถือมั่นทำให้จิตใจดำรงอยู่อย่างสงบ

จากการศึกษาการหยั่งรู้ของเด็ก พบว่า วัยเด็กเส้นใยประสาทเชื่อมระหว่างสมองทั้ง 2 ซีกยังทำหน้าที่ได้อย่างไม่เต็มพลัง สมองซีกขวาจะพัฒนาได้ดีในขณะที่สมองซีกซ้ายเด็กจะมีการหยั่งรู้เองอย่างบริสุทธิ์ไร้เดียงสา มิได้แบ่งแยกเหมือนจิตใจที่พัฒนาแล้วและการหยั่งรู้ของเด็กจะมีการพัฒนาถึงขีดสุดเมื่ออายุ 4 ขวบแล้วจะค่อยๆลดลงจนกระทั่งอายุประมาณ 8 ขวบ เนื่องจากเด็กใช้สมองซีกซ้ายมากในวัยนี้และละเลยการฝึกฝนใช้จิตเหนือสำนึก (การทำงานของสมองซีกขวา) ซึ่งการที่จะพัฒนาจิตและการนำจิตเหนือสำนึกมาใช้อย่างสมบูรณ์ คือ การใช้กระบวนการสมาธิ (Meditation) เนื่องจากการหยุดทำงานของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก การนั่งขัดสมาธิ สองมือประสานวางอยู่บนตัก หลับตาทั้งสองข้างแล้วจินตนาการว่าตนกำลังนั่งในบรรยากาศที่เงียบสงบ อวัยวะทุกส่วนจะไม่ทำงาน จิตสำนึกที่ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของอวัยวะต่างๆของร่างกายหยุดการหน้าที่ และผู้ทำสมาธิหยุดการทำงานของสมองซีกซ้าย (จิตใต้สำนึก) ที่ทำหน้าที่สะสมข้อมูล ความจำ การหาเหตุผลแล้วฟังเสียงในใจให้สอดคล้องกับเสียงหายใจเข้า-ออก (เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ, 2553) พร้อมทั้งท่องคำที่มีความหมายเชิงบวกอยู่ในใจให้สอดคล้องกับลมหายใจ เป็นผลให้ความคิดที่วุ่นวายที่เกิดจากจิตใต้สำนึกสงบลง และพลังจิตใจมหาศาลที่เกิดจากการทำสมาธิจดจ่อกับลมหายใจจะค่อยๆยกระดับจิตใจของผู้ทำสมาธิให้เข้าสู่จิตเหนือสำนึก ทำให้คลื่นสมองสั้นและช้าลงจะยังมีพลังงานสูงขึ้น การท่องคำที่มีความหมายเชิงบวกทำให้คลื่นสมองที่เกิดขึ้นในภาวะจิตสำนึกที่ตื่นตัวตามปกติ เรียกว่า คลื่นเบตา (Beta Wave) 13 รอบ/วินาทีขึ้นไป จังหวะที่รวดเร็วและไม่สม่ำเสมอ นั้น สงบลงจนกลายเป็นคลื่นอัลฟา (Alfa Wave) 8-12 รอบ/วินาที มีจังหวะที่ช้าลง เข้าสู่ภาวะที่สงบเยือกเย็น เมื่อปฏิบัติต่อไปเรื่อยๆคลื่นสมองจะค่อยๆนุ่มนวลมากขึ้นจนกลายเป็นคลื่นเธตา (Theta Wave) 1 รอบ/วินาที เป็นจิตที่มีพลังมหาศาลในสถานะที่เข้าสู่จิตเหนือสำนึก นักวิทยาศาสตร์เชื่อว่า

เป็นสภาวะที่บุคคลเกิดความคิดสร้างสรรค์และเกิดการหยั่งรู้ตนเอง (เกียรตวิรรณ อมาตยกุล, 2535 อ้างถึงใน เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ, 2542) เพราะฉะนั้นการทำสมาธิจึงเป็นการยกระดับจิตใจเข้าสู่ จิตระดับเหนือสำนึกซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนและการปฏิบัติด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ปราศจากความ ชุณมัว จึงยอมก่อให้เกิดการหยั่งรู้ในตนเอง มีจิตใจที่มั่นคงและสามารถใช้ประสิทธิภาพจากสมองได้ อย่างดียิ่งขึ้น

1.3.3 จิตเหนือสำนึกระดับที่สาม การพัฒนาจิตใจขั้นสูงสุด หรือ ความรักความเมตตาอัน ยิ่งใหญ่ (Spiritual Elevated) การทำสมาธิถือว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาความรู้สึกโดย ปราศจากการแบ่งแยกมีแต่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนั้นเสียงของคำพูดเชิงบวกที่ท่องอยู่ ในใจมีความหมายลึกซึ้งซึ่งทำให้เกิดความรักอันเป็นสากลในจิตใจของผู้ปฏิบัติเช่น ความหมายที่ว่า ข้าพเจ้ามีความรักให้กับทุกสรรพสิ่งในจักรวาล และเชื่อว่าความคิดมีอิทธิพลต่อจิตใจของมนุษย์อย่าง ยิ่ง และเป็นที่ยอมรับในกลุ่มนักจิตวิทยาในปัจจุบันที่กล่าวว่า “คนเราคิดอย่างไร ย่อมรู้สึกและเป็น เช่นนั้น” (As you think, so you become) เป็นการช่วยยกระดับจิตสำนึกเข้าสู่จิตเหนือสำนึกโดย ปราศจากการแบ่งแยก (เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ, 2553)

ดังนั้นสรุปได้ว่า การทำงานของจิตใจในระดับจิตสำนึกและจิตใต้สำนึกเป็นการควบคุมโดย บริบททางสังคมตามสภาพแวดล้อม แต่เมื่อบุคคลมีการพัฒนาจิตใจถึงขั้นจิตเหนือสำนึกแล้ว เปรียบเสมือนจิตใจของบุคคลหลุดพ้นจากกฎเกณฑ์และเป็นอิสระในการคิดสร้างสรรค์สิ่งดีงามต่อไป

1.6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่

การศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ คือ การพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างสมบูรณ์และมี ความสุข Sarkar (1984, อ้างถึงใน เกียรตวิรรณ อมาตยกุล, 2535) ได้อธิบายลักษณะของคนที่ สมบูรณ์ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ในหนังสือ Neo-Humanist Education : Education for A New World ว่าคนที่สมบูรณ์ คือ คนที่มีร่างกายแข็งแรง มีสติปัญญาหลักแหลม เฉลียวฉลาด มี ความคิดสร้างสรรค์ และดีพร้อมด้วยคุณธรรม ความรัก ความกล้าหาญ มีความรู้ที่สามารถนำมาใช้ แก้ปัญหาต่างๆที่เผชิญได้อย่างชาญฉลาด ซึ่งเป้าหมายสูงสุดของการศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยม แนวใหม่ มีดังนี้

1. มีร่างกายที่แข็งแรง (Physical Fit) หมายถึง การได้ออกกำลังกาย บริหารกล้ามเนื้อ อย่างสม่ำเสมอ พัฒนาโดยการรับประทานอาหารจากธรรมชาติ ออกกำลังกายเป็นประจำ
2. มีจิตใจที่มั่นคง (Mental Strength) หมายถึง การมีความสามารถในการควบคุม ตนเองได้ดี เช่น อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำ พัฒนาจากการฝึกการควบคุมความคิด จินตนาการและผ่อนคลาย

2.1 สามารถควบคุมตนเองได้ทั้งด้านจริยธรรม การมีระเบียบวินัย

2.2 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

3. พัฒนาจิตใจขั้นสูงสุด (Spiritual Elevation) หมายถึง การมีความรัก ความเมตตา มีจิตใจที่เผื่อแผ่ และพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ พัฒนาจากการทำสมาธิ การร้องเพลง เล่นเกม ฟังนิทาน เป็นต้น

4. มีความรู้ทางวิชาการ (Academic Knowledge) หมายถึง การมีความรอบรู้ รู้ลึก รู้จริงในศาสตร์วิทยาการที่ศึกษา พัฒนาจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนุกสนานและเป็นธรรมชาติ การพัฒนามนุษย์จำเป็นต้องพัฒนาให้ถึงเป้าหมายทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาจิตใจให้มีความรักความเมตตาถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะหากว่ามนุษย์มีร่างกายที่แข็งแรง มีความคิดจินตนาการ มีความรู้ความสามารถ แต่หากปราศจากความรักความเมตตา ความสงบสุขก็ย่อมไม่เกิดขึ้นเช่นกัน เพราะฉะนั้นการพัฒนาควรเน้นวิธีการที่ควบคู่กันในการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนให้ครบทุกมิติเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และเต็มเปี่ยมด้วยความสุข

ดังนั้นการศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ จึงอาศัยกระบวนการจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่างๆเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียน โดยการจัดรูปแบบกิจกรรมที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนารอบด้านให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยวิธีทางบวกตามแนวคิดของ Sarkar (1984) ประกอบด้วยกระบวนการ ดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศให้คลื่นสมองต่ำ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีศักยภาพสูงสุด ด้วยกิจกรรม เช่น โยคะ อาสนะ ฝึกสมาธิ เป็นต้น เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
2. การพัฒนาเซลล์ประสาทประสาธต เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาเซลล์สมองให้มีการก่อตัวมากยิ่งขึ้นด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหว มือ-เท้า การออกกำลังกาย รวมทั้งการจัดกิจกรรมในสิ่งแวดล้อม ที่หลากหลาย ทั้งด้านวิชาการ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ธรรมชาติ เช่น การออกกำลังกาย การเต้น การร้องเพลงประกอบท่าทาง เพื่อการพัฒนาสมองทั้งซีกซ้ายและขวา
3. ภาพพจน์ต่อตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยการใช้คำพูดด้านบวก ทั้งการพูดกับตนเอง และจากผู้อื่น หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. การให้ความรัก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดความอบอุ่น มีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนและตัวผู้สอน ด้วยการสัมผัส พูดคุย ยิ้มแย้ม และการชมเชย เป็นต้น

ตาราง 2 ความสอดคล้องระหว่างหลักการการจัดการศึกษาและกระบวนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่

หลักการการจัดการศึกษา	กระบวนการดำเนินการ
1. ร่างกายที่แข็งแรง (Physical Fit)การได้ออกกำลังกาย บริหารกล้ามเนื้ออย่างสม่ำเสมอ ออกกำลังกายเป็นประจำ	1. การพัฒนาเซลล์ประสาทประสาท ให้ผู้เรียนพัฒนาเซลล์สมองด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหว มือ-เท้า การออกกำลังกาย รวมทั้งการจัดกิจกรรมในสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ทั้งด้านวิชาการ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ธรรมชาติ เพื่อพัฒนาสมองทั้งซีกซ้ายและขวา
2. มีความรู้ทางวิชาการ (Academic Knowledge) การมีความรอบรู้ รู้ลึก รู้จริงในศาสตร์วิทยาการที่ศึกษา พัฒนาจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนุกสนานและเป็นธรรมชาติ	2. การสร้างบรรยากาศให้คลื่นสมองต่ำ ผู้เรียนมีศักยภาพสูงสุดด้วยกิจกรรม เช่น โยคะ อาสนะ ผีกสมาธิ เป็นต้น
3. มีจิตใจที่มั่นคง(Mental Strong) การมีความสามารถในการควบคุมตนเองได้อย่างดี เช่น อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำ พัฒนาจากการฝึกการควบคุมความคิด จินตนาการและผ่อนคลาย	3. ภาพพจน์ต่อตนเอง ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยการใช้คำพูดด้านบวก ทั้งการพูดกับตนเอง และจากผู้อื่น หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. พัฒนาจิตใจขั้นสูงสุด (Spiritual Elevated)การมีความรัก ความเมตตา มีจิตใจที่แผ่แผ่ และพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ พัฒนาจากการทำสมาธิ การร้องเพลง เล่นเกม ฟังนิทาน เป็นต้น	4. การให้ความรัก เป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความอบอุ่น มีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนและตัวผู้สอน ด้วยการสัมผัส พูดคุย ยิ้มแย้ม และการชมเชย เป็นต้น

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องที่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน เนื่องจากหลักการทั้ง 4 คือ เป้าหมายสูงสุดของการศึกษา ได้มีการสอดแทรกหลักการทั้งหมดลงในกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆทั้งการพัฒนาเซลล์ประสาทประสาท การสร้างบรรยากาศให้คลื่นสมองต่ำ การสร้างภาพพจน์ต่อตนเอง และการให้ความรัก ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาครบในทุกมิติของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งได้อธิบายกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างกระบวนการดังกล่าวไว้ ดังนี้

1. คลื่นสมอง สมองของมนุษย์ประกอบด้วยเซลล์ประสาทจำนวนนับล้านๆเซลล์ ซึ่งเซลล์เหล่านี้จะก่อให้เกิดกระแสคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เรียกว่า คลื่นสมอง (Brain Wave) คลื่นเหล่านี้แปรผัน

ตามสภาวะจิตใจ นักวิทยาศาสตร์ได้นำเครื่องวัดกระแสคลื่นสมอง (EEG Electro-Encephalogram or Electric Brain) ต่อเข้ากับศีรษะมนุษย์และเครื่องกลนี้ก็จะจำกระแสคลื่นสมองของมนุษย์แล้วเขียนออกมาเป็นลักษณะของกราฟและสามารถจำแนกคลื่นสมองออกเป็นหลายแบบ คลื่นสมองแต่ละแบบจะขึ้นอยู่กับสภาวะจิตใจที่อยู่ในภาวะที่แตกต่างกัน (วิลเลียม อองค่อนันตกุล, 2532 อ้างถึงใน วิลเลียม รณแจ่มจิราศัย, 2549) ซึ่งแบ่งเป็นลักษณะต่างๆดังนี้

1.1 คลื่นเบตา (Beta Wave) เป็นคลื่นสมองที่เกิดในภาวะจิตสำนึกตื่นตัว มีความถี่ประมาณ 13 รอบต่อวินาทีขึ้นไป ในบุคคลทั่วไปมักส่งคลื่นเบตาออกมาซึ่งมีความถี่ประมาณ 21 รอบต่อวินาที แต่เมื่อมีเหตุการณ์ที่มากระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก เช่น โกรธ กลัว เกลียด เป็นต้น คลื่นสมองจะมีความถี่สูงขึ้นทันทีส่งผลให้บุคคลตึงเครียดสูง มีสมาธิลดลง ควบคุมตนเองไม่ค่อยได้ ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

1.2 คลื่นอัลฟา (Alpha Wave) เกิดในสภาวะจิตใจที่สงบและมีความตื่นตัวอยู่เสมอ มีความถี่ที่ช้า นุ่มนวลกว่า และมีพลังงานสูงกว่าคลื่นเบตา เมื่อใช้เครื่องมือวัดคลื่นสมองบุคคลที่กำลังสื่อสารทางจิตหรือกำลังใช้ความคิดสร้างสรรค์ จะพบว่าคลื่นสมองลักษณะนี้มีจังหวะที่ช้าและสม่ำเสมอ มีผลให้คลื่นสมองที่สับสนวุ่นวาย ค่อยๆช้าและสงบลง

1.3 คลื่นเธตา (Theta Wave) ในขณะที่จิตใจจดจ่อกับคำพูดเชิงบวกสูงขึ้นคลื่นอัลฟาจะค่อยๆเปลี่ยนเป็นคลื่นที่มีจังหวะช้าลงและมีพลังงานสูงขึ้น นักวิทยาศาสตร์เชื่อว่าในขณะที่สมองส่งคลื่นเธตา บุคคลจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดความรู้ต่างๆที่เกิดจากตัวเองและเกิดความสุขอย่างแท้จริง

1.4 คลื่นเดลตา (Delta Wave) เกิดในขณะที่การทำสมาธิสูงขึ้น มีจิตใจจดจ่อกับคำพูดเชิงบวกสูงขึ้นขณะนั้นคลื่นสมองจะช้าลง และความสุขสงบยิ่งมากขึ้น

1.5 คลื่นคอสมิก (Cosmic Wave) เป็นคลื่นที่มีพลังงานสูงมาก จนเสมือนคลื่นสมองหยุดนิ่งทุกสรรพสิ่งในจักรวาลหยุดเคลื่อนไหว เช่นเดียวกับจิตใจหยุดการทำงานอย่างสิ้นเชิง ความรู้สึกแบ่งแยกจึงไม่ปรากฏ ผู้ทำสมาธิจึงเข้าสู่จิตสำนึกสูงสุด (เกียรตวิรรณ อมาตยกุล, 2535 อ้างถึงใน สุวรรณา อินอิ้ว, 2541)

อย่างไรก็ตามคลื่นสมองที่มีความถี่สูงย่อมสร้างปัญหาและบั่นทอนความสงบสุขของบุคคล แต่หากบุคคลสามารถที่จะควบคุมให้คลื่นสมองต่ำได้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การท่อง (Mantra) คือท่องคำพูดด้านบวกต่อตนเอง การทำสมาธิ เป็นต้น ย่อมส่งผลให้บุคคลมีความสุขสงบอย่างแท้จริง ซึ่งแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มุ่งเน้นให้บุคคลได้ย้อนกลับมาจดจ่อกับตนเอง และเสนอแนะวิธีการควบคุมคลื่นสมองโดยการฝึกโยคะ อาสนะ การผ่อนคลายด้วยการทำสมาธิและพัฒนาคลื่นสมองด้วยการใช้เสียงเพลง จากคำพูดทางบวก (Sarkar, 1984 อ้างถึงใน สุวรรณา อินอิ้ว, 2541)

2. การพัฒนาเซลล์ประสาทประสาท เซลล์ประสาท (Neo-Cortex) จะพัฒนาเมื่อเด็กมีโอกาใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ความรู้สึกจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ได้พบปะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อมที่แปลกใหม่ ก็จะมีโอกาสได้พัฒนาเซลล์ประสาท ซึ่งกิจกรรมตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาเซลล์ประสาทมีหลากหลายรูปแบบกิจกรรม ดังนี้ (เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ, 2542)

2.1 โยคะ เป็นศาสตร์ของการบริหารร่างกายและจิตใจ ซึ่งสามารถช่วยในการบริหารต่อมฮอร์โมนต่างๆ ในร่างกายให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นเป็นการสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างร่างกายและจิตใจ ซึ่งการสร้างความสมดุลประกอบด้วยการบริหารร่างกาย การหายใจเพื่อให้พลังชีวิต (Life Force) การทำสมาธิเพื่อให้จิตใจสงบและมีสติตลอดเวลา และเป็นการพักผ่อน (Relaxation) ด้วยเหตุนี้โยคะจึงแตกต่างจากการบริหารร่างกายทั่วไป (วิรวรรณ ศรีกุศลานุกูล, 2537) สำหรับโยคะอาสนะเป็นการออกกำลังกายที่ค่อนข้างช้าและนุ่มนวล มีการเคลื่อนไหวอย่างอ่อนโยนผสมผสานกับลมหายใจลึกๆสลับด้วยการหยุดนิ่งของร่างกาย เพื่อทำให้กล้ามเนื้อและประสาทผ่อนคลาย ท่าทางของโยคะเป็นการบังคับการหายใจลึกและช้า การจัดกิจกรรมโยคะเป็นการผสมผสานระหว่างร่างกายและจิตใจให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ช่วยในการหายใจให้ลึกและช้า ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของระบบประสาท กระตุ้นการไหลเวียนของโลหิตหล่อเลี้ยงส่วนต่างๆของร่างกาย ซึ่งการมีร่างกายที่แข็งแรงและจิตใจที่สมบูรณ์ย่อมเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาจิตใจให้ถึงขีดสุด (วิไลวรรณ แจ่มจิราศัย, 2549)

2.2 การเต้นเกาซิกิ เป็นการออกกำลังกายที่มีจังหวะค่อนข้างเร็ว ช่วยระบบการหายใจ การเต้นของหัวใจ และระบบไหลเวียนโลหิตให้ทำงานดีขึ้น ช่วยให้ส่วนต่างๆของร่างกายคล่องแคล่วว่องไวมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้กระดูกสันหลังมีความยืดหยุ่น ทำให้ไขมันส่วนเกินลดลง ข้อต่อต่างๆมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น (เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ, 2542)

2.3 การทำสมาธิ เป็นการตั้งมั่นแห่งจิตใจเพ่งเล็งในสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยพิจารณาอย่างเคร่งครัดเพื่อให้เกิดปัญญาเห็นแจ้งในสิ่งนั้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530 อ้างถึงใน เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ, 2553) สมาธิ เป็นภาษาสันสกฤต หมายถึง การฝึกฝนทางจิตหลากหลายรูปแบบ ซึ่งเป้าหมายคือ ก่อให้เกิดการตระหนักรู้ตนเอง และจิตสำนึกต่อการทำงาน การทำสมาธิโดยทั่วไปมักเป็นการฝึกหัดส่วนบุคคล ยกเว้นในบางกรณี เช่น การสวดมนต์ ผู้ฝึกสมาธิส่วนใหญ่ มักจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นลมหายใจ การเพ่งวัตถุต่างๆ หรือแม้แต่การจดจ่อกับกิจกรรมที่กระทำ การทำสมาธิ มักเกี่ยวกับการปลุกฝังความรู้สึกหรือความเชื่อมั่นภายใน อาจจะเป็นการตั้งเป้าหมาย หรือ อาจจะมีเป้าหมายถึงการเชื่อมโยงกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจงก็ได้การมีจิตใจที่เข้มแข็ง รู้จักไตร่ตรองความคิดให้ถูกต้อง การฝึกสมาธินั้นมากมายและมีความหลากหลาย คนทั่วไปอาจจะเข้าใจคำว่า "สมาธิ" ในบริบทที่แตกต่างกัน การทำสมาธินั้นมีมาตั้งแต่โบราณและการฝึกฝนสืบทอดต่อกันมาจน

กลายเป็นองค์ประกอบของประเพณีทางศาสนา ในประเพณีจิตวิญญาณตะวันออก เช่น ศาสนาฮินดู และ พุทธศาสนา แม้ในประเทศแถบตะวันตกบางแห่งก็เช่นกัน ในปี 2007 รัฐบาลสหรัฐได้พบว่า ข้อมูลเกือบ 9.40% ของผู้ใหญ่ (มากกว่า 20 ล้านคน) มีการฝึกสมาธิภายใน 12 เดือนที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นจาก 7.60% (มากกว่า 15 ล้านคน) ในปี 2002 ตั้งแต่ปี 1960 การทำสมาธิได้รับการเพิ่ม จุดเน้นของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์การทำสมาธิมีปรากฏในหลายศาสนา ซึ่งรวมถึง พุทธศาสนา ฮินดู และเต๋า และยังคงรวมถึงสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับศาสนา เช่น โยคะ

การทำสมาธิ ตามหลักของพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ได้แสดงพระธรรมเทศนาไว้ถึง 40 วิธี ทุกวิธีล้วนเป็นไปเพื่อจุดหมายเดียว คือการทำให้จิตใจสงบแต่ที่วิธีการมีเยาะนั้น ในทางพุทธศาสนาเรียกว่า สมถกรรมฐาน เพื่อให้เหมาะสมกับพื้นฐานนิสัยของแต่ละคน โดยพระพุทธองค์ทรง แบ่งพื้นฐานนิสัยไว้ 6 ประเภท เรียกว่า จริต 6 เช่น คนที่มีราคะจริต คือ หลงใหลในของสวยงามง่าย ควรพิจารณาความไม่งาม (อสุภะ) ความไม่เที่ยง-ความไม่แน่นอนในสังขารต่างๆ (อนิจจัง) เพื่อให้ใจไม่ติดในราคะได้ง่ายจะได้ทำสมาธิได้ง่าย เพราะเมื่อหลับตาทำสมาธิแล้ว ใจเราชอบอะไร หรือ คุ่นอะไร ก็จะมีภavnันปรากฏขึ้นมาในใจ (สารานุกรมเสรี, 2558) และ วิไลวรรณ แจ่มจิราภัย (2549) พบว่า การฝึกสมาธิและจินตนาการอยู่เสมอ จะช่วยชำระจิตใจให้เกิดความบริสุทธิ์ ความคิดในแง่ลบจะลดลง จิตใจจะเริ่มรู้สึกสงบละเอียดอ่อนรู้สึกประสานระหว่างตนกับทุกสิ่งรอบตัว และพัฒนาเข้าสู่สภาวะของความรักความเมตตาที่ยิ่งใหญ่ อันเป็นเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาจิตใจ

เพราะฉะนั้นการฝึกสมาธินอกจากจะส่งผลให้บุคคลมีจิตใจที่มั่นคงแน่วแน่ มีสติ มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมด้วยความสงบสุข มองเห็นความสัมพันธ์ของทุกสรรพสิ่งรอบตัว ด้วยจิตใจที่แผ่ขยายความรักความเมตตา มองสิ่งแวดล้อมอย่างอ่อนโยนปราศจากอคติ และความรู้สึกทางลบทั้งปวงแล้วยังมีผลให้บุคคลสามารถดึงศักยภาพด้านบวกของตนเองมาใช้ได้เต็มขีดความสามารถ หากบุคคลมีสมาธิกับการทำกิจกรรมต่างๆ

2.4 นิทาน เป็นเรื่องราวที่เกิดจากจินตนาการ ซึ่งเป็นสื่อในการส่งเสริมผู้เรียนในด้านความคิดสร้างสรรค์การจินตนาการ ทักษะการพูดและการฟังนิทาน ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในบรรยากาศที่สนุกสนานมีความเป็นกันเอง ส่งเสริมจริยธรรม ได้แก่ การให้ความรักความเมตตาต่อทุกสรรพสิ่ง การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นอกจากนี้ยังใช้นิทานในการเชิญชวนหรือฝึกให้ผู้เรียนได้ทำสมาธิหรือโยคะด้วยความเพลิดเพลิน และมีจิตใจที่มั่นคง มีสมาธิและสนใจในการเรียนยอมส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการเรียนของผู้เรียนต่อไป

2.5 เกมและเพลง ถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการสร้างความสนใจของผู้เรียนให้สนุกสนานและเกิดการเรียนรู้ควบคู่กันและเป็นอีกกิจกรรมที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะต่างๆอย่างหลากหลาย ซึ่งแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่เสนอแนะการสร้างความสนใจทำให้การเรียนการสอนเกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย ช่วยให้เด็กผ่อนคลาย กล้าแสดงออก รู้จักการทำงานร่วมเพื่อ

การพัฒนาจิตใจ พัฒนาความสัมพันธ์และทักษะต่างๆของร่างกายและจิตใจ เป็นพื้นฐานในการพัฒนาจิตใจสู่เป้าหมายของความรักอันยิ่งใหญ่ที่ปราศจากการแบ่งแยก อันเป็นหนึ่งเดียวกันของทุกสรรพสิ่ง (เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ, 2553)

ดังนั้นสรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ จึงเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านทั้งร่างกายและจิตใจผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องหลักการการพัฒนาผู้เรียนทั้ง 4 กระบวนการข้างต้นไว้ในทุกรูปแบบกิจกรรมที่เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนโดยการปลูกฝังสิ่งดีงามจากการเรียนการสอน ตลอดจนการใช้ชีวิตประจำวันและแผ่ขยายสู่การมีความรักต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว

3. ภาพพจน์ต่อตนเอง หลักจิตวิทยาสมัยใหม่ พบว่า ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองจะส่งผลไปสู่ความรู้สึกที่มีต่อคนรอบข้างด้วยเช่นกัน เพราะหากบุคคลรู้สึกว่าตนมีคุณค่า ย่อมเชื่อว่าบุคคลอื่นมีคุณค่าด้วยซึ่งความรู้สึกเหล่านั้นผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการหล่อหลอมจากประสบการณ์ที่บุคคลเผชิญเป็นเรื่องของจิตใต้สำนึกโดยเฉพาะวัยเด็กเป็นวัยแห่งการรับรู้ที่สำคัญอย่างยิ่ง หากว่าจิตใต้สำนึกบันทึกเรื่องราวด้านลบ ย่อมส่งผลให้เด็กมีภาพพจน์ด้านลบต่อตนเอง และมีพฤติกรรมทางลบตามมาซึ่งตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่นั้น ครูมีบทบาทที่สำคัญ เพราะเชื่อว่าพฤติกรรมของครู คือ บทเรียนที่ดีที่สุดของนักเรียน ดังนั้นครูจึงควรต้องเป็นบุคคลที่สมบูรณ์พร้อมทั้งพฤติกรรมส่วนตัวและเทคนิคการสอน เด็กจึงจะมีความสมบูรณ์แบบ (ชูลีรัตน์ สมร่าง, 2553) ซึ่งภาพพจน์ต่อตนเองของบุคคลเกิดจากคำพูด ความคิดของตนเอง และบุคคลรอบข้างที่จะคอยๆซึมซับเข้าสู่จิตใต้สำนึกโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง ที่ผ่านเข้ามาสะสมภายในจิตใต้สำนึกทีละเล็กทีละน้อย จนกระทั่งก่อเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองตามข้อมูลที่สะสมไว้ ซึ่งตา รับข้อมูลประมาณ 75-90% หู รับข้อมูลประมาณ 10-15% ส่วนจมูก ลิ้น ผิวหนัง รับข้อมูลประมาณ 2-5% เพราะฉะนั้นคำพูดที่ได้ยิน และสิ่งที่มองเห็น ถูกรับเป็นข้อมูลเข้าสู่จิตใต้สำนึกสูงที่สุด ดังนั้นการกระทำ และคำพูดมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อจิตใจ (เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ, 2542)

4. การให้ความรัก นักจิตวิทยา กล่าวว่า เด็กๆที่ได้รับการรักอย่างเพียงพอไม่ว่าจะเป็นความรักจากครอบครัวและโรงเรียน จะเป็นเด็กที่มีความสุข ไม่มีปมด้อยทางจิตใจ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มองโลกในแง่ดีไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม ซึ่งการให้ความรักตามหลักแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

4.1 การยิ้ม เป็นปฏิกิริยาตอบสนองที่เกิดขึ้นภายในตัวมนุษย์ ถือว่าเป็นสัญญาณที่สัมผัสได้ถึงความรู้สึกอบอุ่นใจ คลายกังวล รอยยิ้มทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ทศนีย์ ผลเนื่องมา (2536) กล่าวว่า การชื่นชมนักเรียนว่าดี เก่ง ย่อมทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่นและอยากมาโรงเรียน (อ้างถึงใน เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ, 2542)

4.2 คำชม หรือคำพูดด้านบวก เป็นคำที่สุภาพอ่อนโยน ให้กำลังใจ และเป็นการยกย่อง ชมเชยในคุณค่า ความสามารถ ความดีงาม ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณค่า มีกำลังใจในการสร้างสรรค์สิ่งดีงามต่อไป

4.3 การสบตา เป็นการประสานตากันระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ซึ่งแสดงออกถึงความรู้สึกที่ต้องการสื่อสารให้ฝ่ายตรงข้ามทราบความหมายโดยผ่านทางดวงตา ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวสบตากล้าคิดกล้าแสดงออกถึงความรู้สึกของตนเอง และเป็นการแสดงความรู้สึกดี ๆ ซึ่งกันและกัน เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะกล้าสบตาผู้อื่นอย่างมั่นใจ

4.4 การสัมผัส การกล่าวทักทาย การสัมผัสเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กวัย 3-6 ขวบ เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย สำหรับการทักทาย สวัสดี เป็นหลักโยคะตะวันออก ซึ่งการสวัสดี มีความหมายดังนี้ การยกมือข้างบน หมายถึง สวัสดีความดีงามในตัวท่าน ยกมือระดับอก หมายถึง สวัสดีความดีงามในตัวเอง โรงเรียนแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่จึงปลูกฝังให้นักเรียนยกมือไหว้สวัสดี ขอโทษ ขอขอบคุณ เด็กสวัสดีครู จึงสวัสดีตอบ เป็นการปลูกฝังสิ่งดีงามให้กับเด็กซึ่งเด็กจะรู้สึกว่าคุณค่า (เกียรติคุณ อมาตยกุล, 2540 อ้างถึงใน สวิตตา ทองเย็น, 2554)

จึงสรุปได้ว่าการให้ความรักเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกดี ๆ จากภายในส่งต่อมาสู่ผู้รับผ่านการยิ้ม การสบตา การชื่นชม และการสัมผัส ทักทาย โดยเฉพาะเด็กเป็นวัยแห่งการเรียนรู้สิ่งดีงามจากผู้รอบข้างซึ่งครูถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเมื่อเข้าสู่บริบทของโรงเรียน พฤติกรรมของครู เพื่อน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องย่อมมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กโดยตรงผ่านการเรียนรู้จากตัวแบบที่เด็กคลุกคลี

1.7 บทบาทของครูตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่

ครูตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มีความสำคัญอย่างมากต่อเด็ก ซึ่งครูเปรียบเสมือนแรงบันดาลใจและเป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก จึงควรปลูกฝังศีลธรรมอันดีงามผ่านการแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่ง เกียรติคุณ อมาตยกุล (2542) ได้กล่าวว่าครูตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ต้องสร้างค่านิยมให้เด็กใฝ่เรียนรู้ ใฝ่ดี และเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กสร้างภาพพจน์ในด้านบวก มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กและปราศจากอคติและไม่ลำเอียง มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ดีเสมอ ครูต้องมีความรัก ความเมตตา ครูยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจด้วยความปรารถนาดี และให้แรงเสริมกับพฤติกรรมดี ยกย่องเด็ก ไม่นำเด็กอีกคนไปเปรียบเทียบกับเด็กอีกคน และไม่ควรรู้สึกอึดอัดกับเด็กในสิ่งที่ครูไม่สามารถทำได้ การให้กำลังใจและสร้างแรงบันดาลใจ จูงใจ ยั่วยุ สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้เด็กเกิดการกระหายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มิใช่เพราะการบังคับ ชูเกียรติ ครูควรคำนึงถึงประโยชน์ของลูกศิษย์มากกว่าประโยชน์ของตนเอง เสียสละทุ่มเทให้กับงานในหน้าที่ด้วยความเต็มใจ เพราะพฤติกรรมและการแสดงออกของครูจะเป็นตัวแปรสำคัญต่อการ

แสดงออกด้านพฤติกรรมทางสังคมของเด็กในอนาคต เด็กจะซึมซับทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีของครูแล้วนำไปปฏิบัติตาม เพราะว่าเด็กในระดับปฐมวัยนั้นยังไม่สามารถแยกแยะว่าสิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิดควรหรือไม่ควรปฏิบัติ ซึ่งผู้ใหญ่เท่านั้นที่ควรช่วยขัดเกลา ปลูกฝังถ่ายทอดแต่สิ่งที่ดีงามให้เด็ก บทบาทของครูตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ที่ควรปฏิบัติจึงมีดังนี้ ครูจึงต้องประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งสีหน้า ท่าทาง การให้กำลังใจ และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนด้วยคำพูด ด้านบวกเพื่อจูงใจให้ผู้เรียนสนใจใฝ่เรียนรู้ สอดคล้องตามแนวคิดของ สิริมา ภิญญอนันต์พงษ์ (2547 อ้างถึงใน ชุสิทธิ์นัสมร่าง, 2553) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคมเกิดจากการกระทำอันเป็นตัวอย่างจากบุคคลรอบข้างที่มีความใกล้ชิดกับเด็ก เพราะพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลในสังคมนั้นๆตัวเด็ก ทำให้เด็กมีประสบการณ์ตรงอันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ด้วยการเลียนแบบพฤติกรรมมาจากครู เพื่อน ผู้ปกครอง เป็นต้น ดังนั้นครูเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กรองจาก พ่อ แม่ ควรปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้เด็กเป็นที่พึงปรารถนาทางสังคมต่อไป

1. ครูตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ควรมีใบหน้าที่มีรอยยิ้มที่ดูสุภาพอ่อนโยน ใช้คำพูดและการแสดงออกต่อเด็กในด้านบวก เพื่อให้เด็กสามารถรับรู้ได้ถึง ความรัก ความเมตตา ความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่เด็กด้วยความจริงใจแสดงถึงความเมตตาทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณครูเป็นผู้อื่น ซึ่งครูมีอิทธิพลต่อการอบรมสั่งสอน หรือการถ่ายทอดความรู้ของครูเอง หากครูได้ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกด้านบวกที่เปี่ยมล้นด้วยความรัก ความเมตตา ปรารถนาดี เด็กย่อมจะจดจำและปฏิบัติตามตัวแบบนั้น ทั้งนี้เมื่อเด็กรู้สึกที่ดีกับครูของเขาแล้วเด็ก จะเกิดความรัก ความรู้สึกผูกพัน นำไปสู่ความเคารพเชื่อฟัง คำสั่งสอนของครูต่อไป ความต้องการจะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ ภรณ์ คุรุรัตน์ (2540 อ้างถึงใน ชุสิทธิ์นัสมร่าง, 2553) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 3-5 ปี มีความต้องการทางสังคม คือ การได้รับกำลังใจ การดูแลเอาใจใส่ คำชื่นชมในผลงานเด็ก แสดงออกทางด้านบวก สร้างแรงจูงใจให้เด็กสนใจใฝ่เรียนรู้ ช่วยลดพฤติกรรมต่อต้านที่ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม

2. ครูในแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ควรแสดงความรักเด็กด้วยการสัมผัสเนื้อตัวเด็ก เช่น การโอบกอด ลูบศีรษะ จับมือ โอบหัวไหล่ เป็นต้น ซึ่งแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ยอมรับว่าการกอดหรือการสัมผัสทางร่างกาย ของเด็กปฐมวัยนั้นเป็นการแสดงออกถึงความรัก ที่ส่งผลให้ฮีโมโกลบินในเลือดจะสูงขึ้นและช่วยให้หายจากความรู้สึกหุดหู่ ช่วยเพิ่มแรงต้านทานในร่างกาย เปรียบครูเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนได้ผู้เรียนด้วยการแสดงออก ครูควรสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่อบอุ่น ให้เด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดเป็นกันเอง ส่งผลให้เด็กรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลาย ลดความวิตกกังวล

3. ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ซึ่งการจัดกิจกรรมจะเน้นที่การบริหารร่างกายมีการเคลื่อนไหวร่างกาย นั่งสมาธิ การบริหาร

ร่างกายแบบโยคะ และท่าเกาซิกิประยุกต์ ซึ่งกิจกรรมควรมีรูปแบบที่แน่นอนถูกต้องตามหลักโยคะศาสตร์ ทั้งนี้การบริหารร่างกายแบบมนุษยนิยมแนวใหม่ไม่เพียงการรักษาสุขภาพด้วยการกระตุ้นการหมุนเวียนกระแสโลหิตเท่านั้น แต่ต้องช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ การปฏิบัติสมาธิครูสามารถฝึกให้เด็กปฏิบัติก่อนการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอก็จะสามารถยกระดับจิตใจให้มีความสงบนิ่งยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนเริ่มทำกิจกรรม โดยธรรมชาติของเด็กปฐมวัยไม่ชอบอยู่นิ่ง จะวิ่ง กระโดด ปีนป่ายไปมาตลอดเวลา ซึ่งการสอนให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติสมาธิสามารถทำให้เด็กสงบนิ่ง ไม่วอกแวก มีสติแน่วแน่กับกิจกรรมที่ทำอยู่ ส่งผลให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรอบคอบในการดำเนินชีวิตและทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต (ซูลีรัตน์ สมร่าง, 2553)

ประเวศ ะสี (2541) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคนโดยอาศัยความรู้เพียงอย่างเดียวอาจทำได้ยาก เพราะพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ฝังลึกในจิตใต้สำนึกซึ่งต้องอาศัยการภาวนาหรือการทำสมาธิเข้ามาช่วย คนที่นั่งสมาธิอย่างสม่ำเสมอจะสามารถเปลี่ยนแปลงเป็นคนใหม่จากที่โมโหร้ายก็จะมีความสงบนิ่งลง จะทำให้เข้าใจผู้อื่นมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ราศี ทองสวัสดิ์ (2542 อ้างถึงใน ซูลีรัตน์ สมร่าง, 2553) ได้กล่าวถึงการฝึกสมาธิอย่างจริงจังก่อให้เกิดความสมดุลทางอารมณ์และความสงบทางจิตใจที่บ่งบอกถึงสภาวะของคลื่นสมองที่มีความถี่ต่ำ ส่งผลต่อร่างกายและอารมณ์ จิตใจ สติปัญญา และสังคมของเด็กปฐมวัยมีสมาธิสงบนิ่ง คลื่นสมองมีความถี่ต่ำ ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ (2553) กล่าวว่า บทบาทของครูตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีความสำคัญในการถ่ายทอดบุคลิกลักษณะที่เข้มแข็ง อ่อนโยนให้กับเด็กด้วยความรักความเมตตา และความตั้งใจจริงที่ปรารถนาให้เด็กเป็นคนดี เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ดังนั้นครูจึงเป็นผู้ให้พลังความคิด และจิตใจที่พัฒนาให้กับเด็ก เพราะเด็กมองว่าครูเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็ก ซูลีรัตน์ สมร่าง (2553) กล่าวว่า ครูตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ดังคำกล่าวที่ว่า “พฤติกรรมของครูจะเป็นบทเรียนที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก” เพื่อให้เด็กซึมซับและนำไปปฏิบัติตาม ซึ่งหากครูแสดงออกด้วยพฤติกรรมที่ตึงามใช้คำพูดด้านบวก ยิ้มแย้มแจ่มใส บรรยากาศในการเรียนรู้มีการสัมผัส สบตา ลูกศิระหรือโอบกอด เด็กก็จะจดจำและเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้นมาจากครู ถ้าหากครูแสดงออกต่อเด็กในด้านลบ เด็กย่อมนำไปปฏิบัติกับผู้อื่นเช่นนั้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า บทบาทของครูถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของผู้เรียน เพราะครูคือแบบอย่าง หรือตัวแบบแห่งพฤติกรรมที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเลียนแบบพฤติกรรมของครู โดยเฉพาะผู้เรียนในวัยเด็ก ครูจึงถือว่าเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงต่อพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก แม้ขยายไปสู่พฤติกรรมต่อบุคคลรอบข้าง หากเด็กได้รับการปลูกฝัง และมีแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เด็กจึงมองตนเองและผู้อื่นอย่างมีคุณค่านำไปสู่ความรักความเมตตาต่อสิ่งรอบตัว

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่ได้ข้อสรุปเพื่อเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาการวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ดังนี้

อาภาพร สิงหราช (2552) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานของครูตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตการศึกษากรุงเทพฯ จำนวน 60 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน มีรูปแบบการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงาน ใช้รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานที่พัฒนาขึ้น และศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงาน แสดงให้เห็นว่าการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานของครูด้วยแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วย การกำหนดหลักการ การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดโครงสร้างเนื้อหา การดำเนินการ ได้แก่ การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย การสร้างความตระหนักในตนเอง การเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ การเสริมสร้างให้ได้ แสดงออกถึงความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ และสุดท้ายการประเมินผล ผลการใช้รูปแบบดังกล่าวปรากฏว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่แตกต่างกันและครูมีความพอใจในระดับมาก

รัชณี อมาตยกุล (2552) ศึกษาการประยุกต์ใช้แนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการบริหารโรงเรียน ในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งได้ข้อมูลครบในทุกมิติของผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารและครู เจ้าหน้าที่ของโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่าแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 9 ประการ ผู้ที่ปฏิบัติตนตามแนวคิดมีความรักความเมตตาที่ยิ่งใหญ่ มีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ มีจิตสาธารณะและมีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

วิธีการประยุกต์ใช้แนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการบริหารโรงเรียนอมาตยกุล แสดงให้เห็นว่าการสร้างวัฒนธรรมในการบริหารโรงเรียน บุคลากร การบริหารตนเองของผู้บริหาร งานวิชาการ เป็นต้น โรงเรียนสามารถประยุกต์ใช้หลักมนุษยนิยมแนวใหม่ครบทั้ง 9 ข้อ ให้ดำเนินไปอย่างซ้ำๆแต่มั่นคง มีบรรยากาศและทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งความเป็นมนุษยนิยมแนวใหม่แทรกซึมในตัวบุคลากรและนักเรียน และการประยุกต์ใช้แนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการบริหารโรงเรียนอมาตยกุล แสดงให้เห็นว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงในนักเรียนโดยที่นักเรียนส่วนใหญ่มีร่างกายแข็งแรง มีจิตใจที่มั่นคงดีงาม มีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพที่ดี ครูสอนได้เก่งขึ้นส่งผลให้ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจในตัวบุตรหลาน สำหรับปัญหาอุปสรรครวมทั้งผลกระทบในการประยุกต์ใช้แนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ในการบริหารโรงเรียนอมาตยกุล พบว่า การสรรหาและพัฒนาครูให้มีความรู้และ

ความสามารถในการดำเนินการตามหลักแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่และปัญหาสภาพของสังคมปัจจุบันทำให้การประยุกต์ใช้ประสบความสำเร็จได้ยากขึ้น ซึ่งการนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนได้ช่วยให้เกิดแนวทางในการจัดการศึกษาให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม

ชูลีรัตน์ สมร่าง (2553) ศึกษาการพัฒนาการทางด้านร่างกายและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีไทยตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านโคกหินเหล็กไฟ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 15 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเจาะจง เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีไทยตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ แบบทดสอบในการวัดความสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก แบบทดสอบในการวัดความสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ แบบสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือ และแบบสังเกตพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการร่างกายในด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่และมัดเล็กคิดเป็นร้อยละ 99.10 และ 97.00 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่ระดับ 60.00 และ 52.22 ตามลำดับ พบว่า ผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีไทยตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีผลให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางสังคมที่เพิ่มขึ้น เช่น ด้านความร่วมมือ และด้านการช่วยเหลือผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 98.33 และ 99.72 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองจากระดับร้อยละ 53.68 และ 51.11 ตามลำดับ เนื่องจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการผสมผสานระหว่างกิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐาน การเคลื่อนไหวร่างกายตามจินตนาการ เป็นต้น โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สื่อ สิ่งของและวัสดุต่างๆ นอกจากการพัฒนาร่างกายแล้วยังมีการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยการพูดทางบวกถึงพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่นและด้านความร่วมมือ โดยการกระตุ้นและการเสริมแรงซ้ำๆ เพื่อให้เด็กซึมซับไปยังจิตใต้สำนึก รวมทั้งการมอบความรักความเมตตาและครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการช่วยเหลือผู้อื่น

ภรณ์ ศิริวิศาลสุวรรณ (2555) ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 76 คน โรงเรียนวัดบางปะกอก สังกัดกรุงเทพฯ แบ่งนักเรียนกลุ่มทดลองโดยการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ จำนวน 38 คน และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยวิธีปกติ จำนวน 38 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ 12 แผนและแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยค่าที

(t-test) พบว่า คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้พลศึกษา ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ในการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข มุ่งเน้นให้นักเรียน ปฏิบัติโยคะในท่าทางต่างๆสลับกันในแต่ละสัปดาห์ให้นักเรียนได้ทำสมาธิ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม ผู้วิจัยให้นักเรียนรู้จักการควบคุมตนเองโดยการปฏิบัติโยคะและทำสมาธิ พร้อมทั้งการเปิดเพลงมนตราประกอบ (เพลงที่เน้นคำพูดเชิงบวก) ส่งผลให้นักเรียนเกิดความสุขสงบ ทางใจประกอบกับผู้วิจัยใช้คำพูดด้านบวก พูดจาไพเราะให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจอย่างสม่ำเสมอ และ มีการมอบหมายงานให้นักเรียนทำนอกเวลา ได้แก่ การบันทึกสัจฉญาณการเรียนรู้ให้นักเรียนวิเคราะห์ ตนเองถึงพฤติกรรมด้านบวกที่ตนแสดงออกในแต่ละวัน เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกความรับผิดชอบต่อตนเอง และการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง มุ่งเน้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นพัฒนาสมรรถภาพทางกาย จัดกิจกรรมเกมกีฬาพื้นเมืองที่หลากหลาย เป็น กิจกรรมที่นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม เกิดความสนุกสนาน เป็นผลให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน อีกทั้ง เป็นการฝึกการตัดสินใจแก้ปัญหา การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และขั้นที่ 5 ขั้นสรุปผลและสุขปฏิบัติ เป็นการจัดกิจกรรมสร้างสัมพันธภาพ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดชมเชย พ่อแม่ เพื่อน ครู และบุคคล รอบข้างโดยการโอบกอด จับมือ และสบตากัน เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2546) กล่าวว่า คนที่สมบูรณ์นั้นเกิดจากศักยภาพที่สำคัญ 4 ด้าน คือ ร่างกาย (Physical) จะต้องแข็งแรง จิตใจ (Mental) ถ้ารูปร่างดี แข็งแรงแต่จิตใจไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเองไม่ได้ ไม่มีความเป็นตัวของตัวเองไม่มีความคิดสร้างสรรค์ก็ไม่มีประโยชน์ ความมีน้ำใจ (Spiritual) มีความรักให้กับผู้รอบข้าง ช่วยเหลือผู้อื่นมีความเมตตาที่ยิ่งใหญ่ และวิชาการ (Academic) ศักยภาพที่สำคัญทั้ง 4 ด้านคือหลักการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ที่การศึกษาควรคำนึงถึง เป็นสำคัญ

ขั้นที่ 3 ขั้นอธิบายสาริตและฝึกปฏิบัติ มุ่งเน้นให้นักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่เรียนรู้ โดยนักเรียน ต้องอาศัยสมาธิในการจดจำท่าทางและทักษะในการปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้ เป็นการนำความรู้ไปประยุกต์ในกิจกรรมซึ่งนักเรียนต้องมีสมาธิ มีจิตใจที่สงบถึงจะปฏิบัติทักษะได้อย่างดี เมื่อจิตใจสงบ มีสมาธิก่อให้เกิดความสุขสงบทางใจ และเมื่อปฏิบัติ ทักษะได้นำมาซึ่งความภาคภูมิใจ และพึงพอใจในชีวิต การจัดการเรียนรู้ดังกล่าว จึงส่งผลให้นักเรียน มีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นหลังการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นันทนช นรภักดิ์สุนทร (2556) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ที่มีต่อความฉลาดทาง อารมณ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพล ศึกษา ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 109 คน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี แบ่งนักเรียนกลุ่มทดลองโดยการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามมนุษยนิยมแนวใหม่ จำนวน 54 คน และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยวิธีปกติ จำนวน 55 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ 8 แผน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยค่าที (t-test) พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ในที่นี้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พลศึกษา 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ การจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มุ่งเน้นให้นักเรียนปฏิบัติสมาธิ เพื่อให้คลั่งสมองต่ำลง เพื่อให้สามารถรับรู้สิ่งที่เรียนได้ดีขึ้น ซึ่งการทำสมาธิในแต่ละคาบมีการเปิดเพลงมนตรา (เพลงที่เน้นคำพูดเชิงบวก) ประกอบการปฏิบัติทำให้นักเรียนเกิดความสงบสุขทางใจ พร้อมรับความรู้อย่างเต็มที่

2. ด้านสมรรถภาพทางกาย การจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มุ่งเน้นให้นักเรียนปฏิบัติโยคะ และการเต้นรำเกาซิกิ สลับสับเปลี่ยนกันในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งก่อให้เกิดสมาธิและบริหารต่อมต่างๆในร่างกาย ตลอดจนกล้ามเนื้อตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้าลดอาการปวดเกร็ง อาการบวมที่กระดูกสันหลัง เอว คอ และข้อต่อส่วนต่างๆทำให้เลือดไปเลี้ยงสมองอย่างเต็มที่ กระตุ้นการทำงานของหัวใจและระบบไหลเวียนโลหิตทำให้กล้ามเนื้อและประสาทผ่อนคลาย

3. ด้านทักษะกีฬา การจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มุ่งเน้นจัดให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมพลศึกษา การฝึกซ้ำ ซึ่งระหว่างการจัดกิจกรรมมีการใช้คำพูดด้านบวก และให้กำลังใจระหว่างทำกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นว่าตนสามารถปฏิบัติทักษะกีฬาดังกล่าวได้ นักเรียนจึงมีความเพียรพยายามในการปฏิบัติซ้ำจนสามารถสำเร็จในทักษะดังกล่าว

4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม การจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มุ่งเน้นให้มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติสมาธิ เช่น การจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นที่ 1 ชั้นนำอบอุ่นร่างกาย เป็นการตรวจสอบความพร้อมในการเรียน นำมาซึ่งคุณธรรมจริยธรรม การตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบในการรู้จักควบคุมตนเอง

5. ด้านเจตคติในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มุ่งเน้นการใช้คำพูดด้านบวก การกล่าวชมเชย ให้กำลังใจ และการให้ความรักเพื่อทำให้นักเรียนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและมีความรักให้กับสรรพสิ่งรอบตัว ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาพลศึกษา

ดังนั้น การนำแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มาประยุกต์ใช้นั้นเกิดความแพร่หลายมากขึ้นทั้งในบริบทของการจัดการศึกษาสำหรับครู ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ จากผลการศึกษาข้างต้นและการศึกษาในบริบทที่แตกต่างกันออกไปที่จะกล่าวถึงในลำดับถัดไป ทั้งคุณลักษณะภายใน (นามธรรม) มุมมองความรู้สึก ทศนคติ และภายนอก (รูปธรรม) การพัฒนาทางร่างกาย และการปฏิบัติงาน เป็นต้น สะท้อนให้เห็นถึงคุณประโยชน์ของแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการนำไปใช้กับบริบทของสังคมไทยอย่างกว้างขวาง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

อัตมโนทัศน์เป็นหนึ่งในตัวแปรทางจิตวิทยาที่ได้รับความสนใจจากนักจิตวิทยา นักวิชาการ โดยเฉพาะในประเทศแถบตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา และออสเตรเลีย เป็นต้น จากการศึกษ้อัตมโนทัศน์เริ่มมีความชัดเจนและมีความซับซ้อนในการอธิบายโครงสร้างและความสัมพันธ์ที่มากยิ่งขึ้น (สุนทรพจน์ ดำรงพานิช, 2550) ในช่วงกลางปี พ.ศ. 2536 ได้มีการเคลื่อนไหวสำคัญของวงการจิตวิทยาจากประเด็นจิตวิทยาแห่งจิต (Century of human mind) (พรณี ช. เจนจิต, 2538) อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพานิช, 2550) การศึกษาจิตวิทยาปัจเจกบุคคลมากขึ้น เนื่องจากการศึกษาด้านจิตวิทยาที่ผ่านมานั้นเน้นให้ความสำคัญกับการอธิบายพฤติกรรมของบุคคลอื่นและสัตว์ทดลองเป็นส่วนใหญ่

จนกระทั่ง William James เสนอแนวคิดของจิตวิทยาปัจเจกบุคคลในปี ค.ศ. 1890 มีกฎที่ว่า James Law หรือ James Concept of Self โดยอธิบายพฤติกรรมส่วนบุคคลว่า การแสดงออกของบุคคลจะมีลักษณะเช่นใดนั้น สะท้อนมุมมองที่บุคคลมีต่อตนเองเช่นนั้น (Leyy, 1970 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพานิช, 2550) ภายหลังจากที่มีการเสนอแนวคิดดังกล่าว นักจิตวิทยาโดยเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนิยมมีท่าที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว เนื่องจากกลุ่มพฤติกรรมนิยมเน้นความเป็นเหตุเป็นผล และมีความเป็นวิทยาศาสตร์ จึงทำให้แนวคิดดังกล่าวไม่ได้รับการยอมรับและศึกษาเพิ่มเติม จนกระทั่งกระแสความสนใจของกลุ่มมนุษยนิยม เริ่มมีบทบาททางการศึกษาและกลับมาให้ความสนใจจิตวิทยาปัจเจกบุคคล ทำให้แนวคิดดังกล่าวเริ่มกลับมาได้รับความสนใจอีกครั้ง (สุนทรพจน์ ดำรงพานิช, 2550)

2.1 ความหมายของอัตมโนทัศน์

ปัจจุบันได้มีนักจิตวิทยา นักวิชาการตลอดจนผู้ที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้ อาซัน เหล่าร์กผล (2540) ให้ความหมายว่า อัตมโนทัศน์เป็นภาพรวมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีต่อตนเองในด้านต่างๆอาจจะดีหรือไม่ดีก็ได้ และอาจจะตรงตามความเป็นจริงหรือไม่ตรงตามความเป็นจริงก็ได้ ซึ่งอัตมโนทัศน์เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละบุคคล จูহারตัน ป้อมเสมา (2549) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นการรับรู้ เจตคติ ความรู้สึก ความเข้าใจ การยอมรับ และการประเมินเกี่ยวกับตนเองในด้านรูปร่าง ลักษณะและบุคลิกภาพ ด้านอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรม ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และด้านความสามารถทางการศึกษา ในขณะที่ สุนทรพจน์ ดำรงพานิช (2550) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านจุดแข็ง จุดอ่อน ทศนคติและคุณค่าในตนเองซึ่งจากการที่บุคคลประเมินตนเองจากประสบการณ์ที่มีต่อบุคคล กลุ่มบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมาทั้งที่เป็นเชิงวิชาการและไม่เป็นเชิงวิชาการ สอดคล้องกับ Slavin (2003) รุจิพัชญ์ อรุวิวัฒน์านนท์ (2553) และ Huitt (2006) ที่ว่าอัตมโนทัศน์เป็นการรับรู้ตนเองในด้านต่างๆทั้งจุดเด่น จุดด้อย และสุณิดา ศิริพากย์ (2553) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นความคิด ความรู้สึก เจตคติ และค่านิยมที่บุคคลมีต่อตนเองในด้านต่างๆอันเกิดจากการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการรับรู้ของบุคคลในด้านต่างๆ เช่น ด้านสติปัญญา ด้านความคิด ความสามารถ ทักษะต่างๆ และรูปร่างลักษณะทางด้านร่างกาย สอดคล้องกับ ญัฐพัชร์ สล้างสิงห์ (2555) และ น้ำฝน มีศิลป์ (2557) ที่เชื่อว่าเป็นผลมาจากประสบการณ์ในอดีตจนถึงปัจจุบันทั้งด้านบวกและด้านลบ ตลอดจนการนำไปสู่การสร้างมนุษยสัมพันธ์และการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นได้และในมุมมองที่เป็นเชิงวิชาการและไม่เป็นเชิงวิชาการและยังมีความสอดคล้องกับ มัทนา มูนาเหนือ (2555) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นการรับรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อตนเองทั้งในด้านบวกและด้านลบรวมทั้งการยอมรับ การประเมินตนเองจากประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทั้งในด้านที่เป็นวิชาการ และด้านไม่ใช่วิชาการ ซึ่งอัตมโนทัศน์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก สอดคล้องกับ Rogers (1951) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นโครงสร้างการรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเองเกี่ยวกับลักษณะ ความสามารถของตนเอง เป็นผลมาจากความสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม และ Fitts (1965) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นลักษณะความคิดเห็น ความรู้สึกและการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อตนเอง โดยการพิจารณาใน 2 มิติ คือ การพิจารณาโดยใช้ตนเองเป็นเกณฑ์ และการใช้ผู้อื่นเป็นเกณฑ์

ดังนั้นสรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ศักยภาพของตนเอง เช่น จุดอ่อน จุดแข็ง ทศนคติ และคุณค่าแห่งบุคคลผ่านการประเมินตนเองตามการรับรู้จากประสบการณ์และสภาพแวดล้อมในด้านวิชาการ (Academic Self-Concept) และไม่ใช่วิชาการ (Nonacademic Self-Concept)

2.2 ลักษณะของอัตมโนทัศน์

นักวิชาการได้อธิบายให้เห็นว่าอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพัฒนาการของบุคคลและเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการอธิบายความเป็นตัวตน และบุคลิกลักษณะที่บุคคลแสดงออก ทั้งนี้สามารถสรุปได้ ดังนี้ (สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550)

1. อัตมโนทัศน์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อพัฒนาการด้านบุคลิกลักษณะของบุคคล โดยกล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการแสดงความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะบุคคล เพราะหากบุคคลรับรู้ตนเองเช่นใด บุคคลย่อมแสดงพฤติกรรมหรือแสดงบุคลิกลักษณะตามการรับรู้ของตน ซึ่งแต่ละบุคคลย่อมมีพฤติกรรมหรือบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

2. อัตมโนทัศน์ส่งผลต่อความมั่นใจ เชื้อมั่นและกล้าแสดงออก หากบุคคลมีความทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ย่อมส่งผลให้บุคคลเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ มั่นใจในการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนการทำกิจกรรมต่างๆแม้เป็นสิ่งที่แปลกใหม่

3. อัตมโนทัศน์ส่งผลต่อการประสบความสำเร็จต่อการปฏิบัติกิจกรรมของบุคคล การที่บุคคลรับรู้ความสามารถหรือประสิทธิภาพในการทำกิจกรรมต่างๆของตนเองสูงย่อมส่งผลให้บุคคลนั้น ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่างๆสูงเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นผลจากแรงกระตุ้นหรือความคาดหวังในตนเองทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเปรียบเสมือนแรงจูงใจในการทำกิจกรรมต่างๆ

4. อัตมโนทัศน์เปลี่ยนแปลงตามช่วงวัยของบุคคล ความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงย่อมมีผลต่อการรับรู้และประเมินตนเองที่แตกต่างกันเป็นผลจากการที่บุคคลเปรียบเทียบการปฏิบัติตนในสถานการณ์ต่างๆ ที่เคยปฏิบัติเป็นมาตรฐานของตนเองและเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น

5. อัตมโนทัศน์มีโครงสร้างซับซ้อนและมีหลายมิติ จากการศึกษาลักษณะโครงสร้างและองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ทำให้ทราบว่าอัตมโนทัศน์เป็นการรับรู้เกี่ยวกับตนเองในหลายด้านทั้งด้านวิชาการ และไม่ใช่วิชาการ (สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550)

2.3 องค์ประกอบของอัตมโนทัศน์

นักวิชาการได้อธิบายประเภทของอัตมโนทัศน์ ที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของบุคคล เช่น Jersild (1968 อ้างถึงใน ญัฐพัชร์ สล้างสิงห์, 2555) แบ่งองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ โดยพิจารณาใน 4 ด้าน ดังนี้

1. อัตมโนทัศน์ด้านพฤติกรรม คือ การรับรู้พฤติกรรมที่ตนเองแสดงออกในครอบครัว โรงเรียน รู้ผ่านการประเมินการกระทำของตนเอง

2. อัตมโนทัศน์ด้านสติปัญญาและสถานภาพ คือ การรับรู้ด้านการเรียน ด้านสถานภาพ ในครอบครัว และโรงเรียน

3. อัตมโนทัศน์ด้านรูปร่างและคุณลักษณะ คือ การรับรู้เกี่ยวกับรูปร่าง หน้าตา
ความสามารถในการใช้อวัยวะ และความรู้สึกที่มีต่อลักษณะของตนเอง

4. อัตมโนทัศน์ด้านความวิตกกังวล คือ การรับรู้เกี่ยวกับความคับข้องใจที่ตนเองกังวล
ในเรื่องการเรียน สุขภาพ และความสัมพันธ์กับผู้อื่น

Fitt (1971 อ้างถึงใน มัทนา มุนาเหนือ, 2555) แบ่งองค์ประกอบตามเกณฑ์ 2 ลักษณะ
ดังนี้

1. พิจารณาโดยใช้ตนเองเป็นเกณฑ์ (Internal Frame of Reference) ประกอบด้วย

1.1 อัตมโนทัศน์ด้านความเป็นเอกลักษณ์ (Identity) คือ ความคิดเห็นของบุคคลที่มี
เกี่ยวกับตนเองว่าตนเองเป็นคนอย่างไร พิจารณาในแง่ของการตั้งคำถามว่า “ฉันเป็นอะไร”

1.2 อัตมโนทัศน์ด้านความพึงพอใจในตนเอง (Self-Satisfaction) คือ ความรู้สึก
ของบุคคลเกี่ยวกับการยอมรับตนเอง พิจารณาในแง่ของการตั้งคำถามว่า “ฉันเป็นอย่างไร”

1.3 อัตมโนทัศน์ด้านพฤติกรรม (Behavior) คือความคิดเห็นและความรู้สึกของ
บุคคล เกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องต่างๆของตนเอง พิจารณาในแง่ของการตั้งคำถามว่า “ฉันประพฤติ
อย่างไร”

2. พิจารณาโดยใช้ผู้อื่นเป็นเกณฑ์ (External Frame of Reference) ประกอบด้วย

2.1 อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย (Physical Self-Concept) คือ ความคิดเห็นของ
บุคคลอื่นที่มีกับตนเองเกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะร่างกาย เรื่องเพศ สุขภาพ ความสามารถ และทักษะ

2.2 อัตมโนทัศน์ด้านศีลธรรม-จรรยา (Moral-Ethical Self-Concept) คือ ความ
คิดเห็นของบุคคลที่มีเกี่ยวกับตนเอง เกี่ยวกับการเป็นคนดี คนเลว และความพึงพอใจในศาสนา

2.3 อัตมโนทัศน์ด้านส่วนตัว (Personal Self-Concept) คือ ความคิดเห็นของ
บุคคลเกี่ยวกับคุณค่าของตนเอง ความรู้สึกมั่นใจในตนเอง และประเมินค่าบุคลิกภาพของตนเอง โดย
ไม่รวมถึงลักษณะทางร่างกายและความสัมพันธ์กับผู้อื่น

2.4 อัตมโนทัศน์ด้านครอบครัว (Family Self-Concept) คือ ความรู้สึกในคุณค่า
และความพอใจในฐานะที่ตนเป็นสมาชิกของครอบครัว เป็นการแสดงการรับรู้ว่าตนใกล้ชิดหรือห่าง
เหินจากครอบครัว

Harter (1982 อ้างถึงใน มัทนา มุนาเหนือ, 2555) ได้แบ่งองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์
3 ด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านปัญญา (Cognitive Competence) เป็นการรับรู้
ความสามารถในการเรียนและการปฏิบัติงานของตนเอง

2. องค์ประกอบทางด้านสังคม (Social Competence) เป็นการรับรู้เกี่ยวกับความ
เชื่อว่าตนมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นในลักษณะใด

3. องค์ประกอบทางกายภาพ (Physical Competence) เป็นการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแสดงทักษะทางกาย

Kosier and Erb (1987 อ้างถึงใน มัทนา มูนาเหนือ, 2555) ได้แบ่งองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ภาพลักษณ์ (Body Image) คือ การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับขนาด ลักษณะ และหน้าที่ ของร่างกายของตนเอง

2. ความสามารถในการแสดงบทบาท (The Ability to Impersonate) คือ ความสามารถในการแสดงบทบาทหน้าที่ ตามที่สังคมคาดหวังไว้

3. เอกลักษณ์ของตนเอง (Self-Identity) คือ การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะของตนเอง

4. การยอมรับนับถือตนเอง (Self-Esteem) คือ การประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อคุณค่าของตนเอง

2.4 โครงสร้างของอัตมโนทัศน์

อัตมโนทัศน์มีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นนักวิชาการจึงได้ศึกษาโครงสร้างของอัตมโนทัศน์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างให้บุคคลมีอัตมโนทัศน์ที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย ดังนี้

Shavelson, Hubner and Stanton (1976 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550) ได้จัดโครงสร้างอัตมโนทัศน์โดยเริ่มจาก อัตมโนทัศน์โดยทั่วไป (General Self-Concept) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

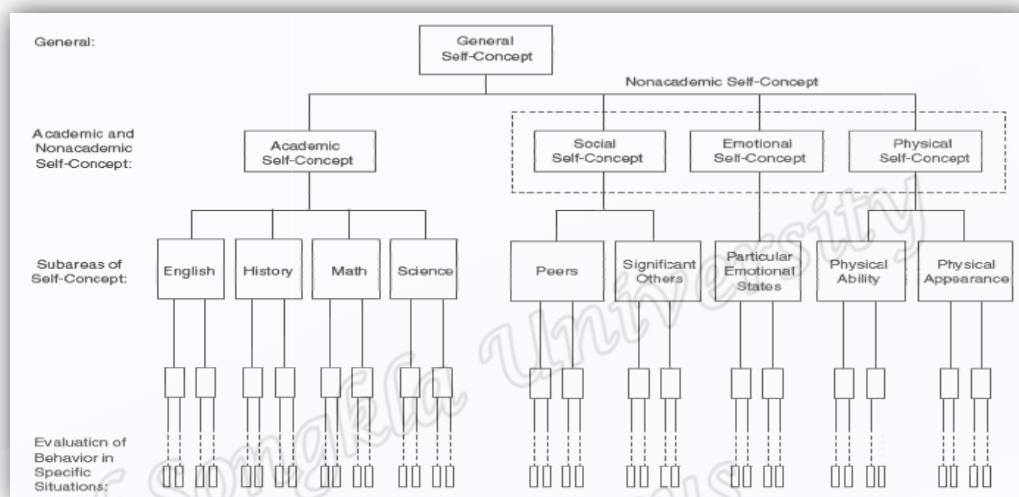
1. อัตมโนทัศน์วิชาการ (Academic Self-Concept) ประกอบด้วย
  - 1.1 กลุ่มภาษาอังกฤษ (English)
  - 1.2 กลุ่มประวัติศาสตร์ (History)
  - 1.3 กลุ่มคณิตศาสตร์ (Mathematics)
  - 1.4 กลุ่มวิทยาศาสตร์ (Sciences)
2. อัตมโนทัศน์ที่ไม่ใช่วิชาการ (Nonacademic Self-Concept) ประกอบด้วย
  - 2.1 อัตมโนทัศน์ทางสังคม (Social Self-Concept) ประกอบด้วย
    - 2.1.1 กลุ่มเพื่อน (Peer)
    - 2.1.2 การให้ความสำคัญกับผู้อื่น (Significant Others)
  - 2.2 อัตมโนทัศน์ทางด้านอารมณ์ (Emotional Self-Concept) ประกอบด้วย
    - 2.2.1 ความเฉพาะด้านสถานะทางอารมณ์ (Particular Emotion State)

2.3 อัตมโนทัศน์ทางกายภาพ (Physical Self-Concept)

2.3.1 ความสามารถทางกายภาพ (Physical Ability)

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพ (Physical Appearance)

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างอัตมโนทัศน์ตามแนวคิด Shavelson, Hubner and Stanton

ที่มา : Shavelson, Hubner and Stanton

(1976 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550: 23)

Marsh and Shavelson (1985 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550) ได้อธิบายโครงสร้างของอัตมโนทัศน์โดยทั่วไป (General Self-Concept) ว่าสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. อัตมโนทัศน์วิชาการด้านภาษาอังกฤษ (Academic English Self-Concept)

1.1 ด้านการอ่าน (Reading)

2. อัตมโนทัศน์วิชาการด้านคณิตศาสตร์ (Academic Math Self-Concept)

ทั้งนี้องค์ประกอบรวมทั้งอัตมโนทัศน์วิชาการด้านภาษาอังกฤษ และอัตมโนทัศน์

วิชาการด้านคณิตศาสตร์ คือ สภาพทั่วไปของโรงเรียน (General School)

3. อัตมโนทัศน์ที่ไม่ใช่วิชาการ (Nonacademic Self-Concept) ประกอบด้วย

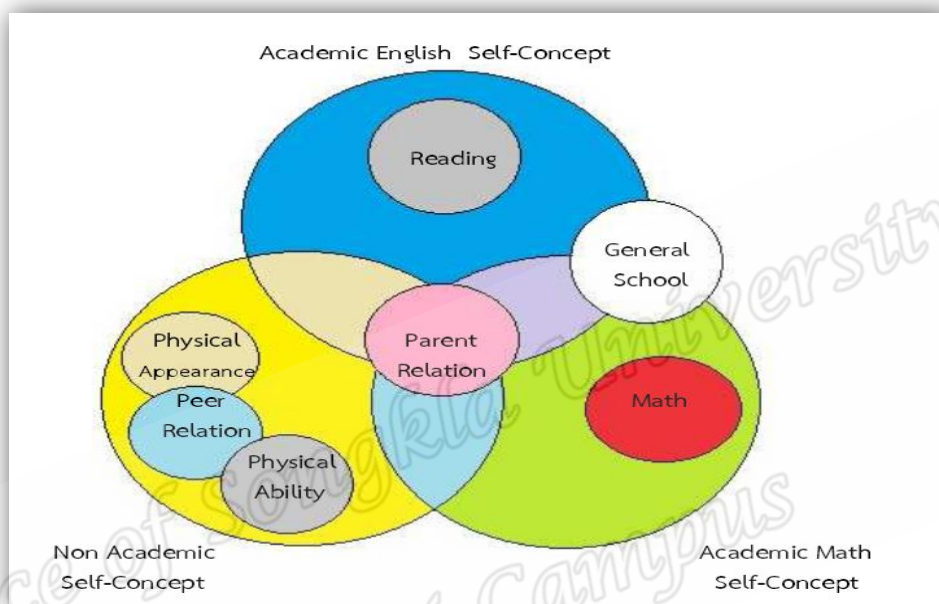
3.1 ความสามารถทางกายภาพ (Physical Ability)

3.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อน (Peer Relation)

3.3 ลักษณะทางกายภาพ (Physical Appearance)

นอกจากองค์ประกอบที่สำคัญระหว่างอัตมโนทัศน์วิชาการด้านภาษาอังกฤษ
 อัตมโนทัศน์วิชาการด้านคณิตศาสตร์ และอัตมโนทัศน์ไม่ใช่วิชาการ คือ ความสัมพันธ์กับพ่อแม่
 (Parent Relation)

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างของอัตมโนทัศน์ตามแนวคิดของ Marsh and Shavelson

ที่มา : Marsh and Shavelson (1985 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550: 24)

Wylie (1968 อ้างถึงใน ญัฐพัชร์ สล้างสิงห์, 2555) ได้แบ่งโครงสร้างของอัตมโนทัศน์เป็น 2 ประเภท คือ อัตมโนทัศน์ตามอัตภาพ (Actual-Self Concept) และ อัตมโนทัศน์ตามปณิธาน (Ideal-Self Concept) ดังนี้

1. อัตมโนทัศน์ตามอัตภาพ (Actual-Self Concept) คือ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง
 ว่าในความเป็นจริงแล้วตนเองเป็นคนอย่างไร แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 อัตมโนทัศน์ที่รับรู้จากสังคม (Social-Self Concept) คือ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับ
 ตนเองว่าบุคคลอื่นในสังคมจะมองตนว่าเป็นคนอย่างไร

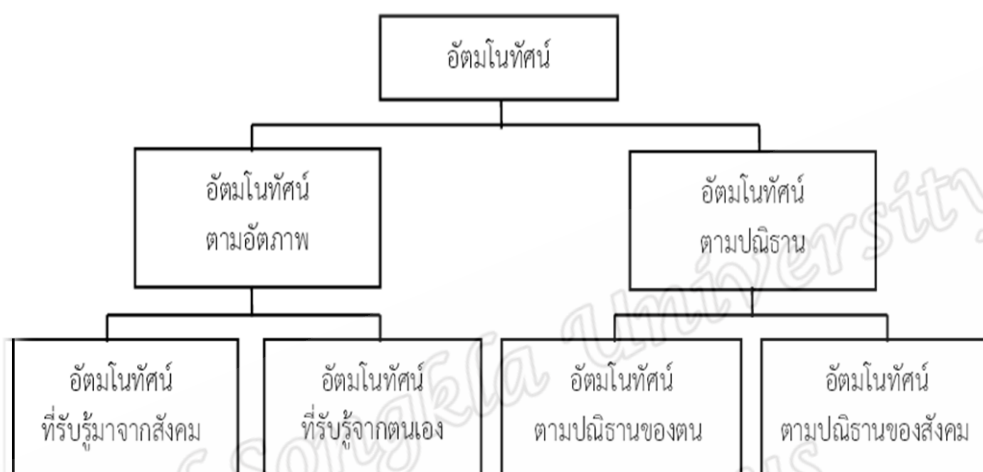
1.2 อัตมโนทัศน์ที่รับรู้จากตนเอง (Private-Self Concept) คือ ความรู้สึกนึกคิด
 เกี่ยวกับตนเองว่าตนเป็นคนอย่างไร

2. อัตมโนทัศน์ตามปณิธาน (Ideal-Self Concept) คือ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง
 ว่าในอุดมคติตนเองเป็นคนอย่างไร แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 อัตมโนทัศน์ตามปณิธานของตน (Own-Ideal-Self Concept) คือ ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองว่าอยากเป็นตามอุดมคติอย่างไร

2.2 อัตมโนทัศน์ตามปณิธานของสังคม (Self -Concept of Others for One) คือ ความรู้สึกนึกคิดว่าคนอื่นในสังคม ตั้งอุดมคติไว้สำหรับตนอย่างไร

ภาพประกอบ 4 โครงสร้างของอัตมโนทัศน์ตามแนวคิดของ Wylie

ที่มา : Wylie (1968 อ้างถึงใน ญัฐพัชร์ สล้างสิงห์, 2555: 25)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ามีนักวิชาการหลายท่านเสนอโครงสร้างของอัตมโนทัศน์ที่หลากหลาย เช่น โครงสร้างของอัตมโนทัศน์โดยทั่วไป (General Self-Concept) ได้แก่ อัตมโนทัศน์วิชาการ (Academic Self-Concept) อัตมโนทัศน์ไม่ใช่วิชาการ (Nonacademic Self-Concept) และแบ่งออกได้ 2 ชนิด คือ อัตมโนทัศน์ตามอัตภาพ และอัตมโนทัศน์ตามปณิธาน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษา อัตมโนทัศน์วิชาการ (Academic Self-Concept) และอัตมโนทัศน์ไม่ใช่วิชาการ (Nonacademic Self-Concept) ดังมีสาระดังนี้

Reyes (1984) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์วิชาการ เป็นการรับรู้ความสามารถของบุคคลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Bong and Slaavik (2003) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์ทางวิชาการ เป็นการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องความสามารถทางวิชาการของตนเอง Burnett (2003) เสนอแนะว่า อัตมโนทัศน์ทางวิชาการประกอบด้วย 2 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ การบรรยายตนเอง (Self-Concept) และการประเมินตนเอง (Self-Evaluation) สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์ (2550) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์วิชาการเป็นผลจากการประเมินตนเองของผู้เรียนจากการรับรู้ ความเชื่อในสมรรถภาพหรือความสามารถของตนเองที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรายวิชาต่างๆในโรงเรียน และสอดคล้องกับ มัทนา มานาเหนือ (2555)

กล่าวว่า อัตมโนทัศน์วิชาการเป็นผลจากการประเมินตนเองของนักเรียนในด้านความสามารถที่มีต่อกิจกรรมการเรียน ญัฐพัชร์ สล้างสิงห์ (2555) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์วิชาการเป็นผลจากการประเมินตนเองของนักเรียน โดยการรับรู้ในสมรรถภาพและความสามารถของตนเองที่มีต่อกิจกรรมการเรียน รายวิชาต่างๆในโรงเรียน ได้แก่ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย อัตมโนทัศน์วิชาการด้านภาษาอังกฤษ (Academic English Self-Concept) ประกอบด้วยอัตมโนทัศน์ ด้านการอ่าน (Reading Self-Concept)

ดังนั้นสรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์วิชาการ (Academic Self-Concept) เป็นความสามารถที่บุคคลรับรู้ศักยภาพของตนเองในกิจกรรมการเรียนการสอน ผ่านการประเมินตนเองตามสมรรถภาพหรือความสามารถที่ตนพึงมี และสำหรับอัตมโนทัศน์ไม่ใช่วิชาการ (Nonacademic Self-Concept) มีความหมาย ดังนี้ สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์ (2550) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์ไม่ใช่วิชาการ เป็นผลจากการประเมินตนเองของนักเรียนจากการรับรู้ ความเชื่อในสมรรถภาพหรือความสามารถของตนเองที่มีต่อกิจกรรม นอกเหนือจากการเรียนรายวิชาต่างๆในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนิยามที่มัทนา มูนาเหนือ (2555) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์ไม่ใช่วิชาการ เป็นผลจากการประเมินตนเองของนักเรียนในด้านความสามารถที่มีต่อกิจกรรมที่นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียน ญัฐพัชร์ สล้างสิงห์ (2555) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์ไม่ใช่วิชาการ ผลจากการประเมินตนเองของนักเรียนที่ไม่เกี่ยวกับวิชาต่างๆ ในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ (Physical Appearance) ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ (Parent Relation) ความสัมพันธ์กับเพื่อน (Peer Relation) ความสามารถทางกายภาพ ดังนั้นสรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์ไม่ใช่วิชาการ (Nonacademic Self-Concept) เป็นความสามารถที่บุคคลรับรู้ศักยภาพของตนเองในกิจกรรมต่างๆที่นอกเหนือจากบริบทการเรียนการสอน ผ่านการประเมินตนเองตามสมรรถภาพหรือความสามารถที่ตนพึงมี

2.5 ทฤษฎีอัตมโนทัศน์

William James (1890) ได้ศึกษาอัตมโนทัศน์ หรือ ตน โดยตน ประกอบด้วย Me กับ I ซึ่ง Me เป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่บุคคลรับรู้และเข้าใจว่าเป็นตัวเขา ส่วน I เป็นประสบการณ์ที่บุคคลรับมา จะเห็นได้ว่า Me จะเป็นส่วนที่บุคคลนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และจัดอัตมโนทัศน์เป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. กระบวนการทางจิตใจ (The Spiritual Self) ได้แก่ ประสบการณ์ส่วนบุคคล บุคลิกภาพ ทัศนคติ การรับรู้ทางสังคม และรูปลักษณ์ต่างๆ
2. ตนที่แสดงทางวัตถุที่สามารถเห็นด้วยตา (The Material Self) ได้แก่ บ้าน รถยนต์ ที่ดินของตนเอง เป็นต้น

3. ตนทางสังคม (The Social Self) เป็นความเห็นของผู้อื่นที่สามารถเห็นด้วยตา ที่มีต่อบุคคล เช่น บุคคลอื่นมองว่าเรามีบ้าน มีที่ดิน เป็นต้น

4. ตนทางร่างกาย (The Bodily Self) เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่บุคคลมีต่อลักษณะทางร่างกายของตนเอง

ต่อมาในปี ค.ศ. 1890 William James ได้ตั้งกฎโดยกล่าวว่าในสภาพสังคมที่ซับซ้อน บุคคลสามารถเลือกเป้าหมายในชีวิตได้อย่างหลากหลาย ซึ่งเป้าหมายเหล่านั้นจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งของ ตน บุคคลจะประเมินความสำเร็จต่อเป้าหมายที่เลือกไว้ หรือระดับการนับถือตนเอง (Self-Regard) ซึ่งจะลดลงหากเป้าหมายผิดพลาด และจะเพิ่มขึ้นหากเป้าหมายสำเร็จทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดหมายที่บุคคลอยากบรรลุถึง (Pretension) ดังนั้นการประเมินคุณค่าของตนเองขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของความสำเร็จกับจุดมุ่งหมายที่อยากจะบรรลุ ดังนี้ (สุนิดา ศิริพากย์, 2553)

$$\text{ความภาคภูมิใจในตนเอง} = \frac{\text{ความสำเร็จ (Success)}}{\text{จุดมุ่งหมายที่อยากจะบรรลุ (Pretension)}}$$

Carl Ransom Rogers (1951 อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2551) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่มีอิทธิพลต่อความนึกคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ และให้ความสำคัญกับอัตมโนทัศน์อย่างมาก เนื่องจากเป็นแกนสำคัญสำหรับทฤษฎี และเทคนิคการทำจิตบำบัดแบบผู้รับการบำบัดเป็นศูนย์กลาง โดยชี้ให้เห็นความสำคัญของโลกส่วนตัวว่ามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของบุคคลจนดูเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของมันและกัน Rogers กล่าวถึง ตัวตนของบุคคล (Self) ว่าประสบการณ์เฉพาะตัวของบุคคลมาจากการผสมเข้าเป็น ตัวตน ของบุคคลนั้น (I หรือ Me หรือ Self) ซึ่งมนุษย์มีตัวตน 3 แบบ ดังนี้

1. ตนที่ตนมองเห็น (Self-Concept) คือ ภาพของตนเองที่มองเห็นว่าตนเป็นอย่างไร คือใครมีความรู้ความสามารถเฉพาะตนอย่างไร เช่น คนเก่ง คนสวย คนรวย เป็นต้นซึ่งบุคคลจะรับรู้ตนเองในหลากหลายแง่มุม อาจจะไม่ตรงกับภาพที่ผู้อื่นเห็นหรือรับรู้

2. ตนตามที่เป็นจริง (Real Self) คือ ลักษณะตัวตนที่เป็นไปตามข้อเท็จจริง และบ่อยครั้งที่บุคคลมองไม่เห็นข้อเท็จจริงของตน เนื่องจากความรู้สึกเสียใจ เศร้าใจ ผิดหวัง เป็นต้น

3. ตนตามอุดมคติ (Ideal Self) คือ ตัวตนที่อยากมีอยากเป็น แต่ยังไม่เป็นในสภาวะปัจจุบัน ดังนั้นหากเป็นที่มองเห็นกับตนตามความเป็นจริงแตกต่างกันมาก หรือขัดแย้งกันมาก บุคคลดังกล่าวย่อมมีแนวโน้มที่จะก่อปัญหาให้ตนเองและผู้อื่น โดยเป้าหมายหลักในการทำจิตบำบัดของ Rogers คือ การคลี่คลายความซับซ้อนในกลไกทางจิตให้เห็นตัวตนส่วนที่ตนเป็นแท้จริง ส่วนของตนที่ตนมองเห็นและตนตามอุดมคติ ให้ผสมกลมกลืนกันได้อย่างลงตัว หากทั้ง 2 หรือ 3 ส่วนนี้ผสมกัน

อย่างลงตัว บุคคลย่อมมีอารมณ์และบุคลิกภาพที่มั่นคง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีสมรรถภาพสูงในการทำหน้าที่ต่างๆ

นอกจากนี้ บุคคลที่มองเห็นตนเองตรงตามความเป็นจริงมักมองตนตามอุดมคติที่ค่อนข้างเป็นไปได้ การดำเนินชีวิตจึงเป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ มีความพอใจในตนเองและนำไปสู่การพอใจในตัวบุคคลอื่นด้วย สำหรับบุคคลที่สร้างภาพของตนเองตามอุดมคติห่างไกลกับตนตามความเป็นจริง มักจะประสบกับความผิดหวังในตนเองและผู้อื่นอยู่ร่ำไป ทำให้มองตนเองและผู้อื่นในแง่ลบ จึงยากที่จะคบหาสมาคมกับผู้อื่น เป็นต้น

Alfred Adler (1935 อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2551) เป็นจิตแพทย์ที่มีความเห็นว่าพฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลได้รับการเร่งเร้าจากลักษณะสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกันหรือพฤติกรรมทางสังคมมีผลต่ออัตมโนทัศน์ หรือแบบแผนในการดำเนินชีวิตของบุคคลโดยเริ่มพัฒนาการตั้งแต่วัยเด็ก 1- 5 ขวบ และเชื่อว่าประสบการณ์ในวัยเด็กมีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัยบุคลิกภาพ ปมเด่น ปมด้อย ความสนใจสังคม และวิถีชีวิตของบุคคล ซึ่งครอบคลุมอัตมโนทัศน์ของบุคคลที่มีต่อการรับรู้สิ่งต่างๆรอบตัว และเป็นรากฐานวิถีชีวิต ส่วนพลังอื่นๆที่กำหนดวิถีชีวิตของบุคคลมี ดังนี้

1. ปมเด่นและปมด้อย (ทั้งปมด้อยจริงและปมด้อยตามการรับรู้ของบุคคลเอง) ย่อมมีผลต่ออัตมโนทัศน์การตีความ การรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเอง
2. ใฝ่สร้างตัว (Creative Self) คือ แรงจูงใจที่จะใช้ชีวิตให้คุ้มค่าให้มีความหมาย ซึ่งล้วนแต่เป็นผลมาจากการรับรู้ปมเด่นและปมด้อยของบุคคลเองทั้งสิ้น

จากประสบการณ์ในวัยเด็กข้างต้น Adler จึงได้เสนอความคิดเห็นว่าเด็ก 3 ประเภทที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหา ดังนี้

1. เด็กที่มีปมด้อย เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะมีความรู้สึกฝังใจว่าตนเป็นผู้มีเคราะห์กรรม พบแต่ความล้มเหลวตลอดเวลา Adler อธิบายว่า หากมีผู้ใหญ่ที่คอยให้ความเอาใจใส่เอ็นดู ประคับประคองและคอยให้กำลังใจ เด็กก็จะมีอัตมโนทัศน์ที่ดีกับตนเอง สามารถกลายเป็นเด็กที่มั่นใจในตนเอง ใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้
2. เด็กที่ถูกเอาใจจนเสียเด็ก มักจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่เอาแต่ใจตนเอง เป็นคนเห็นแก่ตัว เรียกร้องความสนใจ คอยเป็นแต่ผู้รับ ซึ่งการเลี้ยงดูดังกล่าวส่งผลให้เด็กมีอัตมโนทัศน์ด้านลบต่อผู้อื่น มองว่าตนเป็นผู้ที่เหนือกว่าผู้อื่นอยู่เสมอ
3. เด็กที่ถูกทอดทิ้ง มักจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้สึกฝังใจว่าตนเองเป็นที่รังเกียจ ไม่สามารถทำใจให้รักผู้ใดหรือสิ่งใดได้อย่างสนิทใจ ไม่ว่าจะเป็ความรักในรูปแบบใด ส่งผลให้เด็กเหล่านี้มีอัตมโนทัศน์ที่ไม่ดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความรู้สึกอยากแก้แค้นสังคมและผู้อื่น

ดังนั้น Adler จึงให้ความสำคัญกับสังคมและวัฒนธรรมซึ่งมีอิทธิพลในการหล่อหลอมบุคลิกภาพ อัตมโนทัศน์ ตลอดจนพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก

Harry Stack Sullivan (1930 อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2551) เป็นจิตแพทย์ใช้วิธีการบำบัดรักษาคนไข้โดยวิธีจิตวิเคราะห์ แต่ต่อมาเน้นวิธีการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Theory of Psychiatry) เป็นแกนในการบำบัดรักษาคนไข้ โดยมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ในแง่ของ พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลมาจากความสัมพันธ์ภาวะระหว่างบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่มีตัวตนจริงๆหรือบุคคลในความคิดความฝัน โดยกำหนดโครงสร้างของบุคลิกภาพเป็น 3 ประเภทที่ความสอดคล้องกับอัตมโนทัศน์ของบุคคล ดังนี้

1. พลวัตนิยม (Dynamisms) คือ พฤติกรรมที่เป็นความเคยชินด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยศูนย์กลางของ Dynamisms คือ Self ซึ่งพัฒนามาจากกลไกการป้องกันตนเองเพื่อให้ความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นไปอย่างราบรื่น โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและพ่อแม่กับผู้เลี้ยงดูที่มักจะหล่อหลอมเป็นบุคลิกภาพโดยส่งผลให้มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ที่มีต่อตนเองและผู้คนรอบข้าง เด็กจะเรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่ตนทำแล้วพ่อแม่ไม่พอใจ นั้นแสดงว่าตนเป็นคนไม่ดี หรืออาจจะตีตามคำบอกกล่าวของพ่อแม่ ซึ่งการปฏิบัติตามคำบอกกล่าวของพ่อแม่ ทำให้เด็กพัฒนาภาพของตน (Self) แต่เด็กบางส่วนมิได้คล้อยตามคำบอกกล่าวของพ่อแม่เสมอไป ดังนั้นเด็กจะทำในสิ่งที่หลีกเลี่ยงความ เป็นจริง เช่น โกหก นึกฝัน อ้อน เป็นต้น เพื่อผ่อนคลายความกดดันต่างๆทางอารมณ์ ความคิด และ ลักษณะต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะกลายเป็นนิสัยติดตัว เป็นส่วนหนึ่งของ Self ต่อไป

2. บุคคลวัต (Personifications) คือ มโนภาพที่บุคคลวาดเป็นภาพของตนเอง หรือภาพผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์กับตน ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่เด็กได้รับ เช่น เด็กจะมีมโนภาพว่าแม่ของตนเป็นคนดี หากว่าเด็กได้รับการตอบสนองที่ตนพอใจและได้รับการเลี้ยงดูที่สุขสบาย มโนภาพที่บุคคลทั่วไปมีต่อผู้อื่น อาจถูกต้องตรงตามความเป็นจริงของผู้นั้น หรืออาจจะไม่ถูกต้องตรงกันก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านั้นจะนำไปสู่อัตมโนทัศน์ที่บุคคลมีต่อสิ่งที่ตนเคยประสบ

3. กระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) คือ กระบวนการคิดเป็นส่วนหนึ่งของอัตมโนทัศน์ บุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งประสบการณ์เชิงความคิดมี 3 ลักษณะ

3.1 ความคิดระดับทารก (Prototaxic) เป็นประสบการณ์ที่ยังมิได้รับการปรุงแต่งพัฒนา เป็นการรับรู้สิ่งต่างๆอย่างไม่เฉพาะเจาะจง ไม่เข้าใจความหมายของสิ่งที่รับรู้ เป็นความคิดระดับเด็กทารก

3.2 ความคิดขั้นพัฒนาขึ้น (Parataxic) เป็นความคิดที่เริ่มเข้าใจสัมพันธ์ภาวะระหว่างสิ่งต่างๆเป็นประสบการณ์การนึกคิดและเพื่อฝันปะปนกันไป

3.3 การใช้สัญลักษณ์ (Syntactic) เป็นระดับความคิดของเด็กที่ตรงตามความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น จึงสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้น และตรงกับสภาพความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกกับบุคคลรอบข้างได้ดีขึ้น โดย Sullivan มีได้เชื่อว่าบุคลิกภาพหรือ อัตมโนทัศน์ของบุคคลจะถูกกำหนดมาตั้งแต่เกิดแต่มีลักษณะที่ไม่คงที่ เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา อิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นตัวชักนำให้บุคคลมีบุคลิกภาพหรือ อัตมโนทัศน์ในลักษณะที่แตกต่างกัน

Karen Horney (1932 อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2551) นักทฤษฎีมองว่ามนุษย์เป็นผู้จัดการปัญหาต่างๆในชีวิตของตน มิใช่เป็นทาสของปัญหา Horney เชื่อว่าบุคคลทั่วไปมีภาวะของ “ตน” อยู่ 2 อย่างคือ ตนจริง และตนในอุดมคติ ดังนี้

1. ตนจริง (Real Self) คือ สภาพที่เกี่ยวกับตนเอง ข้อดี ข้อด้อย ความสามารถ ความถนัด เป็นต้น ตามที่เป็นจริง

2. ตนในอุดมคติ (Ideal Self) คือ สภาพใฝ่ฝันว่าอยากมีอยากเป็น เช่น อยากสวย อยากเก่ง อยากดี

บุคคลที่มีตนในอุดมคติ แตกต่างจากตนตามความเป็นจริงมาก จะทำให้บุคคลนั้นมีความคับข้องใจ เครียด เกิดความรู้สึกว่าตนล้มเหลวในชีวิต รู้สึกไร้ค่า หมดความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Carl Ransom Rogers (1951) ในการทำให้ตนจริง (Real Self) และตนในอุดมคติ (Ideal Self) มีความแตกต่างกันน้อยที่สุด เพื่อลดความขัดแย้งทางจิตใจก่อนนำไปสู่พฤติกรรมต่างๆตามมา

2.6 การเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์

เนื่องจากอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ต่างๆที่บุคคลเผชิญอัตมโนทัศน์จึงมีความเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพการณ์ตามช่วงวัย ซึ่งอัตมโนทัศน์มิได้เกิดขึ้นมาพร้อมบุคคลตั้งแต่เกิดแต่ เกิดขึ้นจากการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงผ่านทางปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ไว้ ได้แก่

Harter (1999 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550) อธิบายสาเหตุการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ 3 ลักษณะ คือ

1. เด็กที่มีอายุมากกว่าจะมีความสามารถทางความคิดที่มีผลต่อพัฒนาการในการประเมินตนเองมากขึ้น

2. ความสามารถทางความคิดนั้นทำให้เด็กที่โตกว่าสามารถใช้กระบวนการเปรียบเทียบทางสังคมจนทำให้เด็กเกิดมุมมองที่สมดุลในตนเอง

3. เด็กที่มีอายุน้อยกว่าจะมีมาตรฐานการประเมินตนเองจากภายในที่แตกต่างกันและทำให้เกิดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง(Egocentric) น้อยกว่าเด็กเล็ก

สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์ (2550) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตมโนทัศน์มีขั้นตอนที่สำคัญโดยสรุป 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. บุคคลรับรู้ตนเองตามช่วงวัยที่ทำให้การรับรู้ในตนเองมีความแตกต่างในแต่ละวัย เด็กโตจะสามารถรับรู้ตนเองได้ดีกว่าเด็กเล็กเนื่องจากมีความคิดเชิงการประเมินตนเองที่ซับซ้อนกว่า
2. บุคคลปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อม เกิดจากการเรียนรู้ความเป็นตัวตนของตนเอง ความแตกต่างกับผู้อื่น การยอมรับ การไม่ยอมรับ ข้อเด่น ข้อด้อยและอื่นๆ
3. การสะท้อนประสบการณ์จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมไปสู่ การประเมินตนเองและปรับตนเองให้เกิดการสมดุลเพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

2.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์

อัตมโนทัศน์มีการเปลี่ยนแปลงได้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ โดยพรณี ชูทัย เจนจิต (2538 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550) มีดังนี้

1. ประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิต ในช่วงแรกของชีวิตนี้ พ่อแม่จะเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์มากที่สุด บ้านเป็นสังคมแรกที่เด็กเรียนรู้แบบอย่างต่างๆบุคคลภายในครอบครัวที่ล้วนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กในช่วงแรกของชีวิต โดยทั่วไปอัตมโนทัศน์เกิดจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง โดยเฉพาะทฤษฎีตัวตนของ Mead (1934, อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550) ที่กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า เด็กเริ่มตั้งแต่ทารกจะเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลรอบข้างอย่างใกล้ชิดซึ่งก็คือ พ่อแม่ หรือบุคคลในครอบครัวและต่อมาก็เริ่มเข้าใจพฤติกรรมที่บุคคลใกล้ชิดแสดงต่อตนและเกิดการลอกเลียนบทบาทขึ้น กลายเป็นพฤติกรรมของตนเองและเกิดการรับรู้ความเป็นตัวตนของตนเองขึ้น นอกจากนี้ จากแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการอัตมโนทัศน์ของ Rogers (1951 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550) ยังแสดงให้เห็นชัดเจนว่า พ่อแม่หรือบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว เป็นบุคคลสำคัญที่สร้างประสบการณ์แรกเริ่มในชีวิตเด็ก พฤติกรรมที่พ่อแม่มีต่อเด็ก จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และจากการเรียนรู้ก็จะทำให้เด็กรับรู้ความเป็นตัวตนของตนเองจากการเรียนรู้ที่ได้รับจนกลายเป็นอัตมโนทัศน์ของตนเอง ต่อมา ดังที่ Rogers (1951 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550) ได้เคยกล่าวไว้ว่า การวางรากฐานโครงสร้างอัตมโนทัศน์ของบุคคล ควรเริ่มตั้งแต่ในวัยทารกถึงวัยตอนต้น ดังนั้น การจะพัฒนาและวางรากฐานที่ดี พ่อแม่และบุคคลในครอบครัว จึงควรที่จะร่วมกันในการให้ประสบการณ์ชีวิตที่ดีแก่เด็ก ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความรัก การอบรมสั่งสอน ความเข้าใจ ความอบอุ่น หรือการแสดงบทบาทที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก

2. อิทธิพลทางวัฒนธรรม บุคคลในทุกระดับวัฒนธรรมจะพัฒนาบุคลิกภาพขึ้นมาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของสังคมนั้นๆ เด็กจะได้รับการอบรมสั่งสอน ให้มีบุคลิกภาพเป็นไปตามความต้องการของสังคมนั้น เมื่อโตขึ้นเด็กจะได้รับอิทธิพลทั้งทางโรงเรียนจากกลุ่มเพื่อนจากอิทธิพลต่างๆ เหล่านี้ ทำให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะปรับตัวเพื่อให้เป็นที่ยอมรับทางสังคม ค่านิยมทางวัฒนธรรมจะสะท้อนให้เห็นสภาพการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็ก ซึ่งจะถ่ายทอดไปยังบุคลิกภาพต่อไป ปัจจัยนี้อธิบายได้อย่างชัดเจน โดยใช้ทฤษฎีของ Rogers (1951 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550) ที่กล่าวถึงโครงสร้างบุคลิกภาพของบุคคลที่ประกอบไปด้วยตัวตน 3 ส่วน คือ ตนตามที่ตนมอง (Self-Concept) ตนตามอุดมคติ (Ideal Self) และตนตามที่เป็นจริง ซึ่งตนทั้ง 3 ลักษณะที่เกิดขึ้นจากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง โดยเด็กจะรับเอาประสบการณ์จากบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มากำหนดเป็นตัวตนต่างๆ ขึ้น จะหลอมรวมเป็นบุคลิกภาพของเขาเองซึ่งถ้าแต่ละส่วนมีความสอดคล้องหรือใกล้เคียงกัน เด็กจะเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดีสามารถมุ่งสู่ความสำเร็จได้โดยง่าย แต่หากเด็กมีความขัดแย้งของตัวตน เช่น ตนตามที่มองเห็นไม่สอดคล้องกับตนตามที่เป็นจริง เด็กจะมีบุคลิกภาพที่มีปัญหา เช่น สังคมโรงเรียนคาดหวังให้มีความสำคัญกับเด็กเก่ง เด็กสร้างตัวตนตามอุดมคติคือต้องการเป็นคนเก่ง แต่ตนตามความเป็นจริงไม่เป็นไปตามนั้น เด็กก็อาจรับรู้ว่าคุณค่าไม่เป็นที่ยอมรับจนสร้างเป็นอัตมโนทัศน์ของตนว่าตนไม่มีคุณค่า ไม่มีใครต้องการ ทำให้เด็กมีปัญหาด้านบุคลิกภาพและการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมนี้ เหตุนี้บุคคลรอบๆ ข้างจะต้องเข้าใจเด็ก ให้การอบรมสั่งสอนที่ดีและถูกต้อง ให้เด็กได้เข้าใจถึงค่านิยม วัฒนธรรมที่ดีของสังคม ในขณะที่ต้องเข้าใจและยอมรับสถานะที่เด็กเป็นอยู่ด้วยเพื่อที่จะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีในสังคมซึ่งมีผลต่อการสร้างอัตมโนทัศน์ที่ดีที่เกิดกับตัวเด็กด้วย

3. ร่างกาย มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในทางตรง คือเป็นตัวกำหนดความสามารถที่เด็กสามารถทำอะไรได้หรือไม่ได้และร่างกายมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ในทางอ้อมคือ เด็กคิดอย่างไรเกี่ยวกับร่างกายของตน ซึ่งเหตุผลเนื่องมาจากการที่เด็กคิดว่า คนรอบๆ ข้างคิดอย่างไรกับตน สอดคล้องกับ Cooley (1902 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550) ที่กล่าวไว้ว่า อัตมโนทัศน์เกิดจากการรับรู้บุคคลอื่นว่ามองตนอย่างไร เช่น คนอ้วนจะรู้สึกถึงความอ้วนนั้น จนกว่าคนรอบๆ ข้างจะเห็นว่าเป็นสิ่งน่าเกลียดหรือเพื่อนล้อเลียน ความรู้สึกที่ตนเอง ต่างจากผู้อื่น ทำให้เด็กรู้สึกไม่เท่าเทียมผู้อื่นด้อยกว่าผู้อื่นซึ่งมีผลต่อบุคลิกภาพ

4. สติปัญญา องค์ประกอบด้านสติปัญญานี้สามารถอธิบายได้จากแนวคิดของ Cooley (1902 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550) กล่าวคือ เด็กจะรับรู้เกี่ยวกับสติปัญญาของตนเองจากการที่คนอื่นมองตน ซึ่งถ้าเด็กรับรู้และเกิดการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม เด็กก็สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ในขณะที่เดียวกันสติปัญญาของเด็กก็จะส่งผลต่อการปรับตัวของเด็กเช่นกัน เด็กที่มีสติปัญญาดีอาจเกิดการเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้มากกว่าเด็กที่มีสติปัญญาด้อยกว่าหรือมีการเรียนรู้ที่เร็ว

กว่า ทำให้เด็กมีความสุขที่ได้อยู่ในสังคมที่ตนเองอยู่ แต่ทั้งนี้แม้สติปัญญาดีแต่เด็กปรับตัวไม่ได้ เด็กก็อาจอยู่ในสังคมได้อย่างไม่มีความสุขด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น เด็กที่เพื่อนมองว่าฉลาด ทำให้เด็กรับรู้ว่าคุณเองฉลาดมาก และรู้สึกว่าคุณแตกต่างจากคนอื่น ทำให้เด็กอาจทำตัวไม่ถูกเวลาเข้ากลุ่ม หรืออาจไม่สบายใจที่จะเข้ากลุ่มกับเพื่อนที่ตนเองรู้สึกว่ามีความแตกต่างจากตนเองมาก ส่วนเด็กที่รับรู้ว่าคุณเองฉลาดไม่เท่าเพื่อน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสติปัญญาไม่ส่งผลต่อการรับรู้ของเด็ก และต้องขึ้นอยู่กับบุคคลรอบข้างด้วยเช่นกันที่จะช่วยให้เด็กปรับตัวอยู่ในสังคมได้ตามที่เขาควรจะเป็น

5. ความสำเร็จและความล้มเหลว ปัจจัยด้านความสำเร็จและความล้มเหลวมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็ก ความล้มเหลวไม่เพียงแต่จะทำลายอัตมโนทัศน์เท่านั้น ยังส่งผลถึงการปรับตัวของเด็กในสังคมด้วย ส่วนความสำเร็จก็จะนำไปสู่การพัฒนาอัตมโนทัศน์ ซึ่งจะส่งผลไปสู่การปรับตัวของเด็กในสังคมต่อไป ซึ่งทฤษฎีตัวตนของ Rogers (1951 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ คำรณพณิช, 2550) สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ เด็กที่มีตัวตนตามอุดมคติ (Ideal Self) ว่ายากประสบความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว แต่ถ้าตัวตนตามจริง (Real Self) ไม่อาจส่งเสริมความสำเร็จดังที่หวังได้ โดยเด็กรับรู้ตนเองว่าคุณค่า ไม่มีความสามารถก็จะทำให้เด็กปรับตัวอยู่ในสังคมได้ยาก ดังนั้น การพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กบุคคลรอบข้างควรมีส่วนช่วยให้เด็กสามารถมุ่งสู่ความสำเร็จได้ ด้วยการช่วยให้เด็กรับรู้เกี่ยวกับตนเองตามที่ตนเป็นจริง ย่อมจะช่วยให้เด็กสามารถประเมินความสามารถของตนเองได้ และมีแนวทางที่จะแก้ปัญหาหรือมุ่งไปสู่ความสำเร็จที่เป็นไปได้ และเมื่อเด็กทำสิ่งต่างๆตามที่หวังได้สำเร็จ เด็กก็จะเกิดอัตมโนทัศน์ที่ดีขึ้น

6. การยอมรับทางสังคม เด็กที่ได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อน จะเป็นเด็กที่มีความมั่นใจในตนเอง เป็นมิตร ส่วนเด็กที่ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จะมีอารมณ์หงุดหงิด โมโหง่าย น้อยเนื้อต่ำใจ การที่รู้สึกว่าคุณค่าไม่ยอมรับตน ทำให้เด็กพวกนี้แยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับ Cooley (1902 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ คำรณพณิช, 2550) ที่กล่าวว่า การรับรู้เกี่ยวกับตนเองเกิดจากความรู้ความคิดของบุคคลรอบข้าง ดังนั้นถ้าเด็กรับรู้ว่าคุณค่ายอมรับ และเป็นมิตรก็จะมองว่าคุณค่า เป็นที่ต้องการของกลุ่มเพื่อน ทำให้เกิดความมั่นใจในการเข้าสังคมมากขึ้น

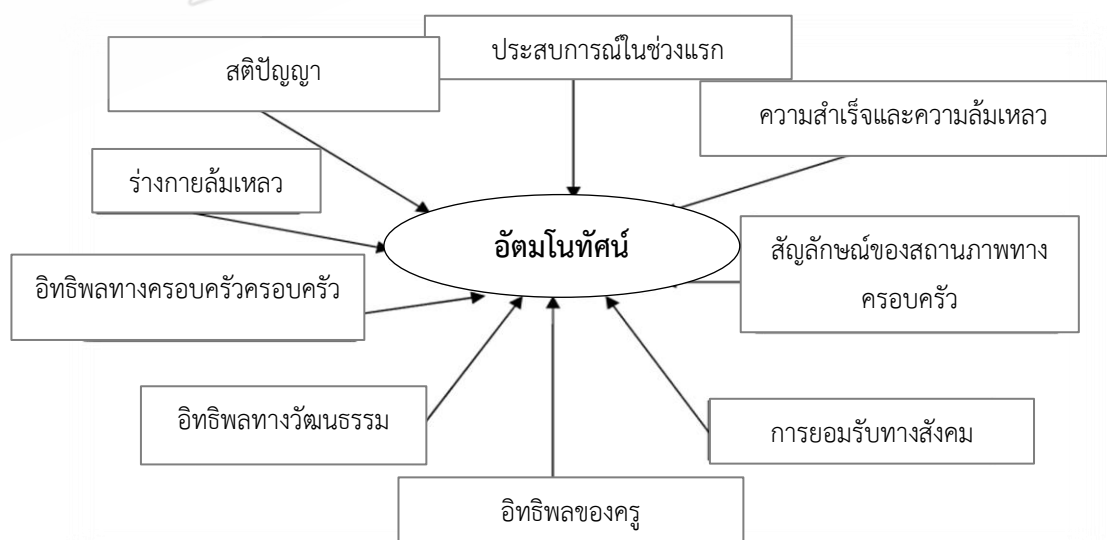
7. สัญลักษณ์ของสถานภาพทางครอบครัว ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องใช้ เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนี้ได้ดี เพราะเป็นเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับหรือไม่ยอมรับจากเพื่อน เด็กที่มีเครื่องใช้ดี จะรู้สึกว่าคุณค่าดีกว่าเพื่อน ซึ่งจะทำให้มีบุคลิกภาพที่ต่างไปจากเด็กที่ไม่สามารถจัดซื้อหรือหามาได้ ซึ่งถ้าเด็กไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม เขาจะตำหนิ พ่อแม่ เด็กจะสงสารตนเอง อิจฉาผู้อื่น เด็กบางคนแสดงออกโดยการเรียนหนังสือให้เก่ง หรือเป็นนักกีฬาดีเด่น เพื่อเป็นการชดเชยความรู้สึกเกี่ยวกับสถานภาพทางครอบครัวของตนเอง อิทธิพลปัจจัยในข้อนี้สามารถอธิบายได้เช่นเดียวกับการยอมรับในสังคม ดังนั้นครอบครัวจะต้องเป็นผู้ที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และปรับตัวตามสภาพที่

เป็นจริงนั้นได้ เมื่อเด็กเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้ ย่อมก่อให้เกิดอัตมโนทัศน์ที่ดีต่อตนเองเมื่อต้องเข้าไปอยู่ในสังคมใหม่ แม้เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าตนเองด้อยค่ากว่าผู้อื่น แต่หากเด็กเรียนรู้ถึงการปรับตัวที่ได้จากครอบครัว และมีอัตมโนทัศน์ที่ดีเกี่ยวกับตนเองแล้ว เด็กก็จะสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมใหม่ได้ การส่งเสริมให้เด็กเกิดการพัฒนาตนเองในด้านอื่น เพื่อให้เด็กมองเห็นถึงความสำเร็จบางด้านที่ตนเองสามารถสร้างได้ เช่น การเรียนหนังสือให้เก่ง การเป็นนักกีฬาของตนเอง ก็จะช่วยพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กได้เช่นกัน เพราะเด็กจะมองว่าตนเองมีความสามารถ และมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

8. อิทธิพลของครู ครูที่มีลักษณะอบอุ่นเป็นกันเอง ปรับตัวได้ดีกับเด็ก จะช่วยให้เด็กมีอัตมโนทัศน์ที่สอดคล้องกับลักษณะของครู อธิบายด้วยทฤษฎีตัวตนของ Mead ที่กล่าว ถึงระยะการรับรู้ตนเอง 3 ระยะ คือ ระยะแรกเด็กจะเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมบุคคลใกล้ชิด ต่อมาจะพัฒนาเป็นการเรียนรู้ถึงสัญลักษณ์ต่างๆและเข้าใจพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลรอบตัวมากขึ้น และระยะสุดท้ายที่เด็กเกิดการเรียนรู้ถึงบทบาทที่ตนเองเห็นและเกิดการเรียนรู้และลอกเลียนบทบาท และตัดสินใจได้ว่าตนเองควรแสดงพฤติกรรมอย่างไร นอกจากนี้ Gross (1992 อ้างถึงใน สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์, 2550) กล่าวว่า ครูมีบทบาทในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของนักเรียนใน 4 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น
2. เปรียบเทียบกับนักเรียนคนอื่น
3. ให้นักเรียนได้มีบทบาทในสังคม
4. ให้นักเรียนเกิดเอกลักษณ์ในตนเอง

ภาพประกอบ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์

ที่มา : สุนทรพจน์ ดำรงพาณิชย์ (2550: 32)

ดังนั้น อัตมโนทัศน์ของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลง และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องโดยจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิต อิทธิพลทางวัฒนธรรม ร่างกาย สติปัญญา ความสำเร็จและความล้มเหลว การยอมรับทางสังคม สัญลักษณ์ของสถานภาพทางครอบครัว และอิทธิพลของครู ในการสนับสนุนการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในทางที่เหมาะสม

สรุปได้ว่าการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ซึ่งเป็นตัวแปรจิตวิทยาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ ประกอบด้วย อัตมโนทัศน์เชิงวิชาการ (Academic Self-Concept) และอัตมโนทัศน์ที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ (Nonacademic Self-Concept) ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยการประยุกต์จากแนวคิดของ Shavelson, Hubner and Stanton (1976) ดังนี้

1. อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) แปรค่าเป็น 2 ระดับ ได้แก่
  - 1.1 อัตมโนทัศน์เชิงวิชาการ (Academic Self-Concept)
    - 1.1.1 อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน
  - 1.2 อัตมโนทัศน์ที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ (Nonacademic Self-Concept)
    - 1.2.1 อัตมโนทัศน์ทางสังคม (Social Self-Concept)
    - 1.2.2 อัตมโนทัศน์ทางด้านอารมณ์ (Emotional Self-Concept)
    - 1.2.3 อัตมโนทัศน์ทางกายภาพ (Physical Self-Concept)

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิรัฐถ์ ภูเจริญ (2551) ศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2550 จำนวน 16 คน ได้มาโดยสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มและแบบวัดอัตมโนทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบแบบ The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test พบว่า ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มมีผลให้นักศึกษามีอัตมโนทัศน์ที่สูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบของการกระทำ ความรู้สึก และความคิด โดยมีการปรับตัวเข้าหากัน พยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง โดยใช้เทคนิค เกม บทบาทสมมติ กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้สมาชิกเกิดการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงตนเอง ส่งผลให้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความเจริญงอกงาม และเกิดอัตมโนทัศน์ต่อตนเองในทางที่ดีขึ้น

สุนิดา ศิริพากย์ (2553) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตามทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์และการพัฒนาอัตมโนทัศน์ตามแนวคิดมนุษยนิยม แนวใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาการศึกษาานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัด สถาบันการศึกษาทางไกล ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2553 และเคยลงทะเบียนเรียน วิชาภาษาอังกฤษในภาคการศึกษาที่ 2/2552 โดยไม่ผ่านเกณฑ์การศึกษาที่สถาบันการศึกษาทางไกล กำหนด จำนวน 83 คน และกลุ่มตัวอย่างสัมฤทธิ์ จำนวน 40 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษากิจการศึกษานอกระบบ กลุ่มตัวอย่างสัมฤทธิ์ที่เรียนด้วยวิธีเรียนทางไกล โดย เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมและกลุ่มทดลอง ผลการใช้รูปแบบกิจกรรม พบว่า กลุ่มทดลองมีการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อัตมโนทัศน์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษ หลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม สำหรับการศึกษาศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขในการนำ รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาไปใช้ในการวิจัย พบว่า ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ ระยะเวลา สื่อการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม การวัดและการประเมินผล และเงื่อนไข ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน ระยะเวลา สภาพแวดล้อม การวัดและการประเมินผล

กัลญญา เพชรภรณ์ (2555) ศึกษาอัตมโนทัศน์หลายมิติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย ในจังหวัดสมุทรปราการ ตามแนวคิด Bracken's กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2554 จำนวน 400 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบ หลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดอัตมโนทัศน์หลายมิติ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test การวิเคราะห์ความ แปรปรวนทางเดียว เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของ Scheffe และค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เพียร์สันโปรดักโมเมนต์ พบว่า นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ด้านครอบครัวสูงที่สุด เนื่องจาก นักเรียนรับรู้ว่าครอบครัวเป็นศูนย์กลางของความรักความอบอุ่น ในขณะที่มีอัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย และวิชาการต่ำสุด เนื่องจากเด็กวัยนี้มีลักษณะที่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่จึงให้ความสนใจและหมกหมุ่นกับ รูปร่างภายนอก บางครั้งจะรู้สึกเหมือนมีคนจ้องมองอยู่ หรือคิดว่าผู้อื่นกำลังหัวเราะเยาะ และเริ่มมี พัฒนาการทางเพศ ต่อมต่างๆเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ดังนั้น เมื่อเด็กวัยนี้เผชิญกับสภาวะการณเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง สำหรับ ด้านวิชาการ เนื่องจากอัตมโนทัศน์วิชาการมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถทำนายอัตมโนทัศน์ได้ เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีอัตมโนทัศน์สูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีอัตมโนทัศน์ต่ำตามไปด้วย ซึ่ง

ทักษะดังกล่าวต้องผ่านกระบวนการการฝึกฝนและสร้างพื้นฐานมาตั้งแต่วัยเด็ก หากวัยเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนา ก็จะส่งผลกระทบต่อในวัยรุ่น ทำให้เด็กไม่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ในทักษะด้านวิชาการ ความสัมพันธ์ระหว่างอัตรโนทัศน์หลายมิติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่าอัตรโนทัศน์ด้านสังคม ด้านความสามารถ ด้านความรู้สึก ด้านวิชาการ ด้านครอบครัว และอัตรโนทัศน์โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเห็นได้ว่าอัตรโนทัศน์ด้านดังกล่าวสูงตามไปด้วย แสดงให้เห็นว่าอัตรโนทัศน์มีความสำคัญและมีอิทธิพลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำได้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตรโนทัศน์ด้านอื่นๆเช่นกัน

น้ำฝน มีศิลป์ (2557) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงมโนคติทางวิทยาศาสตร์ และความสัมพัทธ์ระหว่างอัตรโนทัศน์กับการเปลี่ยนแปลงมโนคติ เรื่องการถ่ายทอดทางพันธุกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving Process) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเซิมพิทยาคม จังหวัดหนองคาย จำนวน 38 คน ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบงานวิจัยก่อนขึ้นการทดลอง (Pre-Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest -Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการถ่ายทอดทางพันธุกรรม จำนวน 9 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาในการสอนจำนวน 14 ชั่วโมง และ 2) แบบวัดมโนคติทางวิทยาศาสตร์ เรื่องการถ่ายทอดทางพันธุกรรมซึ่งมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.26-0.71 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.41-0.81 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และแบบสำรวจอัตรโนทัศน์มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.26-0.68 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีเพียร์สัน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยความเข้าใจมโนคติทางวิทยาศาสตร์เรื่องการถ่ายทอดทางพันธุกรรม ก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 49.45 สูงกว่าก่อนเรียนโดยค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.29 ระดับความเข้าใจมโนคติทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนก่อนและหลังทดลอง เรื่องการถ่ายทอดทางพันธุกรรม จำนวน 9 มโนคติหลัก พบว่า ก่อนเรียนนักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความเข้าใจมโนคติ ในระดับความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน (Alternative Conception: AC) แต่หลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving Process) พบว่า นักเรียนมีระดับการเปลี่ยนแปลงมโนคติมากที่สุด โดยเปลี่ยนจากระดับความเข้าใจดังกล่าว ไปเป็นระดับความเข้าใจที่ถูกต้องแต่ไม่สมบูรณ์ (Partial Understanding : PU) และพบว่านักเรียนทั้ง 38 คนมีการเปลี่ยนความเข้าใจมโนคติตามเกณฑ์ (21 ข้อขึ้นไปจากทั้งหมด 30 ข้อ) สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างอัตรโนทัศน์กับการเปลี่ยนแปลงมโนคติ

เรื่องการถ่ายทอดทางพันธุกรรม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและด้านการปรับตัวทางอารมณ์ กับการเปลี่ยนแปลงมโนคติมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอัตมโนทัศน์ด้านค่านิยมเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการเปลี่ยนแปลงมโนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Riffat-Un-Nisa Awan and Ghazala Noureen (2011) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อัตมโนทัศน์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน 336 คน จากโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา 4 แห่งของอำเภอ Sargodha เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการบรรยายตนเองทางวิชาการ พัฒนาจาก Marsh (1990 อ้างถึงใน Riffat-Un-Nisa Awan and Ghazala Noureen, 2011) และ แบบวัดความคาดหวังโดยทั่วไป McInerney (1997 อ้างถึงใน Riffat-Un-Nisa Awan and Ghazala Noureen, 2011) ฉบับแปลเป็นภาษา Urdu ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าวได้ทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 32 คน หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ Cronbach Alpha อยู่ระดับ 0.83-0.61 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การหาค่าสหสัมพันธ์ Pearson และการทดสอบค่าที พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และอัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ 0.01 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ อัตมโนทัศน์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ส่งผลให้ R-Square เท่ากับ 0.38 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์คิดเป็นร้อยละ 37 ของการเปลี่ยนแปลงในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อัตมโนทัศน์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ส่งผลให้ R-Square เท่ากับ 0.24 ซึ่งหมายความว่าอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์คิดเป็นร้อยละ 24 ของการเปลี่ยนแปลงในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ความแตกต่างทางเพศกับอัตมโนทัศน์ด้านการเรียนภาษาอังกฤษมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งนักเรียนหญิงมีการรับรู้ความสามารถของตนด้านการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนชาย เช่นเดียวกับอัตมโนทัศน์ด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันสำหรับตัวแปรทั้งสอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกับอัตมโนทัศน์ด้านการเรียนภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื่องจากเป้าหมายการทำงานและเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนชายและหญิงมีความแตกต่างกัน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจต่อเนื่อง

แรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนควรให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ ทั้งนี้แรงจูงใจต่อเนื่องเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เกิดความกระตือรือร้นและขวนขวายในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเมื่อเสร็จสิ้นจากการเรียนการสอนไปแล้ว ซึ่งเป็นผลพวงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างความสนใจและทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนดังกล่าว ตลอดจนเห็นคุณค่าของสิ่งที่ได้เรียนรู้ นักวิชาการที่เห็นความสำคัญของแรงจูงใจต่อเนื่อง ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบหรือตัวชี้วัดการพัฒนาการได้ให้ความหมายของแรงจูงใจต่อเนื่องไว้ ดังนี้

3.1 ความหมายของแรงจูงใจต่อเนื่อง

Martin L. Marhr (1976) กล่าวว่า แรงจูงใจต่อเนื่อง หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะของพฤติกรรม 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การหวนกลับมาทำกิจกรรมที่เคยทำมาแล้ว แต่มิได้หวนกลับมาทำเนื่องจากทำค้างค้างไว้หรือเคยประสบความล้มเหลว

2. หวนกลับมาทำกิจกรรมในสถานการณ์ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับกิจกรรมที่เคยทำ

3. โดยปราศจากการบังคับหรือสิ่งกดดันภายนอก แต่มาจากความสนใจอย่างต่อเนื่อง

4. เลือกทำกิจกรรมนั้นๆ ในขณะที่มีกิจกรรมอย่างอื่นให้เลือกทำด้วย

สุวรรณณี แสงวงศ์ (2542) กล่าวว่า แรงจูงใจต่อเนื่อง หมายถึง แรงจูงใจทางการเรียน ซึ่งเป็นการวัดแนวโน้มที่จะทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนที่ได้จากการวัด ดังนี้

1. การเลือกทำกิจกรรมเมื่อมีเวลาว่าง

2. มีความประสงค์จะทำกิจกรรมนั้นอีกในอนาคต

3. ใส่ใจกิจกรรมเมื่อมีเวลาว่าง

Juta Tammachart and Monton Pholboon (2014) กล่าวถึง แรงจูงใจต่อเนื่องในการเรียนด้วยรูปแบบศูนย์ทางไกล หมายถึง พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่สะท้อนถึงความต่อเนื่องและการหวนกลับมาทำกิจกรรม ซึ่งวัดแรงจูงใจต่อเนื่องจากพฤติกรรม 2 ด้าน คือ (1) ความต่อเนื่องในการเข้าชั้นเรียน และ (2) ความต้องการทำกิจกรรมในช่วงเวลาว่าง

ดังนั้นสรุปได้ว่า แรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) หมายถึง แรงผลักดันที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความต้องการในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีลักษณะการหวนกลับมาทำกิจกรรมที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับกิจกรรมที่ผ่านมา ด้วยความสนใจต่อเนื่องไม่สิ้นสุด มิใช่

ถูกบังคับหรือผลักดันจากสิ่งภายนอก และเลือกทำกิจกรรมนั้น แม้ว่าก็มีกิจกรรมอื่นๆ ให้เลือกทำแต่ มิใช่เคยทำกิจกรรมนั้นแล้ว ล้มเหลวหรือทำค้างค้างอยู่จึงมาทำให้เสร็จจุล่ง

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจต่อเนื่อง

แรงจูงใจต่อเนื่อง เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนชวนชวยและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ อย่างไม่รู้จบโดย สุวรรณิ แสงวงศ์ (2542) ได้สรุปแรงจูงใจต่อเนื่องที่มีลักษณะพฤติกรรมที่แตกต่างจาก พฤติกรรมพากเพียร (Persistence Behavior) พฤติกรรมผลไซการ์นิก (Zeigarnick Effect) และ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) (Martin L. Marhr, 1976) ดังนี้

1. แรงจูงใจต่อเนื่อง กับพฤติกรรมพากเพียร (Persistence Behavior) มีลักษณะที่ แตกต่างกันสามารถอธิบายได้ว่า พฤติกรรมพากเพียรมีลักษณะของการกระทำพฤติกรรมนั้นๆ อย่าง ยาวนาน คือการกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้เวลายาวนานและอาศัยความเพียรพยายาม ในขณะที่แรงจูงใจต่อเนื่องเป็นการหวนกลับมาทำกิจกรรมนั้นๆ อีกครั้งหลังจากเสร็จสิ้นและไปทำ กิจกรรมอื่นๆ มาแล้ว

2. แรงจูงใจต่อเนื่อง กับพฤติกรรมผลไซการ์นิก (Zeigarnick Effect) พฤติกรรมผล ไซการ์นิกเป็นการหวนกลับมาทำพฤติกรรมที่เคยทำมาแล้วเช่นเดียวกับแรงจูงใจต่อเนื่อง แต่ พฤติกรรมผลไซการ์นิกเป็นการหวนกลับมาทำกิจกรรมนั้นๆ อีก เนื่องจากความล้มเหลวหรือกิจกรรมนั้น ยังค้างค้างไม่สมบูรณ์ ในขณะที่แรงจูงใจต่อเนื่องเป็นการหวนกลับมาทำกิจกรรมนั้นๆ อีกโดยที่กิจกรรม นั้นสำเร็จและมีได้ค้างค้างแต่เป็นความสนใจในการหวนกลับมาทำกิจกรรมดังกล่าวอีก

3. แรงจูงใจต่อเนื่อง กับแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) แรงจูงใจภายในนั้น มุ่งเน้นการศึกษาลักษณะแรงจูงใจภายในที่บุคคลมีอยู่แล้ว ในขณะที่แรงจูงใจต่อเนื่องเป็นพฤติกรรมที่ ควรสร้างให้กับผู้เรียน ซึ่งวิธีการวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง และแรงจูงใจภายในมีวิธีการที่ต่างกัน เนื่องจากการวัดแรงจูงใจภายในนอกจากการวัดพฤติกรรมแล้วยังมีการวัดภาวะสันนิษฐาน (Inference) เช่น ความน่าสนใจของงาน การรับรู้ความสามารถของตน ซึ่งการวัดแรงจูงใจต่อเนื่องวัด เฉพาะพฤติกรรมที่แสดงออกมาภายนอกที่สามารถสังเกตเห็นและวัดได้อย่างชัดเจน ดังนั้นการวัด แรงจูงใจต่อเนื่องจึงมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และที่สำคัญคือการลดความยุ่งยากของการ ตัดสินพฤติกรรมว่าเป็นผลจากแรงจูงใจต่อเนื่องหรือแรงจูงใจภายใน และตรวจสอบพฤติกรรมที่เป็น ผลจากแรงจูงใจต่อเนื่องได้ชัดเจนกว่าแรงจูงใจภายใน

ดังนั้นสรุปได้ว่า แรงจูงใจต่อเนื่องเป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนหวนกลับมาทำกิจกรรมสิ่งหนึ่ง สิ่งใด เพราะเห็นคุณค่าความสำคัญ หรือมีความสนใจในการกระทำกิจกรรมนั้นๆ ด้วยตนเองโดย ปราศจากการหวนกลับมากระทำ เนื่องจากความล้มเหลวหรือการค้างค้างในอดีตหรือปัจจัยที่ขัดแย้ง กับความรู้สึกในสาเหตุของการกระทำใดๆ

3.3 องค์ประกอบของแรงจูงใจต่อเนื่อง

Kinzie (1990 อ้างถึงใน สุวรรณิ แสงวงศ์, 2542) ได้อธิบายองค์ประกอบที่ส่งผลต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย การควบคุมโดยผู้เรียน (Learner Control) และการกำกับตนเองในการเรียนรู้ (Self-Regulated Learning) โดยเชื่อว่าองค์ประกอบดังกล่าวเป็นตัวเสริมความแข็งแกร่งของกันและกัน และมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ดังนี้

1. การควบคุมโดยผู้เรียน (Learner Control) เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกการเรียนรู้ในสิ่งที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการของผู้เรียน เป็นการสร้างสภาพการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาและค้นพบวิธีการที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของตนเอง

2. การกำกับตนเองในการเรียนรู้ (Self-Regulated Learning) หากว่าผู้เรียนมีความสามารถในการควบคุมการเรียนรู้ของตนเองย่อมมีส่วนสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการกำกับตนเองในการเรียนรู้

ดังนั้นหากสภาพแวดล้อมทางการจัดการเรียนรู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้ควบคุมในการเรียนรู้ ย่อมมีผลให้ช่วยผู้เรียนรู้จักกำกับตนเองและเกิดแรงจูงใจต่อเนื่องในอนาคต

3.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง

จากองค์ประกอบทั้ง 2 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง คือ การควบคุมโดยผู้เรียน (Learner Control) และการกำกับตนเองในการเรียนรู้ (Self-Regulated Learning) สามารถแยกเป็น 2 ปัจจัยที่จะส่งเสริมในการควบคุมโดยผู้เรียน คือ การควบคุมส่วนบุคคล (Personal Control) และความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนและผู้เรียน (Relevance) ส่วนการกำกับตนเองในการเรียนรู้ มี 1 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะหรือการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Competence/Self-Efficacy) นอกจากนี้ยังมี ปัจจัยสนับสนุนก่อให้เกิดแรงจูงใจต่อเนื่อง คือ การกระตุ้นโดยความอยากรู้อยากเห็น (Stimulation of Curiosity) สุวรรณิ แสงวงศ์ (2542) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. การควบคุมส่วนบุคคล (Personal Control) หมายถึง การที่บุคคลเกิดการรับรู้ว่าจะงานที่ตนทำนั้นประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวมีสาเหตุมาจากตนเองหรือมีอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมภายนอก การควบคุมส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของตนเอง หากบุคคลมีความเชื่อว่าการที่ตนสามารถทำงานใดๆ ได้สำเร็จมาจากความพยายาม มุ่งมานะของตนก็ย่อมมีแรงจูงใจในการทำงานนั้นๆ ต่อไป

2. ความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนและผู้เรียน (Relevance) หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนและผู้เรียน ย่อมมีผลสนับสนุนให้การเรียนการสอนเกิดความน่าสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียน การสร้างความสัมพันธ์สามารถทำได้โดยการทำให้การเรียนการสอนสัมพันธ์กับตัวผู้เรียนโดยทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของบทเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับ

ตนเอง หากผู้เรียนเห็นความเกี่ยวเนื่องระหว่างบทเรียนและตัวผู้เรียนเองแล้ว ก่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจได้ว่าการเรียนการสอนดังกล่าวส่งผลให้เกิดแรงจูงใจต่อเนื่องกับผู้เรียน

3. สมรรถนะหรือการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Competence/Self-Efficacy) การมีความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆที่ต้องการหรือปรารถนาที่จะกระทำซึ่งบุคคลต้องมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถในการจัดการสภาพแวดล้อมที่เผชิญ และพบเจอกับสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลรู้สึกว่าตนมีสมรรถนะ (Competence) และการตัดสินใจของตนเอง (Self-Determining) ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้บุคคลเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเองและก่อให้เกิดแรงจูงใจต่อเนื่อง ทั้งนี้การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้กระทำกิจกรรมสิ่งใดสิ่งหนึ่งประสบความสำเร็จในสิ่งที่ท้าทายย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกดังกล่าวดังกล่าวต่อตนเองและต่อการเรียนนั้นๆเช่นกัน

4. การกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น (Stimulation of Curiosity) ให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ สนใจทำความเข้าใจบทเรียนซึ่งเกิดจากประสาทสัมผัส (Sensory) หรือทางปัญญา (Cognitive) ซึ่งความอยากรู้อยากเห็นจะเป็นตัวช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงโครงสร้างความรู้ของตนเองที่ไม่สอดคล้องให้เกิดความสอดคล้องและชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้เรียนจะค้นหาคำตอบหรือความไม่สอดคล้องในสิ่งที่ตนสงสัย เป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจต่อเนื่องในการศึกษาประเด็นสงสัยและหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องนั้นๆต่อไป

ดังนั้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจต่อเนื่องทั้ง 4 ปัจจัยข้างต้นต่างก็มีอิทธิพลโดยตรงในการสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจต่อเนื่องต่อการเรียนการสอนตลอดจนการชวนขวยมุ่แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา

3.5 การวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง

แรงจูงใจต่อเนื่องมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอกที่สามารถสังเกตและวัดได้ การวัดแรงจูงใจต่อเนื่องสามารถกระทำได้ 4 วิธีตามแนวคิดของ Martin L. Marhr (1976 อ้างถึงใน สุวรรณี แสงวงศ์, 2542) ดังนี้

1. การผูกมัดทางวาจา (Verbal Commitment) เป็นการวัดแรงจูงใจต่อเนื่องโดยการใช้คำถามที่เกี่ยวกับความปรารถนาหรือความต้องการในการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในอนาคต ลักษณะของคำถามเป็นการผูกมัดที่เพิ่มขึ้น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ความสมัครใจโดยทั่วไปของบุคคลในการทำกิจกรรม

1.2 หากมีการจัดกิจกรรมนั้นในเวลาว่างและมีอิสระในการเลือกเข้าร่วม บุคคลยังเลือกกระทำกิจกรรมนั้นต่อหรือไม่

1.3 ให้ออกเวลาว่างตามข้อ 2 พร้อมทั้งลงชื่อยืนยันคำตอบในแต่ละข้อ คือ ไม่ทำ ไม่แน่ใจ หรือ ทำ หากตอบว่าทำในข้อแรกให้ตอบคำถามในข้อ 2 ต่อไป ถ้าตอบทำในข้อ 2 ให้ตอบคำถามในข้อสุดท้าย การให้คะแนนเป็นแบบสะสม

2. การสังเกตพฤติกรรมการหวนกลับมาทำกิจกรรมซ้ำอีก (Returning Behavior) การวัดโดยวิธีการนี้เป็นการวัดโดยการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีเวลาว่าง และมีอิสระในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยมีกิจกรรมที่ต้องการวัดแรงจูงใจต่อเนื่องร่วมอยู่ด้วย โดยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมที่ต้องการวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง

3. การสำรวจแนวโน้มของการกระทำ เป็นวิธีการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการสังเกตพฤติกรรมการหวนกลับมาทำกิจกรรมซ้ำอีก แต่แตกต่างกันโดยที่การสำรวจแนวโน้มของการกระทำเป็นการสำรวจการเลือกหรือการยึดอุปกรณที่เกี่ยข้องกับกิจกรรมนั้นๆที่ต้องการวัดแรงจูงใจต่อเนื่องเพื่อสำรวจแนวโน้มของการกระทำกิจกรรมนั้นๆ

4. การสังเกตตามธรรมชาติ (Naturalistic Observation) เป็นวิธีการวัดแรงจูงใจต่อเนื่องโดยการรวบรวมข้อมูลในชีวิตประจำวัน เช่น ที่บ้าน โรงเรียน และอื่นๆ โดยอาศัยการสัมภาษณ์จากผู้ปกครอง ครู หรือผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียน

สรุปได้ว่าการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นการศึกษาแรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) โดยประยุกต์จากแนวคิดของ Martin L. Maehr (1976) ประกอบด้วย การผูกมัดทางวาจา (Verbal Commitment) และการสำรวจแนวโน้มของการกระทำ (Survey of Action) ซึ่งเป็นการวัดและประเมินแรงจูงใจต่อเนื่องของผู้เรียนได้โดยใช้แบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง ในการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการเสริมสร้างอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแรงจูงใจต่อเนื่อง ในการประยุกต์ใช้ประโยชน์ของตัวแปรดังกล่าวในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งแรงจูงใจต่อเนื่องถือว่ามีคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และขวนขวาย พัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยทำให้ได้ข้อสรุปเพื่อเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจต่อเนื่องต่อไป ดังนี้

สุวรรณี แสงวงศ์ (2542) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาแรงจูงใจต่อเนื่องสำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 80 คนโดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 40 คนกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยโปรแกรมพัฒนาแรงจูงใจต่อเนื่อง และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธี

ปกติ จากนั้นจึงวัดแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องทั้งก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติทดสอบค่าที่ พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามโปรแกรมพัฒนาแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมการสอนที่กลุ่มทดลองได้รับเป็นการส่งเสริมปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่อง โดยที่เงื่อนไขการเรียนรู้ของโปรแกรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดปัจจัยที่ส่งเสริมแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องทั้ง 4 ปัจจัยประกอบด้วย

1. การควบคุมส่วนบุคคล (Personal Control)
2. ความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนและผู้เรียน (Relevance) ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กันโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสำคัญ มีสิทธิในการคิดและการออกแบบการทดลอง และการเสนอผลงานด้วยตนเองจึงเป็นผลงานที่มาจากตัวผู้เรียนเอง
3. สมรรถนะหรือการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Competence/Self-Efficacy) ซึ่งผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเองและให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนได้พึงตระหนักและรับรู้ความสามารถของตน นอกจากนี้ยังได้ทราบพัฒนาการของตนเองในการปฏิบัติงานตลอดจนข้อปรับปรุง ผู้เรียนจึงเกิดความกระตือรือร้นและสนุกกับการทำกิจกรรมต่างๆมากขึ้นร้อยละ 87.50
4. การกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น (Stimulation of Curiosity) ผู้เรียนที่ได้รับการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นย่อมมีโอกาสตั้งคำถาม และตอบคำถามในประเด็นที่สงสัยได้อย่างเต็มที่ และยังได้รับการกระตุ้นจากสื่อการเรียนการสอนและใบงานที่มีการถามคำถามให้เด็กได้คิดจนเกิดข้อสงสัย เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการค้นคว้าเพิ่มเติม

Juta Tammachart and Monton Pholboon (2014) ศึกษาแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องในการเรียนระบบการศึกษาและพัฒนาให้นักเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยจังหวัดชายแดนภาคใต้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องตามแนวคิดของ Martin L. Maehr (1976) ในส่วนของการวัดแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องจากพฤติกรรมการหวนกลับมาทำกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโครงการเรียนด้วยระบบการศึกษาทางไกลในพื้นที่เสี่ยงภัยจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 5 จังหวัด ประกอบด้วย สงขลา สตูล ยะลา นราธิวาส และปัตตานี จำนวน 200 คนด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิโดยใช้จังหวัดเป็นเกณฑ์และสุ่มห้องเรียนปลายทางจังหวัดละ 1 ห้องเรียน จากนั้นสุ่มนักเรียนในแต่ละโรงเรียนด้วยการสุ่มอย่างง่าย โรงเรียนละ 40 คนรวมทั้งสิ้น 200 คน พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องด้านการฝึกฝนทบทวนด้วยตนเอง และด้านการเชื่อมโยงการเรียนรู้ในโรงเรียนสูง ในขณะที่ด้านการติดตามบทเรียนออนไลน์มีแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องระดับปานกลาง ทั้งนี้สะท้อนถึงแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องของนักเรียนที่

แม้ว่าเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากบริบทห้องเรียนของศูนย์การศึกษาทางไกล ซึ่งนักเรียนมีความสนใจและเลือกกระทำหรือปฏิบัติเมื่อมีเวลาว่างเป็นผลจากแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนในการเรียนด้วยระบบการศึกษาทางไกล เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมด้านการฝึกฝนทบทวนด้วยตนเองและด้านการเชื่อมโยงการเรียนรู้ในโรงเรียนซึ่งนักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นการฝึกทำโจทย์หรือแบบฝึกหัดที่ได้รับด้วยตนเองก่อนเรียน ศึกษาเนื้อหาล่วงหน้า เป็นต้น ส่วนด้านการเชื่อมโยงการเรียนรู้ในโรงเรียน มีพฤติกรรมส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง เช่น ซักถามเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน และสอบถามเนื้อหาที่ยังสงสัยจากครูในโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ (เกรดเฉลี่ยในช่วง 0.00-2.71) ระดับปานกลาง (เกรดเฉลี่ยในช่วง 2.72-3.22) และระดับสูง (เกรดเฉลี่ยในช่วง 3.23-4.00) มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีความคาดหวังต่อการเข้าร่วมโครงการไม่แตกต่างกัน เพราะนักเรียนต่างก็ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการสอบเรียนต่อระดับอุดมศึกษา และใช้ในการทดสอบมาตรฐาน O-NET จึงมีแรงจูงใจต่อเนื่องในการเรียนที่ไม่แตกต่างกัน

Anthony R. and Artino, Jr. (2008) ศึกษาความพึงพอใจและแรงจูงใจต่อเนื่องต่อบทเรียนออนไลน์ : กระบวนการรับรู้ทางสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวน 481 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาสหรัฐ เพศชายรวม 398 คน และเพศหญิง 83 อายุเฉลี่ยของผู้เข้าร่วมเป็น 20.5 ปี เครื่องมือในการวิจัย คือ การเรียนการสอนประกอบไปด้วยหลักสูตรออนไลน์ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักสูตรออนไลน์ประกอบด้วย 4 บทเรียน บทเรียนละ 40 นาที แต่ละบทเรียนมีลักษณะเป็นข้อความกราฟิกและวิดีโอ และแบบประเมินความพึงพอใจจำนวน 50 ข้อ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก ประกอบด้วยมาตรการวัดมีลักษณะข้อคำถามที่มุ่งสำรวจการตอบสนองของตนเอง จำนวน 41 ข้อ และกลุ่มที่ 2 เป็นข้อคำถามที่มุ่งสำรวจการเลือกกลุ่มเรียนในอนาคต พบว่า การเห็นคุณค่าในการทำงาน ประสิทธิภาพของตนเอง ความเบื่อหน่ายและความคับข้องใจ เป็นตัวบ่งชี้สำคัญของความพึงพอใจทั้งหมด คิดเป็น 64% การเห็นคุณค่าในการทำงานและประสิทธิภาพของตนเอง มีผลกระทบทางตรงต่อความพึงพอใจ และประสิทธิภาพของตนเอง และการเห็นคุณค่าในการทำงาน และประสิทธิภาพของตนเอง มีผลกระทบทางอ้อมต่อความเบื่อหน่ายและความคับข้องใจ นอกจากนี้ ประสิทธิภาพของตนเองและความเบื่อหน่าย (Self-Efficacy and Boredom) ยังมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง ในขณะที่ คุณค่าของการทำงานและความคับข้องใจ มีเพียงผลกระทบทางอ้อมต่อความพึงพอใจเท่านั้น คิดเป็น 41% ของแรงจูงใจต่อเนื่อง

Ron Blonder and Merav Dinur (2011) ศึกษาการสอนนาโนเทคโนโลยี โดยการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อเพิ่มแรงจูงใจต่อเนื่องของผู้เรียน ซึ่งการวิจัยได้นำเสนอหลักสูตรการสอนดังกล่าว ที่ถูกออกแบบเพื่อนักเรียนมัธยมปลาย โดยประยุกต์ใช้นักเรียนเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียน ซึ่ง

เปลี่ยนจากครูเป็นจุดศูนย์กลาง เพื่อควบคุมสภาพแวดล้อมของการเรียนจากผู้สอนมาเป็นผู้เรียน การศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักเรียนและการรับรู้ของนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การสอนนาโนเทคโนโลยี หน่วยสารกึ่งตัวนำ มีผลกระทบต่อแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนอย่างไร 2) การเรียนหน่วยสารกึ่งตัวนำนั้นมีผลกระทบต่อการสอนอย่างไร เครื่องมือในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์นักเรียน และแบบประเมินทัศนคติ ซึ่งการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยการเรียนเรื่องสารกึ่งตัวนำและพบว่าแรงจูงใจของนักเรียนเหล่านั้นเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการเรียนหน่วยสารกึ่งตัวนำ การสอนเทคโนโลยี และวิชาเคมี การให้นักเรียนเป็นจุดศูนย์กลางนี้ส่งผลต่อผลกระทบในแง่บวกในแง่ของแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนเอง โดยแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนเพิ่มขึ้นเนื่องจากผลการใช้แบบสอบถาม จะเห็นได้ว่าในส่วนของแรงจูงใจต่อเนื่องจะเพิ่มขึ้น จากการสัมภาษณ์นักเรียนจะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นคล้ายๆกัน โดยส่วนมากของนักเรียน 78% กล่าวว่า พวกเขาได้แบ่งปันความรู้ให้กับครอบครัวและเพื่อนๆ นักเรียนบางส่วน 28% กล่าวว่าได้มีการอ่านหนังสือเพิ่มเติมที่บ้าน โดยปราศจากการถาม การบันทึกข้อมูลดังกล่าวได้เปิดเผยว่ามีความเปลี่ยนแปลงในเรื่องของแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนอีกด้วย

Hofstein and Kempa (1985) กล่าวว่า จำนวนนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเคมีในปี กระโดดเพิ่มขึ้นถึง 25 จากจำนวนเฉลี่ยคือ 10 คน สังเกตจากใน 6 ปีที่ผ่านมา การมอบหมายงานโดยรวมจะถูกส่งโดยนักเรียนจำนวนทั้งหมดโดยไม่ได้มีการบังคับ ในอนาคตมีสัญญาณที่ว่า นักเรียนจะมีความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และมีแรงจูงใจต่อเนื่องต่อการเรียนอีกด้วย ข้อเสนอแนะทั้งหมดบ่งชี้ว่า แรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนเพิ่มขึ้นตามผลลัพธ์ที่ปรากฏในหลักสูตรการสอนที่ให้นักเรียนเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียนเกี่ยวกับสารกึ่งตัวนำ ผู้วิจัยได้แยกความแตกต่างระหว่างอิทธิพลของการสอน (teaching pedagogy) และเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาตามที่ปรากฏในคำถามการวิจัย (research questions) พบว่า นักเรียนสามารถตัดสินใจวิธีการเรียนในหัวข้อสารกึ่งตัวนำ และรับผิดชอบต่อแรงจูงใจของตนเอง ในระหว่างการสัมภาษณ์นักเรียน 67% ของนักเรียนทั้งหมดได้เน้นย้ำว่า การเรียนหน่วยสารกึ่งตัวนำ นั้นมีความน่าสนใจและเป็นแหล่งที่ดึงดูดแรงจูงใจของตนเองที่จะเรียนที่บ้านและที่จะลงทะเบียนวิชาเคมีด้วย นักเรียนได้อธิบายว่าการเรียนวิชาหัวข้อดังกล่าว มีความท้าทาย ทันสมัย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ นอกจากนี้ยังช่วยให้พัฒนาแรงจูงใจอีกด้วย ผลลัพธ์ในที่นี้ค่อนข้างจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Hofstein et al. (1977 อ้างถึงใน Hofstein and Kempa, 1985) ผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระงานวิชาเคมีและวิชาฟิสิกส์ของนักเรียน พบว่า ประโยชน์ของวิชาดังกล่าวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทางเลือกการลงทะเบียนของนักเรียน ในขณะที่ Pascarella et al. (1981 อ้างถึงใน Hofstein and Kempa, 1985) ได้อธิบายผลลัพธ์ที่เหมือนกันว่าประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวส่งผลต่อแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนเช่นกัน การรับรู้ของนักเรียนมีสัมพันธ์กับการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งการสอน

โดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในหลักสูตรการสอนหน่วยสารกึ่งตัวนำ เมื่อเปรียบเทียบกับการสอนวิชาเคมีโดยวิธีการแบบเดิม

ซึ่งจากการสังเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการเสริมสร้าง อัตมโนทัศน์ และแรงจูงใจต่อเนื่องของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาผลการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการเสริมสร้างอัตมโนทัศน์ และแรงจูงใจ ต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ในการเสริมสร้างอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจ ต่อเนื่อง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอวิธีการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2558 ประกอบด้วย 17 โรงเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,743 คน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการวิจัยได้ออกแบบการทดลองแบบสองกลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) ผู้วิจัยจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 ห้องเรียน โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดปัตตานี โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

ขั้นที่ 2 เขียนรายชื่อโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดปัตตานี จำนวน 17 โรงเรียน และสุ่มประชากรโดยการจับสลากมา 1 โรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี ในการเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ขั้นที่ 3 สุ่มห้องเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มจากขั้นที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียนโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้มีความเป็นเอกพันธ์กัน (Homogeneity) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนห้องที่อยู่ภายในเกณฑ์ปกติ จากทั้งหมด 11 ห้องเรียน นั่นคือ ตัดห้องนักเรียนเก่ง จำนวน 4 ห้องแรก และตัดห้องนักเรียนอ่อน 3 ห้องหลังออก จึงได้ห้องเรียนทั้งหมด 4 ห้องเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ชั้นที่ 4 สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ห้องเรียนทั้ง 4 ห้องจากชั้นที่ 3 ในการคัดเลือกนักเรียน 2 ห้องเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยนักเรียนกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม มีจำนวน กลุ่มละ 30 คน รวมทั้งหมด 60 คน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้
 กลุ่มทดลอง (Experiment group) ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
 กลุ่มควบคุม (Control group) ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ

แบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบการวิจัยโดยการทดสอบก่อนและหลังโดยมีกลุ่มควบคุม (Pretest-Posttest Control group Design)

ตาราง 3 แสดงแบบแผนการวิจัย (Pretest-Posttest Control group Design)

การสุ่ม	กลุ่มตัวอย่าง	การทดสอบก่อนทดลอง	ดำเนินการวิจัย	การทดสอบหลังทดลอง
R	E	Y1,P1	X1	Y2,P2
R	C	Y1,P1	X2	Y2,P2

ดัดแปลงจาก : Tuckman, 1999

โดยกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ ดังนี้

R	หมายถึง	การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
E	หมายถึง	กลุ่มทดลอง
C	หมายถึง	กลุ่มควบคุม
Y1	หมายถึง	แบบวัดอัตมโนทัศน์ ฉบับก่อนการทดลอง
Y2	หมายถึง	แบบวัดอัตมโนทัศน์ ฉบับหลังการทดลอง
P1	หมายถึง	แบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง ฉบับก่อนการทดลอง
P2	หมายถึง	แบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง ฉบับหลังการทดลอง
X1	หมายถึง	ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
X2	หมายถึง	ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่
  - 1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แปรค่าได้ 2 ระดับ ได้แก่
    - 1.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ
    - 1.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
  - 1.2 ช่วงเวลา แปรค่าได้ 2 ระดับ ได้แก่
    - 1.2.1 ก่อนทดลอง
    - 1.2.2 หลังทดลอง
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่
  - 2.1 อัตมโนทัศน์ (Self-Concept)
  - 2.2 แรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation)

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ จำนวน 8 แผน ใช้เวลาจัดกิจกรรม 16 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง
2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ จำนวน 8 แผน ตามคู่มือแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ใช้เวลาสอน ใช้เวลาจัดกิจกรรม 16 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง
3. แบบวัดอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) โดยวัดองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ 2 องค์ประกอบ คือ อัตมโนทัศน์เชิงวิชาการ (Academic Self-Concept) และอัตมโนทัศน์ที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ (Nonacademic Self-Concept) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 5 ระดับในการเลือกตอบ จำนวน 28 ข้อ
4. แบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) โดยวัดองค์ประกอบการผูกมัดทางวาจา และการสำรวจแนวโน้มของการกระทำ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 5 ระดับในการเลือกตอบ จำนวน 14 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ จำนวน 1 ฉบับ

ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน ใช้เวลาจัดกิจกรรม 16 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากคู่มือแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ช่วงชั้นที่ 3 เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ เพื่อวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อหาคอบคลุมหลักการ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนทั้ง 4 ด้านตามแนวคิดของ Sarkar (1984) ดังนี้

2.1 การมีร่างกายที่แข็งแรง (Physical Fit)

2.2 มีจิตใจที่มั่นคง (Mental Strong)

2.3 มีการพัฒนาจิตใจขั้นสูงสุด (Spiritual Elevated)

2.4 มีความรู้ทางวิชาการ (Academic Knowledge)

3. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ พร้อมทั้งกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ โดยการนำหลักการทั้ง 4 ข้างต้นมาบูรณาการผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ 4 กระบวนการ ดังนี้

3.1 การพัฒนาเซลล์ประสานประสาท ให้ผู้เรียนพัฒนาเซลล์สมองด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหว มือ-เท้า การออกกำลังกาย รวมทั้งการจัดกิจกรรมในสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ทั้งด้านวิชาการ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ธรรมชาติ เพื่อพัฒนาสมองทั้งซีกซ้ายและขวา

3.2 การสร้างบรรยากาศให้คลีนสมองต่ำ ผู้เรียนมีศักยภาพสูงสุดด้วยกิจกรรม เช่น โยคะ อาสนะ ผีอกสมาธิ เป็นต้น

3.3 ภาพพจน์ต่อตนเอง ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยการใช้คำพูดด้านบวก ทั้งการพูดกับตนเอง และจากผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.4 การให้ความรัก เป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความอบอุ่น มีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนและตัวผู้สอน ด้วยการใช้สัมผัส พูดคุย ยิ้มแย้ม และการชมเชย เป็นต้น

4. เลือกเนื้อหากิจกรรมแนะแนวในการนำมาบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่

5. ดำเนินการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยออกแบบให้สอดคล้องกับหลักการและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ จำนวน 8 แผน ใช้เวลาสอน 16 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง ดังนี้

แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เปิดโลก วัยใส

แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เรียนรู้เหตุ

แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ใสใจกับร่างกายที่เปลี่ยนไป

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เรารู้ เราจัดการได้

แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ทุกคนมีดีที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง เรียนอย่างมีความสุข

แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ทำอย่างไร ฉันจะเรียนได้ดี

แผนการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง เปลี่ยนเพื่อดีกว่าเดิม

ซึ่งในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

5.1 ชื่อกิจกรรมการเรียนรู้

5.2 สาระสำคัญ

5.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

5.4 จุดประสงค์การเรียนรู้

5.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้

5.6 สื่อการเรียนรู้

5.7 กระบวนการวัดผลประเมินผล

ซึ่งในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ผนวกหลักการและกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ในขั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นดังนี้

5.6 กระบวนการจัดการเรียนรู้

5.6.1 ขั้นนำ เป็นขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยการสร้างความสนใจก่อนการเข้าสู่บทเรียน ในขั้นนี้ผู้วิจัยใช้กระบวนการการสร้างบรรยากาศให้คลื่อนสมองต่ำ และการพัฒนาเซลล์ประสานประสาท ให้ผู้เรียนพัฒนาเซลล์สมองด้วยกิจกรรมการเคลื่อนไหว มือ-เท้า การออกกำลังกาย รวมทั้งการจัดกิจกรรมในสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีศักยภาพสูงสุดด้วยกิจกรรม ดังนี้

5.6.1 การฝึกโยคะ

5.6.2 การทำอาสนะ

5.6.3 ฝึกสมาธิ

5.6.4 การเล่นนิทาน

5.6.5 การเล่นเกม เป็นต้น

ซึ่งกระบวนการดังกล่าวในขั้นนำเป็นการนำหลักการการมุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในด้านการมีร่างกายที่แข็งแรง (Physical Fit) และมีจิตใจที่มั่นคง (Mental Strength) ผ่านกระบวนการต่างๆในขั้นนำ

5.6.2 ขั้นสอน เป็นขั้นดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีภาพพจน์ต่อตนเอง ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยการใช้คำพูดด้านบวก ทั้งการพูดกับตนเอง และจากผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และการให้ความรัก เป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความอบอุ่น มีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนและตัวผู้สอน ด้วยการสัมผัส พูดคุย ยิ้มแย้ม และการชมเชย เป็นต้น ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

5.6.2.1 การสาธิต

5.6.2.2 การเล่าประสบการณ์

5.6.2.3 การระดมความคิด

5.6.2.4 การแสดงบทบาทสมมติ

5.6.2.5 การสื่อความผ่านอวจนะภาษา เป็นต้น

ซึ่งกระบวนการดังกล่าวในขั้นสอน เป็นการนำหลักการและการมุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในด้านมีการพัฒนาจิตใจขั้นสูงสุด (Spiritual Elevation) และมีความรู้ทางวิชาการ (Academic Knowledge) ผ่านการสอดแทรกเนื้อหาสาระความรู้ในกระบวนการดังกล่าวข้างต้น

5.6.3 ขั้นสรุป ในขั้นนี้มุ่งเน้นส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ (Academic Knowledge) ในการสรุปสาระสำคัญหรือความคิดรวบยอดจากกิจกรรมการเรียนรู้ และเป็นการพัฒนาจิตใจขั้นสูงสุด (Spiritual Elevation) ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกที่มีต่อตนเองและเพื่อนสมาชิกผ่านกิจกรรมดังกล่าวที่ผู้วิจัยจัดขึ้น ถือว่าเป็นการผนวกหลักการตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ในทุกๆขั้นของกระบวนการจัดการเรียนรู้

6. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ต่อประธานที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

7. นำเสนอแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ ดังนี้

- 7.1 ความชัดเจนและถูกต้องของเนื้อหา
- 7.2 ความสอดคล้องของเนื้อหากับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 7.3 ความสอดคล้องของเนื้อหากับกิจกรรมการเรียนรู้
- 7.4 ความสอดคล้องของเนื้อหากับสื่อการเรียนการสอน
- 7.5 ความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับการวัดและประเมินผล
8. ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
9. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอน (Pilot Study) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมระยะเวลา และนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น ก่อนนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้จริง

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จำนวน 8 แผน ใช้เวลาจัดกิจกรรม 16 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาและค้นคว้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ช่วงชั้นที่ 3 เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อให้ครอบคลุมหลักการ และจุดมุ่งหมายการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน ด้านดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษา และประกอบอาชีพ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ พร้อมทั้งกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักการ และจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยการนำหลักการข้างต้นมาบูรณาการผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยพิจารณาการดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนี้
  - 3.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง
  - 3.2 รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม
  - 3.3 สามารถคิด ตัดสินใจในการแก้ปัญหา
  - 3.4 กำหนดเป้าหมายวางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ
  - 3.5 สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม
4. เลือกเนื้อหากิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

5. ดำเนินการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยออกแบบให้สอดคล้องกับหลักการ และกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนะแนว จำนวน 8 แผน ใช้เวลาสอน 16 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง ดังนี้

- แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เปิดโลก วิทยุใส
- แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เรียนรู้เหตุ
- แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ใส่ใจกับร่างกายที่เปลี่ยนไป
- แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เรารู้ เราจัดการได้
- แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ทุกคนมีดีที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน
- แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง เรียนอย่างมีความสุข
- แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ทำอย่างไร ฉันจะเรียนได้ดี
- แผนการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง เปลี่ยนเพื่อดีกว่าเดิม

ซึ่งในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

- 5.1 ชื่อกิจกรรมการเรียนรู้
- 5.2 แนวคิดที่สำคัญ
- 5.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 5.4 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 5.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้
- 5.6 กระบวนการวัดผลประเมินผล
- 5.7 สื่อการเรียนรู้

6. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนะแนว เสนอต่อประธานที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความ ถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

7. นำเสนอแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนะแนวเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ดังนี้

- 7.1 ความชัดเจนและถูกต้องของเนื้อหา
- 7.2 ความสอดคล้องของเนื้อหา กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 7.3 ความสอดคล้องของเนื้อหา กับกิจกรรมการเรียนรู้
- 7.4 ความสอดคล้องของเนื้อหา กับสื่อการเรียนการสอน
- 7.5 ความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับการวัดและประเมินผล

8. ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

9. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอน (Pilot Study) กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม

ระยะเวลา และนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น ก่อนนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้จริง

3. แบบวัดอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) จำนวน 1 ฉบับโดยวัดองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ 2 องค์ประกอบ คือ อัตมโนทัศน์เชิงวิชาการ (Academic Self-Concept) และอัตมโนทัศน์ที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ (Nonacademic Self-Concept) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 5 ระดับในการเลือกตอบ จำนวน 28 ข้อ

แบบวัดอัตมโนทัศน์ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
2. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดอัตมโนทัศน์
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย และกำหนดจุดมุ่งหมายของการวัด ในที่นี้ผู้วิจัย วัด

อัตมโนทัศน์ 2 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 อัตมโนทัศน์เชิงวิชาการ (Academic Self-Concept)

3.2 อัตมโนทัศน์ที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ (Nonacademic Self-Concept)

ซึ่งผู้วิจัยทำการพัฒนาขึ้นโดยประยุกต์มาจากแนวคิดของ Shavelson, Hubner and Stanton (1976) สำหรับการวัดองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์วิชาการ ผู้วิจัยเลือกวัดเฉพาะอัตมโนทัศน์ด้านการเรียนโดยทั่วไป แต่ยังคงไว้ซึ่งโครงสร้างของอัตมโนทัศน์ตามแนวคิดข้างต้น ซึ่งองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยจำแนกเป็น 2 องค์ประกอบ

ตาราง 4 องค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ในการสร้างแบบวัด

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	จำนวนข้อ
อัตมโนทัศน์วิชาการ	อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน	7
อัตมโนทัศน์ที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ	อัตมโนทัศน์ทางสังคม	7
	อัตมโนทัศน์ทางด้านอารมณ์	7
	อัตมโนทัศน์ทางกายภาพ	7

4. สร้างข้อคำถามโดยยึดตามองค์ประกอบของการวัดอัตมโนทัศน์ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 5 ระดับในการเลือกตอบ

5. นำเสนอแบบวัดที่ดำเนินการสร้าง และพัฒนาขึ้นต่อประธานที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6. นำแบบวัดอัตมโนทัศน์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขตามเกณฑ์ ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

7. นำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวัด (Index of Item Objective Congruency หรือ IOC) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

8. ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

9. นำแบบวัดอัตมโนทัศน์ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ชัดเจนในการสื่อความหมายของภาษา และนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำแบบวัดอัตมโนทัศน์ไปใช้จริง

10. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดอัตมโนทัศน์แบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยวิธีของ Cronbach's alpha coefficient ซึ่งได้ค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

4. แบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) จำนวน 1 ฉบับโดยวัดองค์ประกอบการผูกมัดทางวาจา และการสำรวจแนวโน้มของการกระทำ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 5 ระดับในการเลือกตอบ จำนวน 14 ข้อ

แบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
2. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย และกำหนดจุดมุ่งหมายของการวัด โดยผู้วิจัยนำแนวคิดของ Martin L. Maehr (1976) กำหนดไว้ 4 วิธี ดังนี้

3.1 การผูกมัดทางวาจา (Verbal Commitment)

3.2 การสำรวจแนวโน้มของการกระทำ (Survey of Action)

3.3 การสังเกตพฤติกรรมการหวนกลับมาทำกิจกรรมซ้ำอีก (Returning Behavior)

3.4 การสังเกตตามธรรมชาติ (Naturalistic Observation) ในที่นี้ผู้วิจัยเลือกวัดแรงจูงใจ

ต่อเนื่อง 2 วิธี คือ การผูกมัดทางวาจา (Verbal Commitment) และการสำรวจแนวโน้มของการกระทำ (Survey of Action) โดยจำแนกเป็น 2 องค์ประกอบ

ตาราง 5 องค์ประกอบวัดแรงจูงใจต่อเนื่องในการสร้างแบบวัด

ตัวแปร	องค์ประกอบของการวัด	จำนวนข้อ
แรงจูงใจต่อเนื่อง	การผูกมัดทางวาจา	7
	การสำรวจแนวโน้มของการกระทำ	7

4. สร้างข้อคำถามโดยยึดตามองค์ประกอบของการวัดแรงจูงใจต่อเนื่องดังกล่าวข้างต้น ซึ่งข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 5 ระดับในการเลือกตอบ

5. นำเสนอแบบสอบถามที่ดำเนินการสร้าง และพัฒนาขึ้นต่อประธานที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6. นำแบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่องที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขตามเกณฑ์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

7. นำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวัด (Index of Item Objective Congruency หรือ IOC) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

8. ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

9. นำแบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่องไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ชัดเจนในการสื่อความหมายของภาษา และนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำแบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่องไปใช้จริง

10. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่องแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยวิธีของ Cronbach's alpha coefficient ซึ่งได้ค่าระดับความเชื่อมั่น เท่ากับ .72

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบทดสอบก่อนและหลังโดยมีกลุ่มควบคุม (Pretest-Posttest Control group Design) ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ในการทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อตรวจสอบคุณภาพ

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 เพื่อกำหนด วัน เวลา ในการดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูล

3. ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน และใช้แบบวัดอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง

4. หลังการทดลองและประเมินผล นำผลจากการวิเคราะห์มาสรุปและทำการอภิปรายผลต่อไป

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการทดลองเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมแนะแนว ในการร่วมแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการ เพื่อเป็นข้อมูลหรือแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคหรือประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

1.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม และระยะเวลา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น ก่อนนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้จริง

1.3 จัดทำแบบวัดอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่อง (Pre-test) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

2. ระยะดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คาบละ 1 ชั่วโมง จำนวน 16 คาบ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การวัดการประเมินผล โดยดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งวัน เวลาที่กำหนดไว้ ดังนี้

ตาราง 6 การดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด มนุษยนิยมแนวใหม่ (กลุ่มทดลอง)		การจัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติ (กลุ่มควบคุม)	
	ชั่วโมงที่	วันที่	ชั่วโมงที่	วันที่
ปฐมนิเทศ และ ทำแบบวัดก่อน การทดลอง		1 กุมภาพันธ์ 2559 11.40 - 12.40 น.		2 กุมภาพันธ์ 2559 11.40 - 12.40 น.
เรื่อง เปิดโลก วิทยาศาสตร์	ชั่วโมงที่ 1	4 กุมภาพันธ์ 2559 11.40 - 12.40 น.	ชั่วโมงที่ 1	4 กุมภาพันธ์ 2559 15.10 - 16.10 น.
	ชั่วโมงที่ 2	11 กุมภาพันธ์ 2559 11.40 - 12.40 น.	ชั่วโมงที่ 2	12 กุมภาพันธ์ 2559 15.10 - 16.10 น.
เรื่อง เรียนรู้เหตุ	ชั่วโมงที่ 1	18 กุมภาพันธ์ 2559 11.40 - 12.40 น.	ชั่วโมงที่ 1	19 กุมภาพันธ์ 2559 15.10 - 16.10 น.
	ชั่วโมงที่ 2	20 กุมภาพันธ์ 2559 15.00 - 15.50 น.	ชั่วโมงที่ 2	20 กุมภาพันธ์ 2559 13.00 - 13.50 น.
เรื่อง ใส่ใจกับร่างกายที่เปลี่ยนไป	ชั่วโมงที่ 1	29 กุมภาพันธ์ 2559 14.00 - 14.10 น.	ชั่วโมงที่ 1	2 มีนาคม 2559 14.00 - 15.00 น.
	ชั่วโมงที่ 2	15.00 - 16.00 น.	ชั่วโมงที่ 2	15.00 - 16.00 น.
เรื่อง เราารู้ เราจัดการได้	ชั่วโมงที่ 1	4 มีนาคม 2559 14.00 - 15.00 น.	ชั่วโมงที่ 1	5 มีนาคม 2559 09.00 - 10.00 น.
	ชั่วโมงที่ 2	15.00 - 16.00 น.	ชั่วโมงที่ 2	10.00 - 11.00 น.
เรื่อง ทุกคนมีสิทธิไม่จำเป็นต้อง เหมือนกัน	ชั่วโมงที่ 1	9 มีนาคม 2559 09.00 - 10.00 น.	ชั่วโมงที่ 1	9 มีนาคม 2559 13.00 - 14.00 น.
	ชั่วโมงที่ 2	10.30 - 11.30 น.	ชั่วโมงที่ 2	14.30 - 15.30 น.
เรื่อง เรียนอย่างมีความสุข	ชั่วโมงที่ 1	10 มีนาคม 2559 13.00 - 14.00 น.	ชั่วโมงที่ 1	10 มีนาคม 2559 09.00 - 10.00 น.
	ชั่วโมงที่ 2	14.30 - 15.30 น.	ชั่วโมงที่ 2	10.30 - 11.30 น.
เรื่อง ทำอย่างไร ฉันจะเรียนได้ดี	ชั่วโมงที่ 1	11 มีนาคม 2559 09.00 - 10.00 น.	ชั่วโมงที่ 1	11 มีนาคม 2559 13.00 - 14.00 น.
	ชั่วโมงที่ 2	10.30 - 11.30 น.	ชั่วโมงที่ 2	14.30 - 15.30 น.
เรื่อง เปลี่ยนเพื่อดีกว่าเดิม	ชั่วโมงที่ 1	12 มีนาคม 2559 13.00 - 14.00 น.	ชั่วโมงที่ 1	12 มีนาคม 2559 09.00 - 10.00 น.
	ชั่วโมงที่ 2	14.30 - 15.30 น.	ชั่วโมงที่ 2	10.30 - 11.30 น.
สรุปกิจกรรม และทำแบบวัดหลัง การทดลอง		15.30 เป็นต้นไป		11.30 เป็นต้นไป

3. ระยะเวลาทดสอบหลังการทดลอง

เมื่อนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมครบตามจำนวนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสิ้น จำนวน 8 แผน จึงประเมินด้วยแบบวัดอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื้อหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อประเมินพัฒนาการการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการทำแบบวัดอัตมโนทัศน์ และแรงจูงใจต่อเนื้อหา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามประเด็นที่สงสัย

3.2 ผู้วิจัยแจกแบบวัดอัตมโนทัศน์และแบบวัดแรงจูงใจต่อเนื้อหาให้กับนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง (Post-test)

3.3 เมื่อนักเรียนทำแบบวัดทั้ง 2 ฉบับเสร็จสิ้นพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงเก็บแบบวัดพร้อมทั้งตรวจสอบความเรียบร้อยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบวัดอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื้อหา (อ้างถึงในพรรณี ลีกิจวัฒน์, 2557)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	R	แทน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในข้อนั้น
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกคนในข้อนั้น
	N	แทน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คะแนนในข้อนั้น

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ของแบบวัดอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื้อหา โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา ของ Cronbach's alpha coefficient (อ้างถึงใน พรรณี ลีกิจวัฒน์, 2557)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum Si^2}{St^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อถือได้
	K	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum$	แทน	ผลรวม

S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (อ้างถึงใน พรรณี ลีกิจวัฒน์, 2557)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนในชุดข้อมูล

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.2 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

(อ้างถึงใน พรรณี ลีกิจวัฒน์, 2557)

$$SD = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum$ แทน ผลรวม

x แทน คะแนนแต่ละตัวในชุดข้อมูล

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในชุดข้อมูล

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

2.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนอัตโนมัตินวัตกรรมและแรงจูงใจต่อเนื่องก่อน

และหลังการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า (t-test for Dependent samples) แบบไม่เป็นอิสระจากกัน กรณีข้อมูลตัวอย่าง 2 กลุ่มมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน หรือไม่เป็นอิสระต่อกันและข้อมูล 2 ชุดที่วัดจากกลุ่มเดียวกัน 2 ครั้ง (Pretest-Posttest) (อ้างถึงใน พรรณี ลีกิจวัฒน์, 2557)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution

D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

N แทน จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน

$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

2.4 การหาค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม (Effect Size)

หรืออิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ และแรงจูงใจต่อเนื่องของผู้เรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (J.Cohen, 1965)

$$\text{Effect size } (d) = \frac{\bar{d}}{Sd}$$

d แทน ขนาดอิทธิพล

$\bar{d}$ แทน ค่าเฉลี่ยของความแตกต่าง

Sd แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความแตกต่าง

การแปลความหมายของขนาดอิทธิพล (Effect size) สามารถจำแนกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

.25 เท่ากับ อิทธิพลของตัวแปรต้นส่งผลต่อตัวแปรตามระดับน้อย

.50 เท่ากับ อิทธิพลของตัวแปรต้นส่งผลต่อตัวแปรตามระดับกลาง

1.0 เท่ากับ อิทธิพลของตัวแปรต้นส่งผลต่อตัวแปรตามระดับมาก

2.5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องของทั้ง 2

กลุ่มด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance: MANOVA) (Jame P. Stevens, 2002)

$$\text{สูตร } f = \frac{1 - A^{\frac{1}{s}}}{A^{\frac{1}{s}}} \left(\frac{ms - p^{\frac{k-1}{2}} + 1}{P(k-1)} \right)$$

$$A = \left| \frac{W}{T} \right| \quad A = \left| \frac{W}{T} \right|$$

$$m = n - 1 - (p - k)/2$$

$$s = \sqrt{\frac{p^2(k-1)^2 - 4}{p^2 + (k-1)^2 - 5}}$$

เมื่อ	f	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา $F - Distribution$
	N	แทน	จำนวนคน
	K	แทน	จำนวนกลุ่ม
	P	แทน	จำนวนตัวแปร
	W	แทน	determinant ของเมตริกซ์ของผลรวมของกำลังสอง และผลรวมของผลคูณภายใน
	T	แทน	determinant ของเมตริกซ์ของผลรวมของกำลังสอง และผลรวมของผลคูณทั้งหมด

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการเสริมสร้าง อัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ตามลำดับชั้น ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบอัตรโนทัศน์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด มนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ และหาขนาดอิทธิพลของการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่ออัตรโนทัศน์ (Effect Size)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อเนื้อ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ และหาขนาดอิทธิพลของการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจต่อเนื้อ (Effect Size)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ค่าที่เพิ่มขึ้น (Gained Score) ของอัตรโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื้อ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล

n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ค่าที่เพิ่มขึ้น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
Effect Size	แทน	ขนาดอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
กลุ่มทดลอง	แทน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
กลุ่มควบคุม	แทน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=30)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	10	33.30	10	33.30
หญิง	20	66.70	20	66.70
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				
2.00-2.50	7	23.30	8	26.70
2.51-2.99	14	46.70	12	40.00
3.00-3.50	6	20.00	8	26.70
3.50-4.00	3	10.00	2	6.70
รวม	30	100	30	100

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน แสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 66.70 และเพศชาย คิดเป็น ร้อยละ 33.30 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มทดลองนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ 2.00-2.50 คิดเป็น ร้อยละ 23.30 ระดับ 2.51-2.99 คิดเป็น ร้อยละ 46.70 ระดับ 3.00-3.50 คิดเป็นร้อยละ 20.00 และระดับ 3.50-4.00 คิดเป็น ร้อยละ 10.00 ส่วนกลุ่มควบคุมนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ 2.00-2.50 คิดเป็น ร้อยละ 26.70 ระดับ 2.51-2.99 คิดเป็น ร้อยละ 40.00 ระดับ 3.00-3.50 คิดเป็น ร้อยละ 26.70 และระดับ 3.50-4.00 คิดเป็น ร้อยละ 6.70

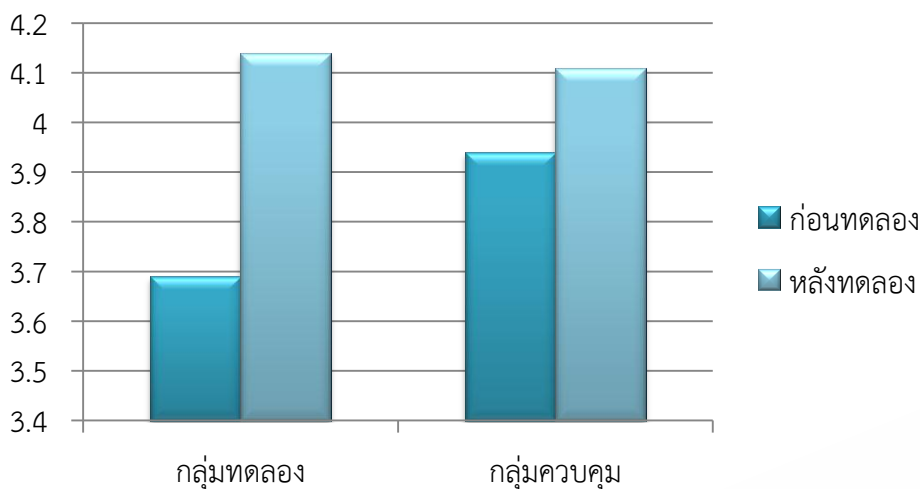
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบอัตรานักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด
มนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ และหาขนาดอิทธิพลของการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่ออัตรานักเรียน (Effect Size)

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบอัตรานักเรียน ด้านการเรียน ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และหาขนาดอิทธิพลของการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ที่ส่งผลต่ออัตรานักเรียน (Effect Size)

กลุ่ม	n	อัตรานักเรียน ด้านการเรียน								Effect Size
		ก่อน		หลัง		Paired Differences				
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig (2-tailed)	
กลุ่มทดลอง	30	3.69	.43	4.14	.53	.45	.47	5.24	.00**	.93
กลุ่มควบคุม	30	3.94	.47	4.11	.54	.18	.50	1.92	.06	.34

** $p \leq .01$

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์อัตรานักเรียนด้านการเรียน ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คะแนนอัตรานักเรียนด้านการเรียน หลังการทดลอง
ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.14 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.69 ซึ่งอัตรานักเรียนด้านการเรียนหลังการ
ทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ขนาด
อิทธิพลของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีอิทธิพลต่ออัตรานักเรียน
ด้านการเรียน เท่ากับ .93 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติหลังการ
ทดลอง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.11 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.94 ซึ่งอัตรานักเรียน
ด้านการเรียนสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ และผลการวิเคราะห์ขนาด
อิทธิพลของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติที่มีต่ออัตรานักเรียนด้านการเรียน เท่ากับ .34 ซึ่งจัดอยู่
ในระดับปานกลาง (J.Cohen, 1965)

ภาพประกอบ 6 แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยอัตมโนทัศน์ด้านการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีปกติ

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ด้านสังคม ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และขนาดอิทธิพลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ (Effect Size)

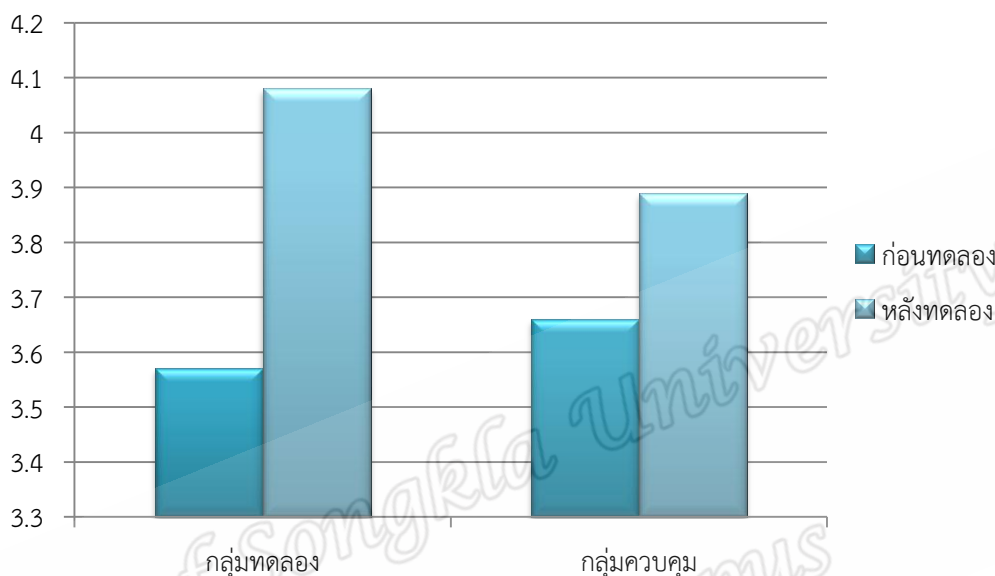
กลุ่ม	n	อัตมโนทัศน์ ด้านสังคม								Effect Size
		ก่อน		หลัง		Paired Differences				
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig (2-tailed)	
กลุ่มทดลอง	30	3.57	.62	4.08	.63	.51	.62	4.50	.00**	.82
กลุ่มควบคุม	30	3.66	.52	3.89	.61	.22	.48	2.53	.01**	.40

** $p \leq .01$

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์อัตมโนทัศน์ด้านสังคม ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คะแนนอัตมโนทัศน์ด้านสังคมหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.57 ซึ่งอัตมโนทัศน์ด้านสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ด้านการเรียน เท่ากับ .82 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีปกติหลังการ

ทดลอง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.89 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.66 ซึ่งอัตรานอกทัศน์ ด้านสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการ วิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติที่มีต่ออัตรานอกทัศน์ด้านสังคม เท่ากับ .40 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง (J.Cohen, 1965)

ภาพประกอบ 7 แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยอัตรานอกทัศน์ด้านสังคมของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีปกติ

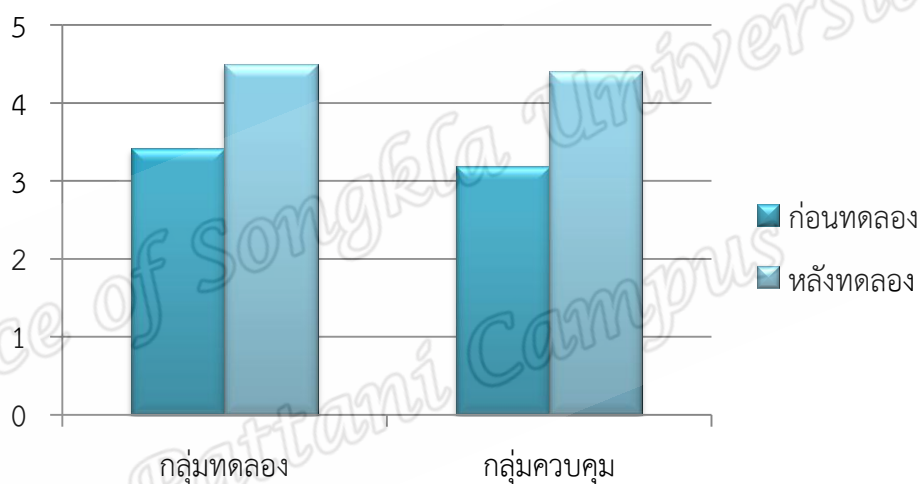
ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบอัตรานอกทัศน์ด้านอารมณ์ ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และขนาดอิทธิพลของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ส่งผลต่ออัตรานอกทัศน์ (Effect Size)

กลุ่ม	n	อัตรานอกทัศน์ ด้านอารมณ์								
		ก่อน		หลัง		Paired Differences				Effect Size
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig (2-tailed)	
กลุ่มทดลอง	30	3.41	.63	4.49	.40	.08	.67	8.84	.00**	2.05
กลุ่มควบคุม	30	3.19	.48	3.88	.72	.69	.59	6.39	.00**	1.13

** $p \leq .01$

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์อัตรานอกทัศน์ด้านอารมณ์ ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คะแนนอัตรานอกทัศน์ด้านอารมณ์หลังการทดลอง

ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.41 ซึ่งอัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์ เท่ากับ 2.05 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.88 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.19 ซึ่งอัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 และผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติที่มีต่ออัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์ เท่ากับ 1.13 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก (J.Cohen, 1965)

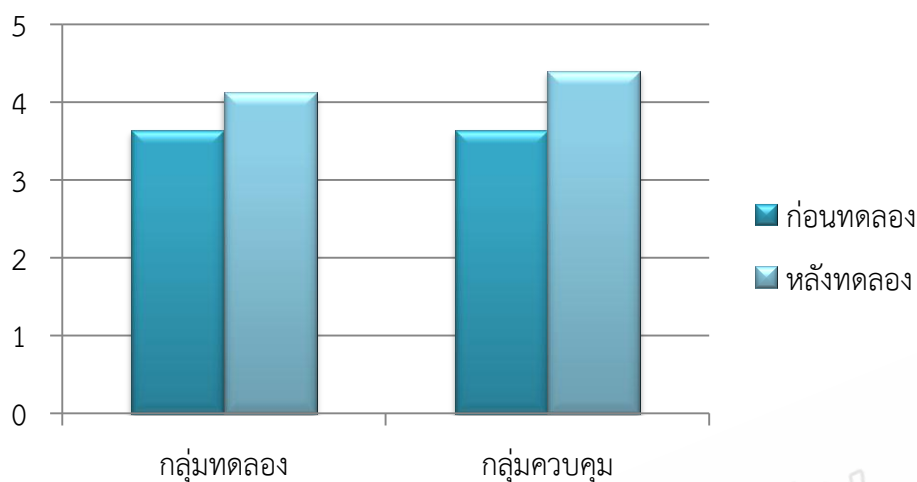
ภาพประกอบ 8 แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยอัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบอ้อมโนทัศน์ ด้านกายภาพ ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และขนาดอิทธิพลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่ออ้อมโนทัศน์ (Effect Size)

กลุ่ม	n	อ้อมโนทัศน์ ด้านกายภาพ								Effect Size
		ก่อน		หลัง		Paired Differences				
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig (2-tailed)	
กลุ่มทดลอง	30	3.64	.50	4.13	.58	.50	.66	4.10	.00**	.90
กลุ่มควบคุม	30	3.64	.82	3.83	.62	.19	.89	1.16	.25	.25

** $p \leq .01$

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์อ้อมโนทัศน์ด้านกายภาพ ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คะแนนอ้อมโนทัศน์ด้านกายภาพหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.13 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.64 ซึ่งอ้อมโนทัศน์ด้านกายภาพหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีอิทธิพลต่ออ้อมโนทัศน์ด้านอารมณ์ เท่ากับ .90 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ซึ่งอ้อมโนทัศน์ด้านอารมณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติที่มีต่ออ้อมโนทัศน์ด้านการเรียน เท่ากับ .25 ซึ่งจัดอยู่ในระดับน้อย (J.Cohen, 1965)

ภาพประกอบ 9 แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยอัตมโนทัศน์ด้านกายภาพของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีปกติ

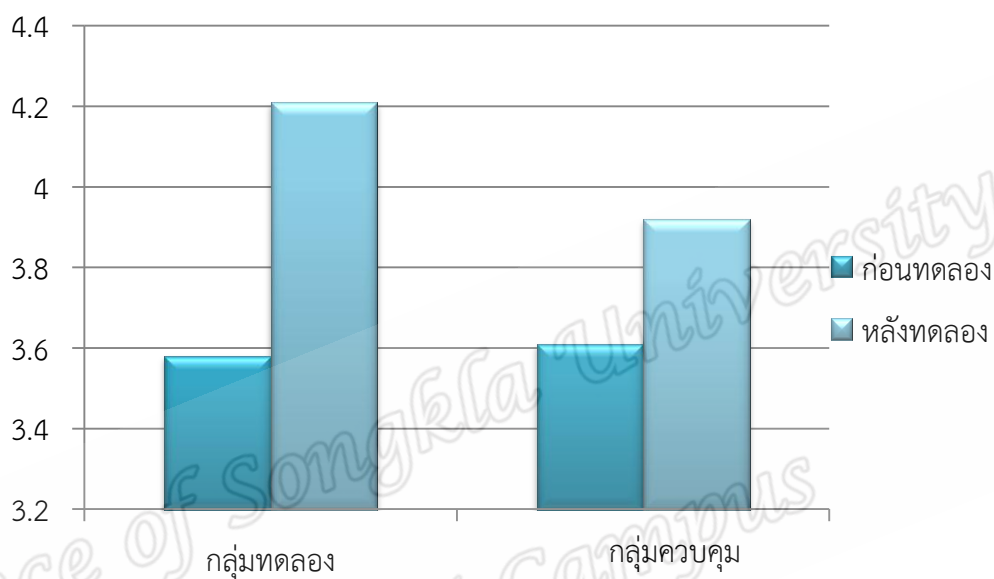
ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์โดยภาพรวม ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และขนาดอิทธิพลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ (Effect Size)

กลุ่ม	n	อัตมโนทัศน์ โดยภาพรวม								
		ก่อน		หลัง		Paired Differences				Effect Size
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig (2-tailed)	
กลุ่มทดลอง	30	3.58	.40	4.21	.49	.63	.47	7.32	.00**	1.34
กลุ่มควบคุม	30	3.61	.42	3.92	.55	.32	.47	3.74	.00**	.68

**p<.01

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์อัตมโนทัศน์โดยภาพรวม ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คะแนนอัตมโนทัศน์โดยภาพรวมหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.21 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ซึ่งอัตมโนทัศน์โดยภาพรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีอิทธิพล

ต่ออัตมโนทัศน์โดยภาพรวมเท่ากับ 1.34 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปฏิบัติ หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.61 ซึ่งอัตมโนทัศน์โดยภาพรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 และผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพล ของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปฏิบัติที่มีต่ออัตมโนทัศน์โดยภาพรวม เท่ากับ .68 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง(J.Cohen, 1965)

ภาพประกอบ 10 แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยอัตมโนทัศน์ โดยภาพรวมของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปฏิบัติ

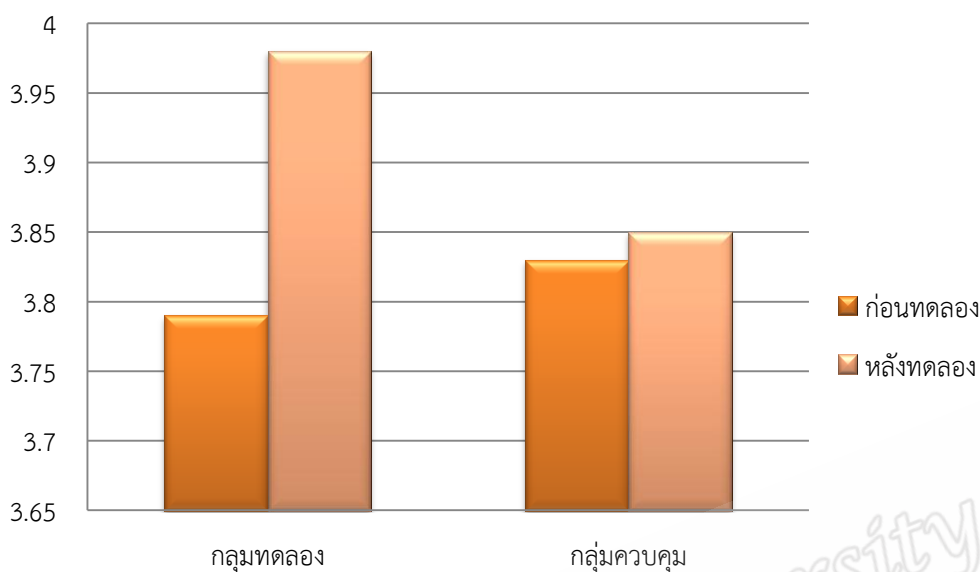
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อเนื่อง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ และหาขนาดอิทธิพลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง (Effect Size)

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อเนื่อง การผูกมัดทางวาจา ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และขนาดอิทธิพลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง (Effect Size)

กลุ่ม	n	แรงจูงใจต่อเนื่อง การผูกมัดทางวาจา								Effect Size
		ก่อน		หลัง		Paired Differences				
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig (2-tailed)	
กลุ่มทดลอง	30	3.79	.58	3.98	.56	.19	.50	2.04	.05	.33
กลุ่มควบคุม	30	3.83	.58	3.85	.52	.01	.52	.15	.88	.03

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจต่อเนื่อง การผูกมัดทางวาจา ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คะแนนแรงจูงใจต่อเนื่อง การผูกมัดทางวาจา หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.98 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.79 ซึ่งแรงจูงใจต่อเนื่อง การผูกมัดทางวาจาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพล ของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง การผูกมัดทางวาจาเท่ากับ .33 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ซึ่งแรงจูงใจต่อเนื่อง การผูกมัดทางวาจาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติที่มีต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง การผูกมัดทางวาจา เท่ากับ .03 ซึ่งถือว่าไม่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง การผูกมัดทางวาจา (J.Cohen, 1965)

ภาพประกอบ 11 แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยแรงจูงใจต่อการเรียน การผูกมัดทางวาจาของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ

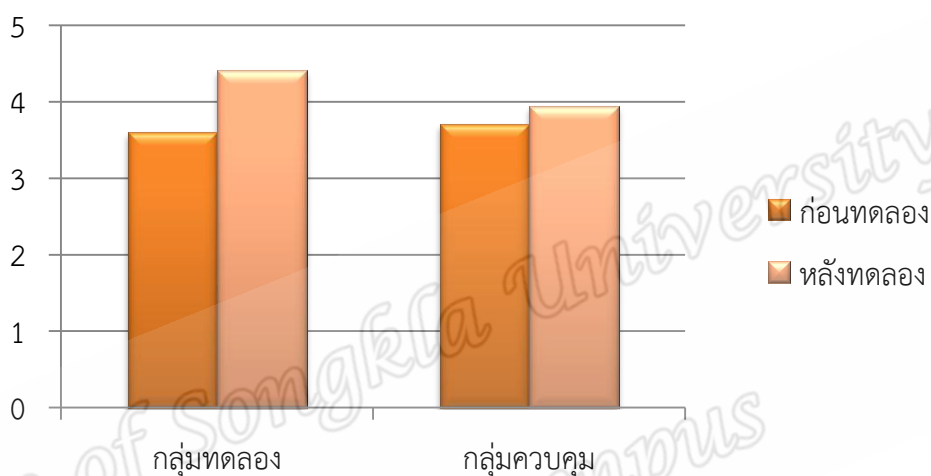
ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อการเรียน การสำรวจแนวโน้มการกระทำของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และขนาดอิทธิพลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจต่อการเรียน (Effect Size)

กลุ่ม	n	แรงจูงใจต่อการเรียน การสำรวจแนวโน้มการกระทำ								Effect Size
		ก่อน		หลัง		Paired Differences				
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig (2-tailed)	
กลุ่มทดลอง	30	3.60	.54	4.41	.41	.81	.51	8.68	.00**	1.69
กลุ่มควบคุม	30	3.70	.50	3.94	.47	.23	.57	2.24	.03*	.49

** $p \leq .01$, * $p \leq .05$

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจต่อการเรียน การสำรวจแนวโน้มการกระทำ ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คะแนนแรงจูงใจต่อการเรียน การสำรวจแนวโน้มการกระทำหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.41 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.60 ซึ่งแรงจูงใจต่อการเรียน การสำรวจแนวโน้มการกระทำหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง การสำรวจแนวโน้มการกระทำ เท่ากับ 1.69 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ซึ่งแรงจูงใจต่อเนื่องการสำรวจแนวโน้มการกระทำ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติที่มีต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง การสำรวจแนวโน้มการกระทำ เท่ากับ .49 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย (J.Cohen, 1965)

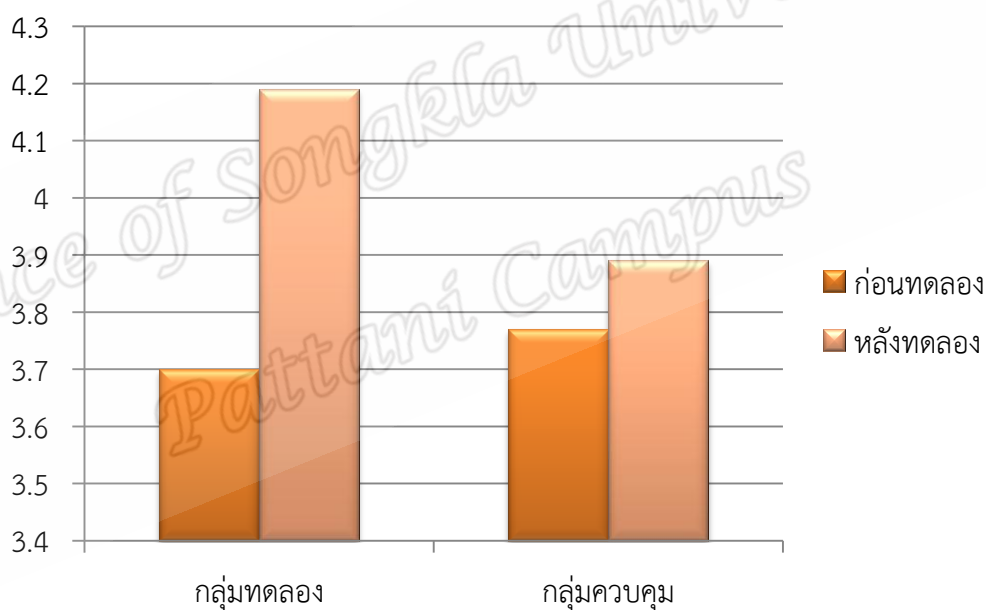
ภาพประกอบ 12 แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยแรงจูงใจต่อเนื่อง การสำรวจแนวโน้มการกระทำ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อเนื่องโดยภาพรวม ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และขนาดอิทธิพลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง (Effect Size)

กลุ่ม	n	แรงจูงใจต่อเนื่องโดยภาพรวม								Effect Size
		ก่อน		หลัง		Paired Differences				
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig (2-tailed)	
กลุ่มทดลอง	30	3.70	.49	4.19	.39	.50	.35	7.90	.00**	1.42
กลุ่มควบคุม	30	3.77	.47	3.89	.46	.12	.46	1.41	.17	.26

** $p \leq .01$

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจต่อเนื่องโดยภาพรวม ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คะแนนแรงจูงใจต่อเนื่องโดยภาพรวม หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.19 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.70 ซึ่งแรงจูงใจต่อเนื่องโดยภาพรวม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง โดยภาพรวม เท่ากับ 1.42 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ซึ่งสูงกว่าก่อนการทดลองที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ซึ่งแรงจูงใจต่อเนื่อง โดยภาพรวม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพล ของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติที่มีต่อแรงจูงใจต่อเนื่อง โดยภาพรวม เท่ากับ .26 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย (J.Cohen, 1965)

ภาพประกอบ 13 แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยแรงจูงใจต่อเนื่องโดยภาพรวม ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติ

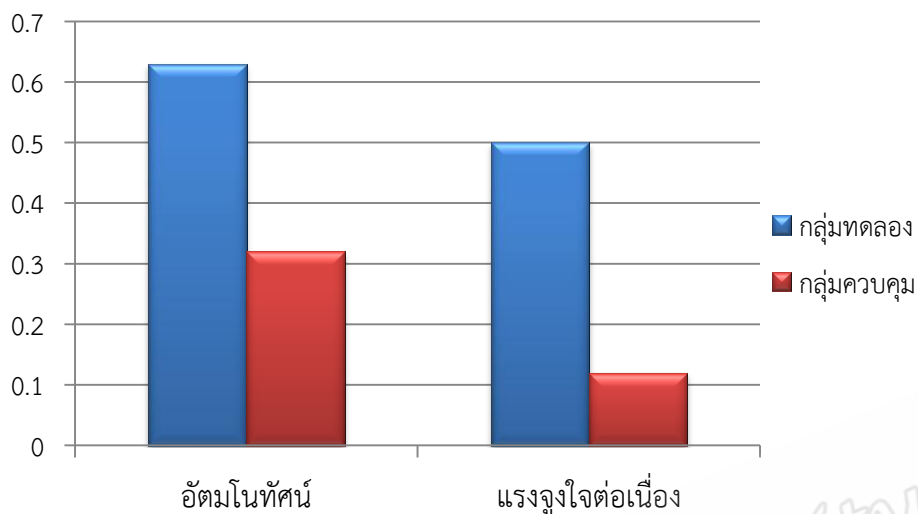
**ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น (Gained Score) ของอัตมโนทัศน์
และแรงจูงใจต่อเนื่องระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม**

การทดสอบค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น (Gained Score หรือ D) ระหว่างอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สามารถนำเสนอ ดังนี้

ตาราง 16 ทดสอบค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นระหว่างอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	อัตมโนทัศน์		แรงจูงใจต่อเนื่อง	
	D	S.D.	D	S.D.
กลุ่มทดลอง	.63	.47	.50	.35
กลุ่มควบคุม	.32	.47	.12	.46

จากตาราง 16 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น (Gained Score) อัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่า อัตมโนทัศน์ของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ .63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .47 ส่วนอัตมโนทัศน์ของกลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ .32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .47 และแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น แรงจูงใจต่อเนื่องของกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .35 และแรงจูงใจต่อเนื่องของกลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ .12 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .46

ภาพประกอบ 14 แผนภูมิแท่งแสดงค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นของอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีปกติ

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องของค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น (Gained Score) ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีปกติ

S.O.V.	D.V.	SS	df	MS	F	Sig
Corrected Model	อัตมโนทัศน์	1.482(a)	1	1.482	6.670	.012
	แรงจูงใจต่อเนื่อง	2.096(b)	1	2.096	12.509	.001
Intercept	อัตมโนทัศน์	13.674	1	13.674	61.559	.000
	แรงจูงใจต่อเนื่อง	5.793	1	5.793	34.570	.000
GROUP	อัตมโนทัศน์	1.482	1	1.482	6.670	.012
	แรงจูงใจต่อเนื่อง	2.096	1	2.096	12.509	.001
Error	อัตมโนทัศน์	12.883	58	.222		
	แรงจูงใจต่อเนื่อง	9.719	58	.168		
Total	อัตมโนทัศน์	28.038	60			
	แรงจูงใจต่อเนื่อง	17.607	60			
Corrected Total	อัตมโนทัศน์	14.365	59			
	แรงจูงใจต่อเนื่อง	11.815	59			

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์อัตราสัมฤทธิ์ผลหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติมีอัตราสัมฤทธิ์ผลที่เพิ่มขึ้นแตกต่างกัน โดยมีค่านัยสำคัญเท่ากับ .01 ส่วนแรงจูงใจต่อเนื้อหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีปกติมีแรงจูงใจต่อเนื้อที่เพิ่มขึ้นแตกต่างกัน โดยมีค่านัยสำคัญเท่ากับ .00

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ในการเสริมสร้างอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่องสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ในการเสริมสร้างอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
4. เพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ในการเสริมสร้างแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มีแรงจูงใจต่อเนื่องแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2558 ประกอบด้วย 17 โรงเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,743 คน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการวิจัยได้ออกแบบการทดลองแบบสองกลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) ผู้วิจัยจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 ห้องเรียน โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดปัตตานี โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

ขั้นที่ 2 เขียนรายชื่อโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดปัตตานี จำนวน 17 โรงเรียน และสุ่มประชากรโดยการจับสลากมา 1 โรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มโรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี ในการเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ขั้นที่ 3 สุ่มห้องเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มจากขั้นที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียนโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้มีความเป็นเอกพันธ์กัน (Homogeneity) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนห้องที่อยู่ภายในเกณฑ์ปกติ จากทั้งหมด 11 ห้องเรียน นั่นคือ ตัดห้องนักเรียนเก่ง จำนวน 4 ห้องแรก และตัดห้องนักเรียนอ่อน 3 ห้องหลังออก จึงได้ห้องเรียนทั้งหมด 4 ห้องเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ขั้นที่ 4 สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ห้องเรียนทั้ง 4 ห้องจากขั้นที่ 3 ในการคัดเลือกนักเรียน 2 ห้องเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยนักเรียนกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม มีจำนวนกลุ่มละ 30 คน รวมทั้งหมด 60 คน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ กลุ่มทดลอง (Experiment group) ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ กลุ่มควบคุม (Control group) ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ

แบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบการวิจัยโดยการทดสอบก่อนและหลังโดยมีกลุ่มควบคุม (Pretest-Posttest Control group Design) ได้แสดงแบบแผนการวิจัย

ตาราง 17 แสดงแบบแผนการวิจัย (Pretest-Posttest Control group Design)

การสุ่ม	กลุ่มตัวอย่าง	การทดสอบก่อนทดลอง	ดำเนินการวิจัย	การทดสอบหลังทดลอง
R	E	Y1,P1	X1	Y2,P2
R	C	Y1,P1	X2	Y2,P2

ดัดแปลงจาก : Tuckman, 1999

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ จำนวน 8 แผน ใช้เวลาจัดกิจกรรม 16 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง
2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ จำนวน 8 แผน ตามคู่มือแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ใช้เวลาสอน ใช้เวลาจัดกิจกรรม 16 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง
3. แบบวัดอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) โดยวัดองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ 2 องค์ประกอบ คือ อัตมโนทัศน์เชิงวิชาการ (Academic Self-Concept) และอัตมโนทัศน์ที่ไม่เป็นเชิงวิชาการ (Nonacademic Self-Concept) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 5 ระดับในการเลือกตอบ จำนวน 28 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .87
4. แบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation) โดยวัดองค์ประกอบการผูกมัดทางวาจา และการสำรวจแนวโน้มของการกระทำ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) 5 ระดับในการเลือกตอบ จำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .72

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการทดลองเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมแนะแนว ในการร่วมแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นในการดำเนินการ เพื่อเป็นข้อมูลหรือแนวทางทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคหรือประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

1.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ในการจัดกิจกรรม และระยะเวลา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น ก่อนนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้จริง

1.3 จัดทำแบบวัดอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่อง (Pre-test) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

2. ระยะดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คาบละ 1 ชั่วโมง จำนวน 16 คาบ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การวัดการประเมินผล โดยดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งวัน เวลาที่กำหนดไว้ แสดงดังตารางที่ 6 ข้างต้น

3. ระยะการทดสอบหลังการทดลอง

เมื่อนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมครบตามจำนวนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสิ้น จำนวน 8 แผน จึงประเมินด้วยแบบวัดอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื้อหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อประเมินพัฒนาการการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และการทำแบบวัดอัตมโนทัศน์ และแรงจูงใจต่อเนื้อหาพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามประเด็นที่สงสัย

3.2 ผู้วิจัยแจกแบบวัดอัตมโนทัศน์และแบบวัดแรงจูงใจต่อเนื้อหาให้กับนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง (Post-test)

3.3 เมื่อนักเรียนทำแบบวัดทั้ง 2 ฉบับเสร็จสิ้นพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงเก็บแบบวัดพร้อมทั้งตรวจสอบความเรียบร้อยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานจากการทดลอง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื้อหา

2. การวิเคราะห์ความแตกต่างอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื้อหาก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่า (t-test for Dependent samples) และหาขนาดอิทธิพลของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม (Effect Size) หรืออิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ และการจัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ และแรงจูงใจต่อเนื้อหาของผู้เรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณของค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น (Gained Score) ของอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื้อหาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance: MANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยม แนวใหม่มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยม แนวใหม่มีแรงจูงใจต่อเนื่องแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ กับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีรูปแบบในการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนรอบด้านในทุกมิติการเรียนรู้ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งวิธีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยวิธีการทางบวกหล่อหลอมให้ผู้เรียนมีจิตใจที่อ่อนโยน และเปิดกว้างพร้อมที่จะเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ศักยภาพของตนเอง หากว่าผู้เรียนเกิดการรับรู้ศักยภาพของตนเองแล้วย่อมส่งผลสู่การมีทัศนคติที่ดีของการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ซึ่งสามารถตอบโจทย์เจตนารมณ์ของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ได้เป็นอย่างดีผ่านกระบวนการทางบวก โดยการเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดภาพพจน์ที่ดีต่อตนเอง จึงเป็นเหตุให้นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีอัตมโนทัศน์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติ แต่สิ่งหนึ่งที่จะละเลยมิได้ คือ ช่วงวัยของผู้เรียนที่จะมีผลต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะหากวิธีการหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะหรือช่วงวัยของผู้เรียนแล้วประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนย่อมไม่เกิดผลดีกับผู้เรียน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กิจกรรมแนะแนวเป็นสื่อหรือช่องทางในการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับวิธีการตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ที่ดีต่อตนเอง เป็นจุดเริ่มต้นที่จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับรู้ความสามารถของตนเองและบุคคลรอบข้างทางตรงผ่านประสบการณ์ที่ตนเผชิญ ซึ่งผู้เรียนในกลุ่มวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่ประสบกับการ

เปลี่ยนแปลงในชีวิตพร้อมๆกันรอบด้านทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย (Somatic Development) โดยที่การเปลี่ยนแปลงของร่างกายมีผลเกี่ยวโยงกับความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Concerns) ที่วัยรุ่นต้องการสร้างความเป็นตัวของตัวเอง (Self-Identity) ถือว่าเป็นเรื่องเด่นที่สุดในช่วงวัยดังกล่าว (นุชลี อุภักย์, 2555) เหตุนี้กิจกรรมแนะแนวจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับผู้เรียนในกลุ่มวัยรุ่น เพื่อทำความเข้าใจ และเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ Erikson (1950) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นช่วงเวลาวิกฤติของการแสดงความเป็นตัวของตัวเองให้ปรากฏในสังคมและความรู้สึกของตนเอง เช่นเดียวกับ Lewin (1948) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยสุดขีด (Marginal Person) ปัญหาของวัยรุ่นเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงร่างกาย และจิตใจเป็นหลัก ซึ่งมีส่วนมาจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมต่างๆในวัยรุ่น นอกจากนี้ นุชลี อุภักย์ (2555) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีลักษณะหลายอย่างที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และมีความซับซ้อน เพราะฉะนั้นในการจัดการเรียนการสอนผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น จึงควรทำความเข้าใจเป็นพิเศษ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม หรือสอนด้วยจิตเมตตา กล่าวคือ การพูดกับผู้เรียนด้วยคำพูดที่ไพเราะ ให้กำลังใจ ปฏิบัติเสมือนลูกหลาน เพื่อให้บรรยากาศการเรียนการสอนผ่อนคลาย มีความเป็นกันเอง (วัฒนา สุนทรธัย, 2556) ในที่นี้ผู้วิจัยได้เลือกการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระที่สอดคล้องกับช่วงวัยดังกล่าว เช่น พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่น การจัดการกับอารมณ์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในช่วงวัยรุ่นโดยตรง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดภาพพจน์ที่ดีต่อตนเองผ่านวิธีการทางบวก นำไปสู่การตระหนักรู้ศักยภาพที่แท้จริงของตนเองด้วยกระบวนการหล่อหลอมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในด้านต่างๆทั้งการรับรู้อัตมโนทัศน์เชิงวิชาการ (Academic Self-Concept) หรือ อัตมโนทัศน์ด้านการเรียนของตนเอง ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนที่รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีอัตมโนทัศน์ด้านการเรียนที่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการสอดแทรกกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจ ทบทวน และวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ในการเรียน ผนวกกับการนำเสนอเสียงดนตรี นิทาน เกม และสมาธิมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงมีผลให้ผู้เรียนมีจิตใจแน่วแน่ มองเห็นความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งรอบตัว โดยปราศจากอคติ และ ความรู้สึกทางลบนำไปสู่การรับรู้ตนเอง และดึงศักยภาพที่มีมาใช้ได้อย่างเต็มขีดความสามารถ Park (1980) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถทำนายอัตมโนทัศน์ได้ นั่นคือหากผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนย่อมมีอัตมโนทัศน์ด้านการเรียนสูงเช่นเดียวกัน ในขณะที่ Purkey (1978) พบว่า ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำหรือผู้เรียนที่ประสบความล้มเหลวเกี่ยวกับการคาดหวังทางการเรียนจะมีการประเมินตนเองในด้านลบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือการรับรู้ศักยภาพด้านการเรียนของผู้เรียน

นอกจากนี้การที่นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มี อัตมโนทัศน์ทางสังคม (Social Self-Concept) ที่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยวิธีปกติ อาจจะเป็นเพราะในขณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้วิจัยคาดหวังและพยายามมุ่งเน้นการทำ กิจกรรมกลุ่ม เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีในระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ทั้งนี้ แต่ละกิจกรรมเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำความรู้จักและเรียนรู้ซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม แผลขยายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนสมาชิกภายในชั้นเรียน นอกจากนี้การยิ้ม การใช้คำชม หรือ คำพูดด้านบวก การสัมผัสซึ่งกันมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการสร้างปฏิสัมพันธ์ กับบุคคลอื่นรอบข้าง (Social Self-Concept) ซึ่งผู้เรียนที่มีความรู้สึกดีต่อตนเอง มองว่าตนมีคุณค่า ย่อมเชื่อว่าบุคคลอื่นนั้นก็มีความค่าด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับคำกล่าวของ สุนทรพจน์ ดำรงพณิช (2550) ที่ว่าเด็กที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จะเป็นเด็กที่มีความมั่นใจในตนเอง ส่วนเด็กที่ไม่ได้ รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนย่อมรู้สึกว่าคุณค่าตนไม่เป็นที่ยอมรับและจะแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน รู้สึก น้อยเนื้อต่ำใจ มีอารมณ์หงุดหงิด และโมโหง่าย เปรียบเสมือนการไม่ได้รับเสริมแรงทางสังคม (Social Reinforcers) โดยที่ในการใช้การเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้ใช้ต้องแสดงออกด้วยความรู้สึก จริงใจ และจริงจังในการกระทำเหล่านั้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต, 2553) เช่นเดียวกันกับที่ Cooley (1902) กล่าวว่า การที่บุคคลจะเกิดการรับรู้ตนเองนั้น เกิดจากบุคคลรอบข้างด้วยเช่นกัน กล่าวคือ หากบุคคลรับรู้ว่าคุณค่ารอบข้างยอมรับ และเป็นมิตร บุคคลก็จะมองว่าตนเองมีคุณค่า เป็นที่ต้องการ ของบุคคลอื่นบุคคลก็จะเกิดความมั่นใจในการเข้าสังคมยิ่งขึ้นสอดคล้องกับ จิรุตต์ ภูเจริญ (2551) ที่ พบว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มมีผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยเป็น ผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบของการกระทำ ความรู้สึก และความคิด โดยมีการปรับตัวเข้าหากัน โดยใช้กิจกรรม เช่น เกม การแสดงบทบาทสมมติ เป็นสื่อใน การเสริมสร้างอัตมโนทัศน์ของนักเรียน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการส่งเสริมให้บุคคลเกิดการรับรู้ ศักยภาพของตนเองทางสังคม หรือมีอัตมโนทัศน์ทางสังคม (Social Self-Concept) จำเป็นอย่างยิ่งที่ ผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องจัดบรรยากาศ หรือสถานการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและ กันของผู้เรียน โดยสอดแทรกกิจกรรมกลุ่ม และการให้แรงเสริมทางสังคมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ รับรู้ความสามารถของตนเองในสังคม

ในขณะที่นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มี อัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์ (Emotional Self-Concept) สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยวิธีปกติ ทั้งนี้อาจจะเพราะการศึกษาตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ สามารถพัฒนาจิตใจที่ มั่นคงได้ (Mental Strength) กล่าวคือ ให้มีความสามารถในการควบคุมตนเอง เช่น อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำ สร้างบรรยากาศให้คลื่นสมองต่ำ ใช้กิจกรรมโยคะ อาสนะ ผิกสมาธิ ใช้สื่อ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงส่งผลโดยตรงให้ผู้เรียนรับรู้ศักยภาพของตนเองในการควบคุม

สถานการณ์ต่างๆ และการจัดการกับสภาวะอารมณ์ของตนเอง ซึ่งการทำกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันก็เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดอัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์ (Emotional Self-Concept) ด้วยเช่นกัน และเมื่อบุคคลสามารถรับรู้ศักยภาพของตนเองในด้านต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ก็จะมีภาพพจน์ที่ดีและส่งผลให้บุคคลรับรู้ศักยภาพของตนเองในลักษณะทั่วไปในการดำเนินชีวิต หรืออัตมโนทัศน์ทางกายภาพ (Physical Self-Concept) ที่ดีตามไปด้วยสอดคล้องกับ Bandura (1986) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลรับรู้ศักยภาพของตนเอง (Self-Efficacy) คือการที่บุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง และกระทำพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีแรงจูงใจต่อเนื่องแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ กับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีแรงจูงใจต่อเนื่องแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีการสอดแทรกกิจกรรมที่หลากหลายดังที่กล่าวข้างต้น และสาระการจัดกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับผู้เรียนโดยตรงจึงย่อมเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing motivation) ในการทำกิจกรรมดังกล่าว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจต่อเนื่องด้าน (การผูกมัดทางวาจา) ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ แสดงให้เห็นว่า มีแรงจูงใจต่อเนื่องการผูกมัดทางวาจา ไม่แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ อาจจะเป็นเนื่องจากความสัมพันธ์ของสมาชิกหรือกลุ่มเพื่อนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งบุคคลจะมีพฤติกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนจึงทำให้มีแรงจูงใจต่อเนื่องในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อนที่มีแนวทางการตอบคำถามถึงการเข้าร่วมกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน และอีกปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้เรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีแรงจูงใจต่อเนื่องการสำรวจแนวโน้มการกระทำ อาจจะเป็นเนื่องจากการได้จัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ ในที่นี้ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับขั้น กล่าวคือ

ขั้นนำ เป็นขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยการสร้างความสนใจก่อนการเข้าสู่บทเรียน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวในขั้นนำมุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในด้าน

การมีร่างกายที่แข็งแรง (Physical Fit) และมีจิตใจที่มั่นคง (Mental Strength) ผ่านกระบวนการต่างๆ

ชั้นสอน เป็นชั้นดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีภาพพจน์ต่อตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยการใช้คำพูดด้านบวก ทั้งการพูดกับตนเอง และจากผู้สอน และการให้ความรักเป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความอบอุ่น มีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ด้วยการสัมผัส พูดคุย ยิ้มแย้ม และการชมเชย เป็นต้น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวใช้หลักการและการมุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในด้านมีการพัฒนาจิตใจขั้นสูงสุด (Spiritual Elevation) และมีความรู้ทางวิชาการ (Academic Knowledge) ผ่านเนื้อหาสาระความรู้ในกระบวนการดังกล่าวข้างต้น

ขั้นสรุป ในขั้นนี้มุ่งเน้นส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ (Academic Knowledge) มีการสรุปสาระสำคัญหรือความคิดรวบยอดจากกิจกรรมการเรียนรู้ และได้พัฒนาจิตใจขั้นสูงสุด (Spiritual Elevation) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกที่มีต่อตนเองและเพื่อนสมาชิกผ่านกิจกรรม อันเป็นการผนวกรวมหลักการตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ในทุกขั้นของกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจต่อเนื่องของผู้เรียนให้เกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน และทำกิจกรรมต่างๆที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มีความสำคัญ และก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เรียนในการส่งเสริมอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื่อง ซึ่งเป็นจิตลักษณะอันพึงประสงค์ต่อการเรียนตลอดจนการดำรงชีวิตประจำวันในการเป็นบุคคลต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ในการเสริมสร้างอัตมโนทัศน์ และแรงจูงใจต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ดังนั้น ควรนำการจัดกิจกรรมดังกล่าวไปใช้เพื่อส่งเสริมอัตมโนทัศน์ของผู้เรียนในห้องเรียน

1.2 การวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่มีแรงจูงใจต่อเนื่องแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีปกติ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง แนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ อาจจะเป็นอีกรูปแบบการจัดการกิจกรรมที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้เรียน

1.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรส่งเสริมและให้ความสำคัญในเรื่องอัตมโนทัศน์ และแรงจูงใจต่อเนื่องในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ไปปรับใช้ ขยายผล กับนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ หรือวิชาอื่นๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีประโยชน์ และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาผลการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ ที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่นๆ เช่น เจตคติ เชาวน์อารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นต้น

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บรรณานุกรม

- กัลญัญ เพชรภรณ์. (2555). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาอัตมโนทัศน์หลายมิติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดสมุทรปราการตามแนวคิดของแบรคเคน. ทุนอุดหนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ. (2542). การจัดกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสต์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกียรติกดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). การคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2531). นีโอฮิวแมนนิสต์ ทางเลือกสุดท้ายของคนรุ่นใหม่. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- _____ . (2532). สอนให้เป็นอัจฉริยะตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- _____ . (2535). นีโอฮิวแมนนิส เราทั้งผองคือพี่น้องกัน. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- _____ . (2540). แนวการจัดและสื่อการเรียนการสอนก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ครุสภาลาดพร้าว
- _____ . (2542). จิตวิทยานีโอฮิวแมนนิสและคลื่นสมองของมนุษย์. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- _____ . (2550). เท่าทันทุนนิยม. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- _____ และคณะ. (2557). การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: วิญญูชน
- จิรุตต์ ภูเจริญ. (2551). ความสัมพันธ์ของพัฒนาการระหว่าง การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และอัตมโนทัศน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสกลนคร : การประยุกต์ใช้โมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝง. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฬารัตน์ ป้อมเสมา. (2549). การใช้กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ชูลีรัตน์ สมร่าง. (2553). *การพัฒนาการทางด้านร่างกายและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีไทยตามแนวคิด นีโอฮิวแมนนิส*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- จิตติยา อัลอิตรีสี. (2552). *ตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน*. *วารสารวิชาการ*, 12(3), 81-86.
- ชนาธิป ศิริปัญญาวงศ์. (2550). *การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ทางการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อส่งเสริมสุขภาวะทางจิตโดยใช้หลักการนีโอฮิวแมนนิสและสัญญาแห่งการเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพัชร์ สล้างสิงห์. (2555). *การพัฒนาโมเดลการจัดลำดับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ วิชาการ อัตมโนทัศน์ไม่ใช่วิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นันทนัช นรภักดิ์สุนทร. (2556). *ผลของการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 8(1), 111-124.
- นุชลี อุปภัย. (2555). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2541). *ปฏิรูปการศึกษา ยกเครื่องทางปัญญา ทางรอดจากความหายนะ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สกลุขดีวงศ์.
- พรรณี ช. เจนจิต. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อแกรมมี.
- พรรณี ลีกิจวัฒน์. (2557). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พระธรรมปิฎก. (2538). *วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ภรณี คุรุรัตน์. (2540). *พัฒนาการของเด็กในวัย 3-6 ปี เอกสารประกอบการอบรมครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา*. (น. 18-21). กรุงเทพฯ: สำนักงานการประถมศึกษา.
- ภรณี ศิริวิศาลสุวรรณ. (2555). *ผลของการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 7(1), 1473-1487.

- มีทนา มูนาเหนือ. (2555). การตรวจสอบโมเดลการวัดอัตมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 3. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัชณี อมาตยกุล. (2552). การประยุกต์ใช้แนวคิดนีโอฮิวแมนนิสในการบริหารโรงเรียน :
กรณีศึกษา โรงเรียนอมาตยกุล. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ 2530. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ราชัน เหล่ารักผล. (2540). การใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอัตมโนทัศน์นักเรียนชั้นประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2542). การจัดประสบการณ์เพื่อสร้างทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย เอกสารการ
สอนชุดเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัย หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุจิพัชญ์ อรุวิพัฒนานนท์. (2553). ความสัมพันธ์ของพัฒนาการระหว่าง การให้เหตุผลทาง
คณิตศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และอัตมโนทัศน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย จังหวัดสกลนคร : การประยุกต์ใช้โมเดลโค้งพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝง.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณ ขุนศรี. (2552). การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์.
วารสารวิชาการ, 12(3), 60-66.
- วรรณวิมล ออกนิษฐ์. (2546). ผลของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแนวคิด
นีโอฮิวแมนนิสที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัฒนา สุนทรธัย. (2556). ผลจากครูสอนศิษย์ด้วยจิตเมตตา. วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 24(3), 1-10.
- วิรวรรณ ศรีกุลสถานกุล. (2537). ผลของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสที่มีต่อความ
เชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไล องค์กรันต์คุณ. (2532). การวิเคราะห์แนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อพัฒนามนุษย์. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิไลวรรณ แจ่มจิราศัย. (2549). การศึกษาผลการจัดกิจกรรมตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสที่มีต่อความ
เชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา :
กรณีศึกษา โรงเรียนวัดหนึ่ง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2554). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เขา รู้เรา). พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ:
หมอชาวบ้าน.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ เจริญศรี. (2543). ผลการสอนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของ
นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษานอกระบบโรงเรียน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สวิตตา ทองเย็น. (2554). การศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่อง
ทางการได้ยินโดยใช้วิธีการสอนแบบสองภาษาร่วมกับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิด
นีโอฮิวแมนนิส. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559).
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2549-2559).
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สิริมา ภูณโณนนตพงษ์. (2547). รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการ
ประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุธีรา นิมนต์วัฒน์. (2553). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิด
นีโอฮิวแมนนิส และการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่า
อุปสรรคของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษานอกระบบโรงเรียน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทรพจน์ ดำรงพานิช. (2550). โมเดลการจัดลำดับความล้มพันธ์เชิงสาเหตุของอัทมโนทัศน์
วิชาการอัทมโนทัศน์ไม่ใช่วิชาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน : การวิเคราะห์กลุ่มพหุ.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2556). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวรรณา อินอิ้ว. (2541). *ผลการฝึกอาสนะและสมาธิตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสต์ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวรรณณี แสงวงศ์. (2546). *การพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาแรงจูงใจต่อเนื้อเรื่องสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี สาลิกานนท์. (2553). *ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสต์ที่มีต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาชีวิตของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภาพร สิงหราช. (2552). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานของครูด้วยแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสต์เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอื้ออารี ศรีคุ้มเหนือ. (2553). *การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสต์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Anthony R. Artino, Jr. (2008). Understanding Satisfaction and Continuing Motivation in an Online Course: An Extension of Social Cognitive, Control-Value Theory. *American Educational Research Association*, 2011(14), 1-11.
- Burnett, P. C. (2003). The Impact of Teacher Feedback on Student Self-Talk and Self-Concept in Reading and Mathematics. *Journal of Classroom Interaction*, 38, 11-16.
- Burns, R. B. (1979). *The Self-Concept: Theory, Measurement, Development, and Behavior*. Singapore: Longman.
- Cooley (1902). *The Decrease of Rural Population in the Southern Peninsula of Michigan*, Publications of the Michigan Political Science Association.4, 28-37.
- Erikson, E.H. (1950). *Childhood and Society*. New York: Norton.
- Fitts, W.H. (1965). *Manual For Tennessee Self-Concept Scale*. Nashville: Counselor Recording and Test.

- Fitts, W.H. (1971). *The Self Concept and Self Actualization*. Nashville, Tennessee: Counselor Recording and Tests.
- Harter, S. (1999). *The Construction of the Self: A Developmental Perspective*. New York: Guilford Press.
- Hofstein, A., Ben-Zvi, R., Samuel, D., & Tamir, P. (1977). Attitudes of Israeli High-school Students toward Chemistry and Physics: A Comparative Study. *Science Education*, 61(2), 259–268.
- Hofstein, A. & Kempa, R. F. (1985). Motivating Strategies in Science Education: Attempt at an analysis. *European Journal of Science Education*, 7(3), 221–229.
- Jame P.Stevens. (2002). *Applied Multivariate Statistics for the Social Sciences*. Lawrence Erlbaum Associates New Jersey: Mahwah.
- J.Cohen. (1965). Some Statistical Issue in Psychological Research .In B.B. Wolman (Ed). *Handbook of Clinical Psychology*, New York: McGraw-Hill, pp.95-121.
- Jersild, A. T. (1968). *The Psychology of Adolescence*. (2ed). New York: The Macmillan.
- Juta Tammachart & Monton Pholboon. (2014). Continuing Motivation in Distance Learning for Education and Improve Students in Unrest Area of Southernmost Provinces, Thailand. *International Symposium on Business and Social Sciences*. July 2014 Sapporo Japan.
- Kinzie., M.B. (1991). Requirement and Benefits of Effective Interactive Instruction: Learner Control, Self-Regulation, and Continuing Motivation. *Educational Technology Research and Development*, 1991 (38), 5-21.
- Lewin, K. (1948). *Resolving Social Conflict*. New York: Haper.
- Lewy, L. H. (1970). *Conception of Personality : Theories and Research*. PA: Random House.
- Lyon,M.A. (1993). Academic Self-Concept and its Relationship to Achievement in a Sample of Junior High School Students. *Educational and Psychological Measurement*, 53, 201-211.
- Marsh, H. W. (2003). *A Reciprocal Effect Model of the Causal Ordering of Academic Self-Concept and Achievement*. Retrieved July, 2006, from <http://www.aare.edu.au/03pap/mar03755.pdf>.

- Martin L. Marhr (1976) Continuing Motivation: An Analysis of a Seldom Considered Educational Outcome, *Review of Educational Research*. 1976 (46), 443-462.
- Marsh, H. W. & R. Craven. (1997). Academic Self-Concept : Beyond the Dustbowl. *Handbook of Classroom Assessment : Learning, Achievement, and Adjustment*, Orlando, FL: Academic Press.
- Marsh, H. W. & Shavelson, R. J. (1985). Self-concept: Its Multifaceted, Hierarchical Structure. *Educational Psychologist*, 20, 107-125.
- Park, O. (1984). Example Comparison Strategy versus Attribute Identification Strategy in Concept Learning. *American Education Research Journal*.21, 145-162.
- Purkey, W. W. (1978). *Inviting School Success : A Self Concept Approach to Teaching and Learning*. New Jersey: Wadsworth.
- Riffat-Un-Nisa Awan & Ghazala Noureen. (2011). A Study of Relationship between Achievement Motivation, Self Concept and Achievement in English and Mathematics at Secondary Level. *International Education Studies*. 4(3),72-79.
- Rogers, C. R. (1951). *Client-Centered Therapy*. Boston: Hanghton Miffin.
- Ron Blonder & Merav Dinur . (2011). Teaching Nanotechnology Using Student-Centered Pedagogy for Increasing Students' Continuing Motivation. *Journal of Nano Education*, 2011(3), 51-61.
- Sarkar,P.R. (1984. *Idea and Ideology*. Delhi : Ananda Press.
- Shavelson, R. J., & Bolus, R. (1982). Self-Concept : The Interplay of Theory and Methods. *Journal of Educational Psychology*, 74(1): 3-17.
- Shavelson, R. J., Hubner, J. J.,& Stanton, G. C. (1976). Self-concept: Validation of Construct Interpretations. *Review of Educational Research*, 46, 407-441.
- Slavin, E. R. (2003). *Educational Psychology, Theory and Practice*. MA: Pearson Education.
- Tuckman, B.W. (1999). *Conduction Educational Research (5 th ed.)*. Fort Wort: Harcourt Brace College Publishers.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจสอบคุณภาพแบบวัดอัตมโนทัศน์ และแรงจูงใจต่อเนื่อง

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงมณี จงรักษ์	ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ดร.ธีระยุทธ รัชชะ	ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวิมล นราองอาจ	ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่
(Neo-Humanism) และแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พ.ศ. 2551

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล	ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต สาขาวิชาศึกษานอกกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฬา ธรรมชาติ	ภาควิชาประเมินผลและการวิจัย ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ดร.ดาราวรรณ สุขคันธรักษ์	โรงเรียนวัดชาวเหนือ สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรีเขต 2 จังหวัดราชบุรี

ภาคผนวก ข แบบวัดอัตมโนทัศน์ (Self-Concept)

คำชี้แจง

1. แบบวัดฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตมโนทัศน์ของนักเรียนในการรับรู้ศักยภาพของตนเอง เช่น จุดอ่อน จุดแข็ง ทักษะคติ และคุณค่าแห่งบุคคลผ่านการประเมินตนเองตามการรับรู้
2. แบบวัดฉบับนี้มีใช้แบบทดสอบ ดังนั้นจึงไม่มีคำตอบข้อใดถูกหรือผิด และนักเรียนต้องตอบด้วยการรับรู้ ความคิด ความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองในปัจจุบันเท่านั้น โดยไม่ปรึกษาบุคคลอื่นโดยเด็ดขาด
3. คำตอบทั้งหมดในแบบวัดจะถูกเก็บเป็นความลับ และไม่ถูกอ้างอิงถึงนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยข้อมูลจากแบบวัดจะใช้เพื่อการวิจัยและการพัฒนาเท่านั้น
4. แบบวัดฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งสิ้น 27 ข้อ ใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับซึ่งแต่ละระดับจะอธิบายถึงการรับรู้ ความรู้สึกของตนเองที่แตกต่างกัน ดังนี้

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	4	3	2	1

กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าข้อความใดตรงกับการรับรู้ ความคิด ความรู้สึกของนักเรียนมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย (X) ทับลงบนตัวเลขในช่องที่ตรงกับระดับการรับรู้ ความคิด ความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน						
1	ฉันทำการบ้านเสร็จทุกครั้งตามที่ได้รับมอบหมาย					
2	ฉันมักจะหนีเรียนอยู่บ่อยครั้ง					
3	ฉันประหม่าทุกครั้งเมื่อครูเรียกให้ตอบคำถาม					
4	ฉันมักจะถูกเลือกจากเพื่อนเป็นคนสุดท้ายเสมอในการทำงานกลุ่ม					
5	ฉันต้องการความช่วยเหลือบ่อยครั้งในการเรียน					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
6	ฉันทุ่มเทกับการเรียนอย่างเต็มความสามารถ					
7	ฉันคิดเสมอว่าทุกปัญหาในการเรียน ย่อมทำให้ฉันเก่งขึ้น					
อัตมโนทัศน์ทางสังคม						
8	ฉันผูกมิตรกับบุคคลอื่นได้ง่าย					
9	ฉันสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					
10	เพื่อนส่วนใหญ่ชอบฉัน					
11	บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกที่ตนเองไม่ค่อยได้รับความสนใจจากบุคคลรอบข้าง					
12	ฉันเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในรุ่นเดียวกัน					
13	ฉันมักจะมีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อนอยู่บ่อยครั้ง					
14	ฉันรู้สึกกังวลใจทุกครั้งเมื่อต้องอยู่ท่ามกลางบุคคลที่ฉันไม่คุ้นเคย					
อัตมโนทัศน์ทางด้านอารมณ์						
15	บ่อยครั้งที่คนรอบข้างทำให้ฉันหงุดหงิด					
16	บางครั้งฉันรู้สึกสับสนกับความคิด ความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง					
17	ฉันสามารถจัดการกับอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองได้เป็นอย่างดี					
18	ฉันมักจะควบคุมอารมณ์ของตนเองไม่ได้ เมื่อมีเหตุการณ์ที่ทำให้ฉันไม่พอใจ					
19	คนรอบข้างมักจะรับรู้ว่าคุณกำลังรู้สึกอย่างไรผ่านสีหน้า ท่าทางที่ฉันแสดงออก					
20	ฉันมีวิธีการทำให้ตนเองผ่อนคลาย เมื่อเผชิญกับภาวะตึงเครียด					
21	ฉันรู้ตัวเสมอว่าตนเองกำลังรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น					
อัตมโนทัศน์ทางกายภาพ						
22	ฉันเป็นคนหน้าตาดี					
23	ฉันเป็นคนที่มีความมั่นใจในตนเอง					
24	ฉันไม่พอใจกับรูปร่าง ลักษณะท่าทางของตนเอง					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
25	ฉันเป็นคนอัปมงคล					
26	ฉันเป็นคนที่มีความสุขร่างกายแข็งแรง					
27	คนรอบข้างมักชื่นชมว่าฉันเป็นคนเก่ง					
28	ฉันเป็นที่คนละเอียด รอบคอบ					

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ค ค่าความเที่ยงตรงของแบบวัดอัตมโนทัศน์

ตาราง 18 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับประเด็นองค์ประกอบของการวัด
อัตมโนทัศน์

องค์ประกอบ ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านการเรียน					
1	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
ด้านสังคม					
8	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
9	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
10	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
11	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
12	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
13	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
14	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
ด้านอารมณ์					
15	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
16	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
17	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
18	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
19	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
20	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
21	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้

ค่าความเที่ยงตรงของแบบวัดอัตมโนทัศน์ (ต่อ)

ตาราง 18 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับประเด็นองค์ประกอบของการวัด
อัตมโนทัศน์ (ต่อ)

องค์ประกอบ ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านกายภาพ					
22	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
23	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
24	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
25	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
26	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
27	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
28	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ง แบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง (Continuing Motivation)

ตอนที่ 1 แบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง

คำชี้แจง

1. แบบวัดฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจต่อเนื่อง หรือแรงผลักดันที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความต้องการในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. แบบวัดฉบับนี้มิใช่แบบทดสอบ ดังนั้นจึงไม่มีคำตอบข้อใดถูกหรือผิด โดยนักเรียนต้องตอบด้วยความคิด ความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองในปัจจุบันเท่านั้น โดยไม่ปรึกษาบุคคลอื่นโดยเด็ดขาด

3. คำตอบทั้งหมดในแบบวัดจะถูกเก็บเป็นความลับ และไม่ถูกอ้างอิงถึงนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยข้อมูลจากแบบวัดจะใช้เพื่อการวิจัยและการพัฒนาเท่านั้น

4. แบบวัดฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งสิ้น 14 ข้อ ใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับจะอธิบายถึงการรับรู้ ความรู้สึกของตนเองที่แตกต่างกัน ดังนี้

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	4	3	2	1

กรุณาอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าข้อความใดตรงกับ ความคิด ความรู้สึกของนักเรียนมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย (X) ทับบนตัวเลขในช่องที่ตรงกับระดับ ความคิด ความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
การผูกมัดทางวาจา						
1	ฉันมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวซ้ำอีกหากมีโอกาส					
2	ฉันคิดว่าวากิจกรรมแนะแนวเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ					
3	เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมกลุ่มให้เลือกเข้าร่วมฉันมักจะเลือกกิจกรรมแนะแนวโดยมีลังเลใจ					
4	ฉันมั่นใจว่าหากมีกิจกรรมให้เลือกเข้าร่วมอย่างหลากหลาย ฉันจะเลือกเข้าร่วม					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
5	ฉันปฏิเสธที่จะเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวแน่นอน หากปราศจากสถานการณ์บังคับ					
6	ฉันมั่นใจว่าทุกครั้งที่ฉันเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ฉันมีความสนใจอย่างแท้จริง ปราศจาก สถานการณ์บังคับ					
7	ฉันเลือกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวแน่นอน หากมีการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ฉันรับรู้ได้ว่าฉันมีศักยภาพในตนเอง					
การสำรวจแนวโน้มของการกระทำ						
8	ฉันมักจะทบทวนความรู้ และฝึกปฏิบัติซ้ำๆจากสิ่ง ที่เรียนในกิจกรรมแนะแนว					
9	การเข้าร่วมกิจกรรมที่ได้ฟังคำพูดด้านบวก เป็นสิ่ง ที่น่าเบื่อสำหรับฉัน					
10	ฉันชอบการผ่อนคลายร่างกายก่อนลงมือทำ กิจกรรม					
11	ฉันชอบกิจกรรมที่ได้ผ่อนคลายจิตใจด้วยการทำ สมาธิ และจะเข้าร่วมซ้ำอีกหากมีกิจกรรมนั้นอีก					
12	ฉันสนใจรูปแบบการเรียนการสอนที่มีการนำ กิจกรรมเข้ามาสอดแทรกให้ปฏิบัติอย่างหลากหลาย					
13	ฉันรู้สึกลำบากใจทุกครั้งที่ต้องชมเชยบุคคลอื่นที่ ฉันไม่สนิท					
14	ฉันชอบบรรยากาศกิจกรรมการเรียนการสอนที่ ออบอวลไปด้วยความอบอุ่น					

ภาคผนวก จ ค่าความเที่ยงตรงของแบบวัดแรงจูงใจต่อเนื่อง

ตาราง 19 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับประเด็นองค์ประกอบของการวัด
แรงจูงใจต่อเนื่อง

องค์ประกอบ ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
การผูกมัดทางวาจา					
1	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	1	
การสำรวจแนวโน้มของการกระทำ					
8	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
9	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
10	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
11	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
12	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
13	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้
14	+1	+1	+1	1	สามารถนำไปใช้ได้

ภาคผนวก ฉ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (Neo-Humanism)

และ

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ (Neo-Humanism)

เรื่อง	เปลี่ยนเพื่อดีกว่าเดิม	เวลา	2 ชั่วโมง
วันที่	12 มีนาคม 2559	เวลา	13.00 - 14.00 น.
		เวลา	14.30 - 15.30 น.
โรงเรียน	เดชะปัตตนยานุกูล		ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
			จังหวัดปัตตานี

*****

1. สาระสำคัญ

บุคลิกภาพของแต่ละคนจะเป็นสิ่งประจำตัวของคนคนนั้น ที่ทำให้แตกต่างจากคนอื่น และมีหลายสิ่งหลายอย่างที่จะประกอบกัน ทำให้แต่ละคนมีบุคลิกภาพเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานประสานกันของสมองที่ขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและประสบการณ์ที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งบุคลิกภาพมีความสำคัญต่อชีวิตอย่างยิ่ง ทำให้เรารู้สึกถึงความสำคัญของตนเอง

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 2.1 นักเรียนเชื่อว่าบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงได้
- 2.2 นักเรียนเข้าใจว่าบุคลิกภาพใดของตนเองที่ควรปรับปรุง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 นักเรียนบอกความหมายของคำว่าบุคลิกภาพได้
- 3.2 นักเรียนเข้าใจว่าบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้
- 3.3 นักเรียนบอกข้อดีเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตนเองได้
- 3.4 นักเรียนบอกสิ่งที่ควรปรับปรุงเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตนเองได้

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (10 นาที)

4.1.1 ครูใช้โยคะ (ท่านอนตาย) เพื่อการจูงจิตสู่ภาวะอัลฟา เป็นสื่อในการนำนักเรียนเข้าสู่การเรียนการสอน ดังนี้

1) ครูให้นักเรียนหลับตาในท่าทางที่นักเรียนผ่อนคลายที่สุด หายใจเข้า-ออก อย่างช้าๆ จากนั้นเปลี่ยนความสนใจมายังอวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย

- การรับรู้ทางหู ให้รู้ตัวเองว่าเสียงที่ได้ยินขณะนี้คือเสียงอะไร
- เลื่อนการรับรู้มาทางจมูก ว่าขณะนี้ตนกำลังได้กลิ่นอะไร
- เลื่อนการรับรู้มาทางปาก ว่าขณะนี้ตนกำลังรับรู้รสอะไร
- เลื่อนความสนใจมายังการสัมผัสทางผิวหนังว่าตนมีความรู้สึกอย่างไร

2) จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติโยคะ (ท่านอนตาย) ดังนี้

- นอนหงาย แยกขาทั้งสองข้างออกจากกันเล็กน้อย
- วางมือไว้ข้างลำตัวโดยห่างจากลำตัวเล็กน้อย ฝ่ามือทั้งสองข้างหงายขึ้น
- ศีรษะนอนชนากับพื้นโดยไม่หนุนแขน หรือหมอน เพื่อให้เลือดไปเลี้ยงส่วนต่างๆ

ของร่างกายได้อย่างทั่วถึง ซึ่งขณะหลับตานักเรียนจินตนาการตามคำบรรยายการรับรู้ของคุณเป็นเวลาประมาณ 8 นาที จากนั้นครูก่อๆนับ 1-10 อย่างช้าๆแล้วค่อยๆให้นักเรียนลืมตาขึ้นและเปลี่ยนอิริยาบถกลับท่าเดิม

4.1.2 ครูพูดคุยซักถามความรู้สึกของนักเรียนต่อกิจกรรมดังกล่าว พร้อมทั้งอธิบายประโยชน์ของการทำโยคะ (ท่านอนตาย)

4.1.3 จากนั้นครูเกริ่นนำว่าลักษณะท่าทางของคนเรานั้นจะแสดงออกมาไม่เหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นการพูด การเดิน การรับประทานอาหาร นิสัยใจคอ หรือแม้แต่ความคิด ลักษณะโดยรวมดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้น เรียกว่า บุคลิกภาพ

4.2 ชั้นการสอน (40 นาที)

4.2.1 จากนั้นครูแจก ใบความรู้ เรื่อง บุคลิกภาพให้นักเรียนศึกษา 10 นาที ครูซักถามนักเรียนถึงความรู้และความเข้าใจที่ได้อ่านไป

4.2.2 ครูให้นักเรียนสำรวจตนเองตาม ใบงาน เรื่อง การสำรวจตนเอง

4.2.3 ครูให้นักเรียนสรุปประเด็นการสำรวจตนเองว่า ประเด็นใดที่นักเรียนอยากปรับปรุง และ ประเด็นใดที่นักเรียนอยากให้คงอยู่ เพราะเหตุใด

4.2.4 ครูสุ่มนักเรียน 2-3 คนให้นำเสนอใบงานของตนเองหน้าชั้นเรียน

4.3 ชั้นสรุป (10 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นการเรียนรู้ เรื่อง บุคลิกภาพ และครูชื่นชมนักเรียนทุกคนในความตั้งใจและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี และใช้วิธีการสัมผัส เช่น การการโอบกอด จับมือ เป็นต้น เพื่อส่งต่อกำลังใจให้กันและกัน

ชั่วโมงที่ 2

4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (10 นาที)

4.1.1 ครูเปิดเพลงคลาสสิกเบาๆ ให้นักเรียนทบทวนกิจกรรมตั้งชั่วโมงที่ผ่านมา โดยนอนหงายในท่านอนตาย (โยคะ) หลับตาลง หายใจเข้า-ออก อย่างช้าๆ ขณะเดียวกันครูอ่านบทความเรื่องความสุขที่ตามมา ให้นักเรียนทุกคนทำจิตใจให้ว่าง สงบ และจินตนาการตามเนื้อหาในบทความที่ครูอ่าน ใช้เวลาประมาณ 7 นาที

4.1.2 ครูให้นักเรียนทุกคนค่อยๆ ลืมตาขึ้นเมื่อครูนับ 1-10 และค่อยๆ เปลี่ยนอิริยาบถสู่ท่าเดิม จึงให้นักเรียนทบทวนประโยชน์ของการทำโยคะ (ท่านอนตาย) ซ้ำอีกครั้ง และสอบถามความคิดเห็นที่แตกต่างจากชั่วโมงที่ผ่านมาในขณะที่มีเสียงบทความ และเสียงเพลงคลาสสิกมาสอดแทรกไปด้วย จากนั้นครูจึงอธิบายกระบวนการดังกล่าวให้นักเรียนทราบ

4.1.3 ครูทบทวนความหมายของคำว่า บุคลิกภาพ และลักษณะที่แสดงออกทั้งลักษณะภายนอกและลักษณะภายใน อีกครั้งหนึ่ง

4.2 ขั้นการสอน (40 นาที)

4.2.1 ครูชวนนักเรียนพูดคุยถึงการสำรวจบุคลิกภาพในชั่วโมงที่ผ่านมาว่าเป็นการสำรวจบุคลิกภาพภายนอกซึ่งเราสามารถมองเห็นได้ชัดเจน และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ไม่ยาก แต่บุคลิกภาพภายในเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น เพราะเป็นลักษณะที่อยู่ภายในจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม จึงจำเป็นต้องใช้แบบสำรวจหรือวิธีการทางจิตวิทยาเท่านั้น

4.2.2 จากนั้นครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง ผลการปฏิบัติตน

4.3 ขั้นสรุป (10 นาที)

4.3.1 ครูสรุปว่า การปฏิบัติตนเป็นการถ่ายทอดความเป็นตัวตนให้คนอื่นได้รับรู้ และเมื่อผลที่ได้รับเป็นไปในทางลบและไม่น่าพึงพอใจ เราก็สามารถที่จะปรับเปลี่ยนการปฏิบัติตนให้ดียิ่งขึ้น จะทำให้เราสามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้อย่างราบรื่น

4.3.2 ครูให้นักเรียนทุกคนนั่งในท่าทางที่ผ่อนคลาย และครูชื่นชมนักเรียนทุกคนที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทำกิจกรรม และให้นักเรียนทุกคนร่วมกันพูดคำพูดด้านบวก เช่น ฉันเป็นเด็กดี ฉันเป็นคนเก่ง เป็นต้น บอกกับตัวเองเพื่อเป็นกำลังใจให้ตนเองในการสร้างสรรค์สิ่งดีงามทั้งต่อตนเอง และสรรพสิ่งรอบข้างต่อไป

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 ใบงาน เรื่อง บุคลิกภาพ

5.2 ใบงาน เรื่อง การสำรวจตนเอง

5.3 ใบงาน เรื่อง ผลการปฏิบัติตน

- 5.4 โยคะ (ท่านอนตาย)
- 5.5 เพลงคลาสสิก
- 5.6 บทความ เรื่อง ความสุขที่ตามหา

6. กระบวนการวัดผลประเมินผล

6.1 วิธีการประเมิน

- 6.1.1 ตรวจสอบงาน
- 6.1.2 ประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน
- 6.1.3 สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน
- 6.1.4 สังเกตการซักถาม ตอบคำถาม

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน

6.3 เกณฑ์ผ่านการประเมิน

6.3.1 ใบงานเรื่อง การสำรวจตนเอง

บอกได้ครบทุกรายการ	ระดับคุณภาพ	ดี
บอกได้ 60% ขึ้นไป	ระดับคุณภาพ	พอใช้
บอกได้ต่ำกว่า 60%	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

6.3.2 ใบงาน เรื่อง ผลการปฏิบัติตน

บอกได้ 9-10 รายการ	ระดับคุณภาพ	ดี
บอกได้ 6-8 รายการ	ระดับคุณภาพ	พอใช้
บอกได้ต่ำกว่า 6 รายการ	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

แบบประเมิน

คุณภาพการปฏิบัติงาน

คำชี้แจง ประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานแต่ละใบงานลงในช่องแล้วสรุประดับคุณภาพตามเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ-สกุล	คุณภาพการปฏิบัติงาน		สรุประดับคุณภาพ
		การสำรวจตนเอง	ผลการปฏิบัติตน	
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				

แบบบันทึก
ระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน (ต่อ)

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน		สรุประดับคุณภาพ
		การสำรวจตนเอง	ผลการปฏิบัติตน	
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				

เกณฑ์การพิจารณา

มีดี 2 ใบงาน

มีดี และพอใช้

มีปรับปรุง

ระดับคุณภาพ ดี

ระดับคุณภาพ พอใช้

ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

ใบความรู้ เรื่อง บุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ คือ ลักษณะท่าทางซึ่งสามารถแสดงออกมาได้ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และความรู้สึกนึกคิดที่สะท้อนออกมาให้ผู้อื่นและเกิดความประทับใจ ฉะนั้น การที่บุคคลได้รับการยอมรับนับถือ การสนับสนุน ความไว้วางใจและความประทับใจจากผู้อื่นนั้น ก็ควรที่จะแสดงบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสมให้ผู้เห็นเพราะบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและอารมณ์ของผู้พบเห็น

บุคลิกภาพ สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. บุคลิกภาพภายนอก คือ สิ่ง que เห็นได้ชัดเจนจากภายนอกของแต่ละคน สามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ง่าย ใช้เวลาไม่นาน เช่น รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย กิริยาท่าทาง การพูด เป็นต้น
2. บุคลิกภาพภายใน คือ สิ่งที่อยู่ภายในจิตใจ หรืออุปนิสัยใจคอที่มองไม่เห็น สัมผัสไม่ได้แก้ไขได้ยาก เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ เป็นต้น

บุคลิกภาพ เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้เสมอ ยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ทุกคนต้องเข้าสู่สังคมโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การปรับบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับความเป็นสากล จึงเป็นสิ่งจำเป็น

ใบงาน
เรื่อง การสำรวจตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจตนเอง ตามประเด็นดังต่อไปนี้

รายการสำรวจ	ลักษณะจุดเด่น	ลักษณะจุดด้อย
รูปร่างหน้าตา		
การยืน เดิน นั่ง		
การแต่งกาย		
การพูด การฟัง การยิ้ม การหัวเราะ		

สิ่งที่ควรคงไว้ คือ.....
.....

สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ .....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สำรวจ
(.....)

ใบงาน

เรื่อง ผลการปฏิบัติตน

คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจตนเองว่าเมื่อได้ปฏิบัติตนตามประเด็นต่อไปนี้แล้วจะได้รับผล
อย่างไรทั้งต่อตนเอง ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ต่อครู และต่อเพื่อน

รายการปฏิบัติ	ผลที่ได้รับ
1. รับผิดชอบ	
2. ซื่อสัตย์ จริงใจ	
3. มองโลกในแง่ดี	
4. อารมณ์ร้าย	
5. เห็นแก่ตัว	
6. อวดดี	
7. อ่อนน้อมถ่อมตน	
8. ก้าวร้าว	
9. โกรธง่าย	
10. ไวใจได้	

บทความ เรื่อง ความสุขที่ตามมา

หลังคืนวันอันน่าเบื่อหน่ายในชีวิตการเป็นตัวอย่างจบลงในที่สุด เมื่อปีงอกยาว เจ้าจ๊กจั่นก็กลายเป็นจ๊กจั่นตัวเต็มวัย แม้จะเป็นช่วงเวลาที่ไม่ค่อยดี แต่ครั้งมาถึงจริงๆ เมื่อเจ้าจ๊กจั่นตัวน้อยอาศัยอยู่บนต้นไม้ มันกลับรู้สึกไม่เห็นวิเศษอย่างที่คิดเลย เพราะ ต้องพบกับหนาวเหน็บของต้นไม้ ต้องตะเบ็งเสียงกับจ๊กจั่นตัวอื่นที่ร้องจ๊ิตๆ อยู่ข้างตัว ต้องกระเสือกกระสนให้ยู่รอดอย่างยากลำบาก

เจ้าจ๊กจั่นตั้งใจว่าจะไปตามหาความสุขในสถานที่อื่นเมื่อคิดได้ดังนั้น ก็ออกเดินทางไปจากต้นไม้ มันบินไปเกาะบนต้นซากุระมีจ๊กจั่นหลายตัวกำลังร้องเพลง แต่มันกลับพบว่าต้นซากุระก็มีแต่ลมหนาวมีคู่แข่งมากมายการดูน้ำเลี้ยงกินก็ยากเหมือนเดิมไม่ต่างจากต้นไม้ต้นเก่า

มันบ่นหน้าออกเดินทางอีกครั้งครั้งนี้มันออกไปเกาะต้นกระถินป่า ตอนมองไกลๆ ดูเป็นต้นไม้เขียวชอุ่มส่งกลิ่นหอมอ่อนๆ รวกับเป็นต้นไม้แห่งความสุข แต่เมื่อบินมาอยู่จริงๆ กลับเห็นว่าเจ้าต้นกระถินป่าเองก็ไม่มีอะไรแตกต่างจากต้นไม้ต้นก่อนๆ มีฝูงมดนำเกลียดไต่ยุบยับน้ำเลี้ยงก็มีเพียงน้อยนิด

เจ้าจ๊กจั่นอดใจเอือกใหญ่พลันเห็นต้นไม้แห่งความสุขบนเนินเขาฝั่งตรงข้ามมีสายรุ้งทอดตัวผ่าน มันรีบบินไปบนต้นไม้ที่นั่นเพียงจิตใจเดียวก็มาถึง ครั้นแล้ว เจ้าจ๊กจั่นก็ตกใจมาก เพราะต้นไม้ที่แท้เป็นต้นไม้ต้นพลับต้นแรกๆ ที่มันเคยอยู่ เจ้าจ๊กจั่นทำรังบนต้นไม้ พลางร้องเพลงแสนไพเราะไปด้วย (Chung Che-bong, 2011)

“ความสุขไม่ได้อยู่แสนไกลหรือนี่”

“ความสุขไม่ได้ซ่อนตัวอยู่หรือนี่”

“ความสุขหาได้ในตอนนี้ และอยู่ตรงนี้เอง”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

เรื่อง เปลี่ยนเพื่อดีกว่าเดิม

เวลา 2 ชั่วโมง

วันที่ 12 มีนาคม 2559

เวลา 09.00 – 10.00 น.

เวลา 10.30 – 11.30 น.

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียน เดชะปัตตนยานุกูล

จังหวัดปัตตานี

*****

1. สาระสำคัญ

บุคลิกภาพของแต่ละคนจะเป็นสิ่งประจำตัวของคนคนนั้น ที่ทำให้แตกต่างจากคนอื่น และมีหลายสิ่งหลายอย่างที่จะประกอบกัน ทำให้แต่ละคนมีบุคลิกภาพเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากกาทำงานประสานกันของสมองที่ขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและประสบการณ์ที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งบุคลิกภาพมีความสำคัญต่อชีวิตอย่างยิ่ง ทำให้เรารู้สึกถึงความสำคัญของตนเอง

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.1 นักเรียนเชื่อว่าบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงได้

2.2 นักเรียนเข้าใจว่าบุคลิกภาพใดของตนเองที่ควรปรับปรุง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 นักเรียนบอกความหมายของคำว่าบุคลิกภาพได้

3.2 นักเรียนเข้าใจว่าบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้

3.3 นักเรียนบอกข้อดีเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตนเองได้

3.4 นักเรียนบอกสิ่งที่ควรปรับปรุงเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตนเองได้

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

4.1 ครูเกริ่นนำว่าลักษณะท่าทางของคนเรานั้นจะแสดงออกมาไม่เหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นการพูด การเดิน การรับประทานอาหาร นิสัยใจคอ หรือแม้แต่ความคิด ลักษณะโดยรวมดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้น เรียกว่า บุคลิกภาพ

4.2 จากนั้นครูแจกใบความรู้ เรื่องบุคลิกภาพ ให้นักเรียนศึกษา 10 นาที จากนั้นครูซักถามนักเรียนถึงความรู้และความเข้าใจที่ได้อ่านไป

4.3 ครูให้นักเรียนสำรวจตนเองตามใบงานเรื่อง การสำรวจตนเอง

4.4 ครูให้นักเรียนสรุปประเด็นการสำรวจตนเองว่า ประเด็นใดที่นักเรียนอยากปรับปรุงและประเด็นใดที่นักเรียนอยากให้อยู่ เพราะเหตุใด

ชั่วโมงที่ 2

4.5 ครูทบทวนความหมายของคำว่า บุคลิกภาพ และลักษณะที่แสดงออกทั้งลักษณะภายนอกและลักษณะภายใน อีกครั้งหนึ่ง

4.6 ครูชวนนักเรียนพูดคุยถึงการสำรวจบุคลิกภาพในชั่วโมงที่ผ่านมาว่าเป็นการสำรวจบุคลิกภาพภายนอกซึ่งเราสามารถมองเห็นได้ชัดเจน และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ไม่ยาก แต่บุคลิกภาพภายในเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น เพราะเป็นลักษณะที่อยู่ภายในจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม จึงจำเป็นต้องใช้แบบสำรวจหรือวิธีการทางจิตวิทยาเท่านั้น

4.7 จากนั้นครูให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง ผลการปฏิบัติตน

4.8 ครูสรุปว่า การปฏิบัติตนเป็นการถ่ายทอดความเป็นตัวตนให้คนอื่นได้รับรู้ และเมื่อผลที่ได้รับเป็นไปในทางลบ และไม่น่าพึงพอใจ เราก็สามารถที่จะปรับเปลี่ยนการปฏิบัติให้ดีขึ้น จะทำให้เราสามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้อย่างราบรื่น

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 ใบงาน เรื่อง บุคลิกภาพ

5.2 ใบงาน เรื่อง การสำรวจตนเอง

5.3 ใบงาน เรื่อง ผลการปฏิบัติตน

6. กระบวนการวัดผลประเมินผล

6.1 วิธีการประเมิน

6.1.1 ตรวจใบงาน

6.1.2 ประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

แบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน

6.3 เกณฑ์ผ่านการประเมิน

6.3.1 ใบงานเรื่อง การสำรวจตนเอง

บอกได้ครบทุกรายการ

ระดับคุณภาพ ดี

บอกได้ 60%ขึ้นไป

ระดับคุณภาพ พอใช้

บอกได้ต่ำกว่า 60%

ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

6.3.2 ใบงาน เรื่อง ผลการปฏิบัติตน

บอกได้ 9-10 รายการ

ระดับคุณภาพ ดี

บอกได้ 6-8 รายการ

ระดับคุณภาพ พอใช้

บอกได้ต่ำกว่า 6 รายการ

ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบประเมิน

คุณภาพการปฏิบัติงาน

คำชี้แจง ประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานแต่ละใบงานลงในช่องแล้วสรุประดับคุณภาพตามเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ-สกุล	คุณภาพการปฏิบัติงาน		สรุประดับคุณภาพ
		การสำรวจตนเอง	ผลการปฏิบัติตน	
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				

แบบประเมิน
คุณภาพการปฏิบัติงาน (ต่อ)

เลขที่	ชื่อ-สกุล	คุณภาพการปฏิบัติงาน		สรุประดับคุณภาพ
		การสำรวจตนเอง	ผลการปฏิบัติตน	
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				

เกณฑ์การพิจารณา

มีดี 2 ใบงาน

มีดี และพอใช้

มีปรับปรุง

ระดับคุณภาพ ดี

ระดับคุณภาพ พอใช้

ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

ใบความรู้ เรื่อง บุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ คือ ลักษณะท่าทางซึ่งสามารถแสดงออกมาได้ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และความรู้สึกนึกคิดที่สะท้อนออกมาให้ผู้อื่นและเกิดความประทับใจ ฉะนั้น การที่บุคคลได้รับการยอมรับนับถือ การสนับสนุน ความไว้วางใจและความประทับใจจากผู้อื่นนั้น ก็ควรที่จะแสดงบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสมให้ผู้เห็นเพราะบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและอารมณ์ของผู้พบเห็น

บุคลิกภาพ สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. บุคลิกภาพภายนอก คือ สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนจากภายนอกของแต่ละคน สามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ง่าย ใช้เวลาไม่นาน เช่น รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย กิริยาท่าทาง การพูด เป็นต้น
2. บุคลิกภาพภายใน คือ สิ่งที่อยู่ภายในจิตใจ หรืออุปนิสัยใจคอที่มองไม่เห็น สัมผัสไม่ได้แก้ไขได้ยาก เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ เป็นต้น

บุคลิกภาพ เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้เสมอ ยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ทุกคนต้องเข้าสู่สังคมโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การปรับบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับความเป็นสากล จึงเป็นสิ่งจำเป็น

ใบงาน
เรื่อง การสำรวจตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจตนเอง ตามประเด็นดังต่อไปนี้

รายการสำรวจ	ลักษณะจุดเด่น	ลักษณะจุดด้อย
รูปร่างหน้าตา		
การยืน เดิน นั่ง		
การแต่งกาย		
การพูด การฟัง การยิ้ม การหัวเราะ		

สิ่งที่ควรคงไว้ คือ.....
.....

สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ .....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สำรวจ
(.....)

ใบงาน เรื่อง ผลการปฏิบัติตน

คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจตนเองว่าเมื่อได้ปฏิบัติตนตามประเด็นต่อไปนี้แล้วจะได้รับผล
อย่างไรทั้งต่อตนเอง ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ต่อครู และต่อเพื่อน

รายการปฏิบัติ	ผลที่ได้รับ
1. รับผิดชอบ	
2. ซื่อสัตย์ จริงใจ	
3. มองโลกในแง่ดี	
4. อารมณ์ร้าย	
5. เห็นแก่ตัว	
6. อวดดี	
7. อ่อนน้อมถ่อมตน	
8. ก้าวร้าว	
9. โกรธง่าย	
10. ไวใจได้	

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล นางสาว ไอริสา พรหมจรรย์

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5820121007

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต (จิตวิทยา) (เกียรตินิยมอันดับ 1)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2557

ทุนการศึกษา (ที่ได้รับในระหว่างการการศึกษา)

1. ทุนสนับสนุนทุนการศึกษาดรี-โท คณะศึกษาศาสตร์
2. ทุนอุดหนุนวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

ไอริสา พรหมจรรย์ อริยา คูหา และชิตชนก เชิงเขาวี. (2560). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยมแนวใหม่ในการเสริมสร้างอัตมโนทัศน์และแรงจูงใจต่อเนื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารศึกษาศาสตร์, 28(2).